BİLİŞİM

Bilişim Kültürü Dergisi

NİSAN 2006, YIL : 35 SAYI : 93 ISSN 1303-6300

BÜYÜK METROPOLLERİ BİLE KABLOSUZ İNTERNET AĞIYLA KAPLAYABİLEN TEKNOLOJİ

WIMAX 2007'DE TÜRKİYE'YE GELECEK

BİLGİSAYAR AŞKIMIZ 60 YAŞINDA

BİLGİSAYAR BAŞINDAN SOKAĞA FIRLAYANLARIN EĞLENCESİ:

FLASHMOB

Sizin potansiyeliniz. Bizim tutkumuz.™

Microsoft®

Türkiye bilişimle kalkınıyor

Bilişim teknolojileri sıralamasında 49 ülke arasında 33. sırada olan Türkiye'yi daha yukarı sıralarda görebilmeyi...

Dijital ekonomiye dönüşüm sürecinde yine 49 ülke arasında 44. sırada olan Türkiye'yi ilk sıralara taşımayı...

Türkiye genelindeki okullarda 81 öğrenciye 1 bilgisayardan fazla bilgisayar kullanma imkanı yaratabilmesini...

Türkiye'deki okullardan %17'sinden daha fazlasını bilgisayarla buluşturmayı...

Kim istemez ki?

Ülkemizin daha hızlı kalkınmasını ve dünyanın ileri gelen ülkelerini yakalamasını kim istemez ki? Global pazarda başarıyı yakalayabilmek ve geleceği garanti altına alabilmek için bilişime önem vermeli, AR-GE'ye yönelik çalışmalar yapan firmaları desteklemeliyiz. Böylece Türkiye'yi teknolojiye yakınlaştırabilir, verimliliği ve üretimimizi artırabiliriz. Unutmayın, daha gelişmiş bir Türkiye istemek başarmanın yarısı demek.

Detaylı bilgi için: www.microsoft.com/turkiye/

* Tüm veriler TÜBİSAD raporundan alınmıştır.

Oracle Fusion Middleware

"Kusursuz"

Oracle Uygulama Sunucusu 10*g*. Sürüm 2

InfoWorld Değerlendirmesi: Mükemmel	
Kriter	**Puan**
Yönetilebilirlik	10.0
Entegrasyon	9.0
Birlikte İşlerlik	8.0
Performans	8.0
Ölçeklenme	9.0
Güvenilirlik	8.0
Değer	8.0
InfoWorld Değerlendirmesi, 11 Nisan 2005	

Oracle Fusion Middleware

Kolayca Eklenebilir. Kapsamlı "Hot-Pluggable"

J2EE — Şirket Portalı — Kimlik Yönetimi — Entegrasyon — Data Hub — İş Zekâsı

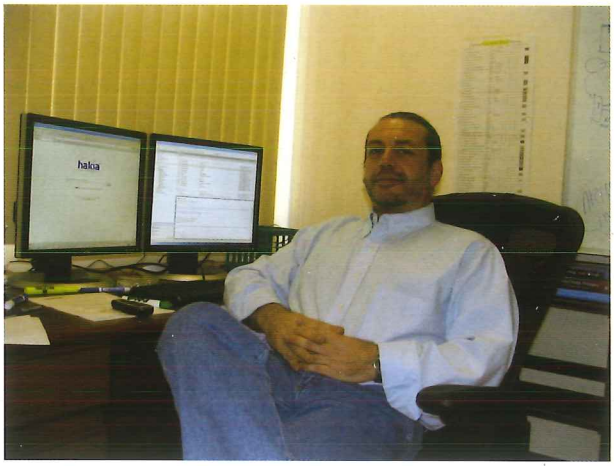
ORACLE®

oracle.com/tr
0800 211 0 444

Copyright © 2005 Oracle. Bütün hakları saklıdır. Oracle, JD Edwards, PeopleSoft, Retek ve Siebel Oracle Corporation ve/veya onun şirketlerinin tescilli markalarıdır. Diğer isimlerin hakları sahiplerine aittir.

hakia™

Dr. Rıza Can Berkan

semantik algoritmaları içeriyor. hakia sorulan soruyu algılama ve komple cevap verme kapasitesine sahip bir arama motoru olma yolunda önemli ilk-adımları atarken bu becerisi otomatik bir halde "öğrenerek" geliştirmek üzere tasarlanıyor. Klasik arama motorlarında başağrısı için bir ilaç ismi aradığınızda "başağrısı, ilaç, iyileşme" kombinasyonunundan oluşan kelimeler bütününü yazarak bir ilaç ismine ulaşmak yerine hakia'da sadece "Başağrısını hangi ilaç iyileştirir?" sorusunu sormanız yeterli. Alacağınız cevaplar ise "Aspirin migrene iyi gelir" şeklinde sorunuzda bulunan kelimelerin yer almadığı ancak sizin sorduğunuz sorunun cevabını verebilen bir yapı haline getirilmeye çalışılıyor.

Bu amaç doğrultusunda Ontolojik semantik teorisinin fikir babası kabul edilen Purdue Universitesi Profesörü Victor Raskin'i de tasarım gurubuna ekleyen hakia bu konuda lider durumunu uzun yıllar koruyup arama motorunu sürekli geliştirmeyi hedefliyor. Şu an gelinen noktada ise yeni nesil arama motoru evriminin yüzde 18'ini tamamlamış.

KURUMSAL ARAMALARDA KARAR DESTEK ARACI

Hakia'yı diğerlerinden ayıran en önemli özelliklerden birisi de kurumsal intranet, uygulama veya veritabanlarında da arama yapabilmesi. Hem de yine insan beynine yakın algılama ve arama kapasitesiyle. Web ortamında sorduğunuz sorunun cevabını bulabilen arama motoru kurumsal uygulamalarınız içinde de sorduğunuz soruların cevabını vermeyi amaçlıyor.

Hakia'nın ulaşmaya çalıştığı noktalardan birisi de "mobil" arama olanaklarını kullanıcılara sunmak. Halen yapılan cep telefonu veya kablosuz el bilgisayarlarındaki web gezintileri ile ulaşılan arama sonuçlarını da sunacak olan hakia'nın en büyük farkı ise SMS yani kısa mesaj servisleri ile arama sonuçlarını iletebilecek olması. Kullanıcılar cep telefonlarından merak ettikleri konuyu SMS ile arama motoruna sorabilecekler ve cevabını da SMS ile alabilecekler.

BİR ARAMA CANAVARI YARATIYORUZ

Hakia'nın mimarlarından diğer bir Türk, şirketin operasyon yöneticisi Meltem Pulatkonak bir arama motorundan daha fazlasını veren bir arama moturu üretiyoruz derken ulaşmayı hedeflediklerini noktayı şöyle özetliyor "İnsan beyni ile aynı prensiplerde çalışan, yerel dilleri anlayabilen, kısaca her şeyi bilen bir arama canavarı yaratmaya çalışıyoruz. Bunu bu yıl içinde gerçeğe dönüştürmeyi hedefliyoruz".

Hakia'nın tasarım mimarlarından Kartal Güner, kullanıcıların beta sitesinde buzdağının denizin üstündeki bölümünü görebildiklerini dile getirirken "Biz çok daha fazlasını planlıyoruz. Son olarak şubat ayında hava tahmin raporunu ekledik. Kullanıcılar bulunduğu yerdeki hava durumunu soran bir cümle yazdıklarında karşılarına hava tahmin raporları çıkıyor" diyor.

Dr. Rıza Can Berkan Kimdir?

(Genel Müdür, Yönetim Kurulu Üyesi)

"Fuzzy Systems Design Principles" kitabının yazarı Dr. Berkan yapay zeka ve bulanık mantık konularında uzmanlaşmış bir nükleer mühendis - fizikçi. Son altı yılını arama motoru teknolojilerine adayan Dr. Berkan, ondan önce 10 yıl kadar Amerikan Enerji ve Savunma bakanlıklarında çalışmış. Aynı anda film ve müzik çalışmaları da bulunan Dr. Berkan 44 yaşında ve ABD'nin New York kentinde yaşıyor.

Hakia

Fince "hakija" sözcüğünden türetilmiş olan hakia ismi "araştırmacı" anlamına geliyor..

ISSN1303-6300

BİLİŞİM

BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ NİSAN 2006

Türkiye Bilişim Derneği Adına
İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Müdür
Turhan MENTEŞ

Yayın Kurulu Başkanı
Önder ÖZDEMİR

Yayın Koordinatörü
Aslı Evren ÖZBAY
(TBD Genel Koordinatörü)

Yayın Kurulu
Buket AKKOYUNLU, Yasemin Altun,
İnci PEKGÜLEÇ APAYDIN, Ahmet AYVALI,
Coşkun DOLANBAY,
Selçuk KAVASOĞLU, Necdet KESMEZ,
Nezih KULEYİN, Koray ÖZER, İbrahim PAMUK,
Levent KARADAĞ, Ersin TÖRECİ, Ferhat YALIN.

TBD Yönetim Kurulu, Turhan MENTEŞ (Başkan), Önder ÖZDEMİR (II. Başkan), Deniz ŞAHİN (Genel Yazman), Murat AŞKAR (Sayman), Serdar BİLECEN (Veznedar), Uğur AKKUŞ (Üye), Faruk ÖZER (Üye), Lütfi VAROĞLU (Üye), Atilla YARDIMCI (Üye), Nihat YURT (Üye), Uğur YÜKSEL (Üye)

Editör
Kemalettin BULAMACI

Editöryal Hazırlık ve Grafik Tasarım
AİDA Medya ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
Tel: (0312) 467 79 80

TBD DERGİSİ TBD ÜYELERİNE
ÜCRETSİZ OLARAK GÖNDERİLİR.
YAYINLANAN YAZILARDAN
YAZARLARI SORUMLUDUR.
YAYINLANAN YAZILAR
KAYNAK GÖSTERMEKSİZİN
BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

Yönetim Yeri
TBD Genel Merkezi
Çetin Emeç Bulvarı, 4. Cadde No:3/11-12
06450 A.Öveçler-ANKARA
Tel: (0312) 479 34 62
Faks: (0312) 479 34 67
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr
www.tbd.org.tr

TBD İstanbul Şubesi
Mehmet Şevki Paşa Caddesi No:20 Yılmazlar
İş Merkezi Kat:3 Daire:7 BOSTANCI – İSTANBUL
Tel: (0216)464 21 18
e-posta : ist@tbd.org.tr

TBD Eskişehir Şubesi
Porsuk Bulvarı, Çağlayan İş Merkezi Kat:5 No:47
A-B ESKİŞEHİR
Tel: (0222) 233 54 54
e-posta: tbd-eskisehir@tbd.org.tr

TBD Bursa Şubesi
Kükürtlü Mah. Mudanya Cad. Arzu Apt. No:111 K:3
D:5 Sırameşeler – BURSA
Tel: (0224) 234 66 73 – 234 66 78

Temsilcilikler
Afyon (0272) 215 75 36 – Antalya (0242) 227 69 99
Gaziantep (0342) 215 39 00 – İzmir (0232) 463 28 33
Konya (0332) 241 21 81 – Mersin (0324) 233 12 86
Niğde (0388) 311 45 27 – Sivas (0346) 226 30 35
Van (0432) 212 12 64

Baskı
Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Basımevi
basimevi@hacettepe.edu.tr

MERHABA,

2006 yılı TBD açısından yenilikler yılı oldu... Bu sayıyla birlikte sizinle bizim için bir ilki daha paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz: Aylık bir "Bilişim" dergisi...

Hedefimiz daha renkli, daha dolu içerikli, daha okunabilir bir dergi oluşturmak ve sizlerle daha sık birlikte olmaktı; bu niyetle yola çıktık. Alışılan formatların dışına çıkabilmek için kılı kırk yardık, çok çalıştık ve baharın en güzel ayında insanla bilgisayar aşkının 60. yılına ithaf ettiğimiz bir sayı ortaya çıktı. Dünyanın ilk bilgisayarı diyebileceğimiz ENIAC ilk kez 1946 yılının 14 Şubat günü halka tanıtılmıştı. Buradan yola çıkarak bilgisayarla insan aşkının 60 yıllık tarihini döktük sayfalarımıza... Bilgisayara aşık olan 3 duayeni konuk ettik, onlar anlattı biz keyifle dinledik, eminiz sizler de büyük bir keyifle okuyacaksınız.

İnternet'in en iyisi olmak amacıyla Hakia adlı arama motorunu geliştiren Dr. Rıza Can Berkan ve çalışmaları hakkında bir yazıyı sayfalarımızda bulacaksınız.

"Sayıların Dili" bölümümüzde istatistiki verilerle bilişim dünyasının farklı boyutlarının analiz edileceği sayfalar oluşturmayı hedefledik. Bu sayıda ilk olarak "Sayılarla bilişim teknolojileri ve "yurdum insanı" başlıklı bir yazıda, Türk İstatistik Kurumu Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Araştırma Raporu verilerinin analizini yaptık.

İletişim teknolojilerinin bilişim dünyasının vazgeçilmez bir parçası olduğundan yola çıkarak herkesin dilinde olan ancak kimsenin Türkiye'ye nasıl geleceğini tam olarak bilmediği WiMax dünyasına ufak bir giriş yaptık.

Ak Parti Ar-ge'den Sorumlu Başkan Yardımcısı Reha Denemeç dergimize konuşarak Türkiye'nin bilişimle kalkınacağına yönelik görüşlerini dile getirdi. Denemeç Türkiye'nin başka ülkeleri model almadan kendi modelini içinde yaratarak çok yakında çok iyi yerlere geleceğine olan inancını bizlerle samimiyetle paylaştı.

Amacımız her sayıda bir ünlümüze konuk olmak, onun teknoloji alışkanlarını sayfalarımıza aktarabilmek. Bu sayıda Internet henüz emeklerken NetBul'la büyük çıkış yaratan ve daha sonra bilişimi hayatından hiç çıkarmayan Elif Dağdeviren'le konuştuk. Ünlülerimizi bundan sonraki sayılarda okumaya devam edeceksiniz.

Bilişim sektörü çalışanlarının sektör dışındaki tutkularını incelemeye motosiklet sevdalılarından başladık. Okurken keyif alacağınızdan eminiz. Bunların dışında yeni dergimizin içinde ilginizi çekecek pek çok konu olduğunu düşünüyoruz.

TBD olarak önümüzde yoğun bir gündem var. 15 Mart'ta 2. Kobiler ve Bilişim Zirvesi'ni büyük bir katılımla gerçekleştirdik. 6-9 Nisan'da sektörün en büyük etkinliklerinden biri haline gelen BİMY'13ü, 25-28 Mayıs'ta Kamu-Bib'8i, 8-9 Haziran'da da Yapı ve Kentte Bilişim Kongremizi gerçekleştireceğiz. Etkinliklerimizin detaylarına da sayfalarımızdan ulaşabileceksiniz.

Önümüzdeki aylarda okuyucu yorumlarından oluşan bir köşemiz olacak. Bu yüzden lütfen değerli yorumlarınızı bizden esirgemeyin.

Mayıs sayısında görüşmek dileğiyle...

asli.evren@tbd.org.tr

ISSN 1303-6300

BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ YIL:35, SAYI:93

BİLİŞİM

İÇİNDEKİLER NİSAN2006

TBD Gündemi	4
Kısa Haber	6
BİMY	10
Wimax 2007'de Türkiye'de	12
Sayılarla Bilişim Teknolojileri ve "yurdum insanı"	14
Bana açılış sayfanı söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim	18
Bilgisayar aşkımız 60 yaşında...	20
Aydın Köksal- Eniac'ın 60 yılında TBD 35 yaşında!	24
Güngör Günalçın: Bilgisayarla yarım asırlık serüven	28
N. Kaya Kılan - Yeni Bir Uygarlığın Mimarı: Bilgisayar	32
Ortak açıklama	39
Başbaşa bir yemek... Siz ve bilgisayarınız...	40
Reha Denemeç: Türkiye bilişimle kalkınacaktır	44
Motosikletim olmadan asla!	48
Elif Dağdeviren: Geleceğin işi eğlence, mecrası da web...	56
Web tabanlı probleme dayalı öğrenme metodlarının çevrimiçi lisans düzeyi derslerinde uygulanması	58
Arama teknolojilerinde Türk modası	62

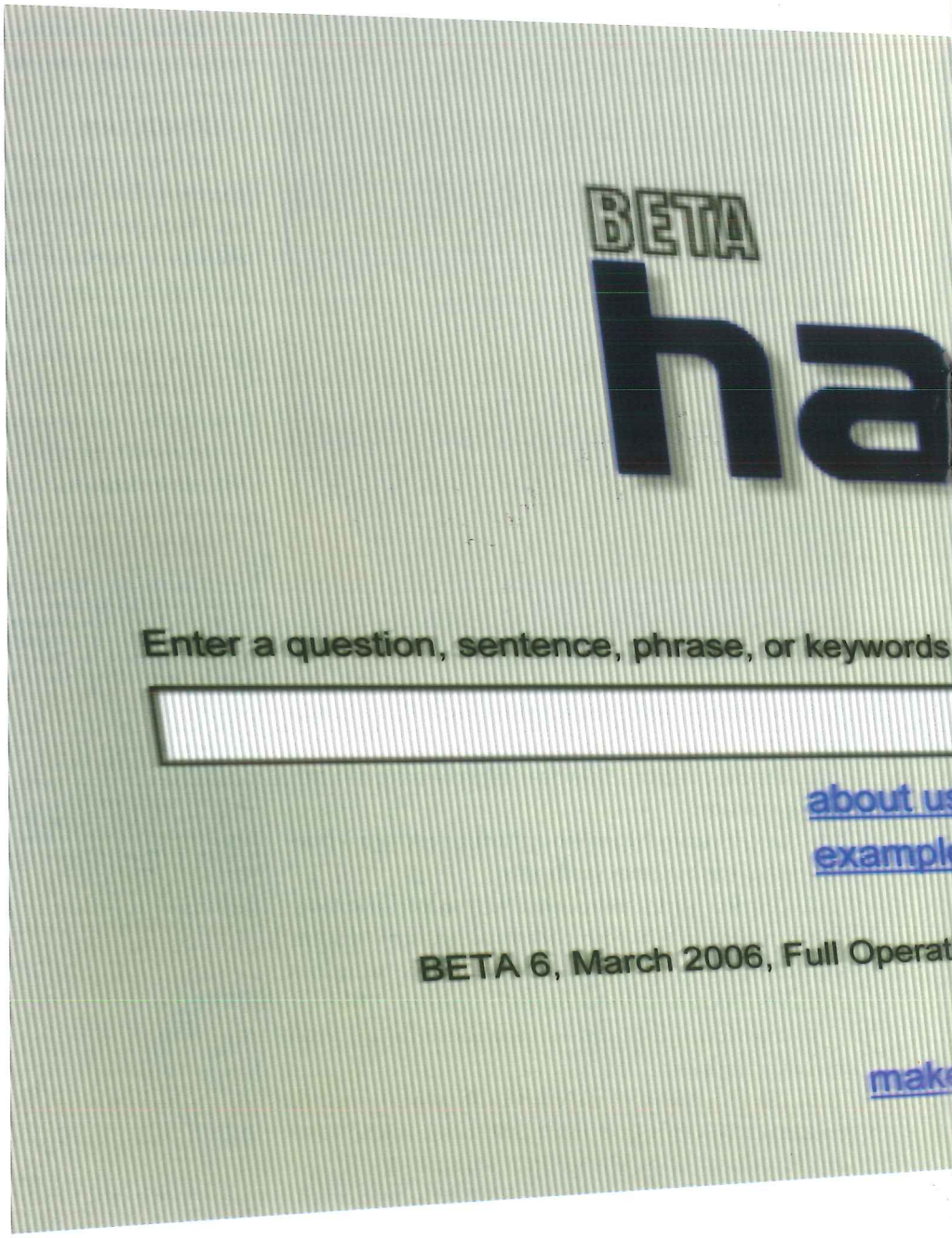
İnternetin doğduğu Amerikan Savunma Bakanlığı'nda görev yapmış ünlü bir fizikçi profesör olan Dr. Rıza Can Berkan son altı yılını verdiği arama teknolojileri araştırmalarının meyvesini www.hakia.com arama motorunda birleştiriyor.

Semantik algoritmalarla tasarlanan, kullanılan dili anlayan, kelime değil sorduğunuz sorunun cevabını bulmanızı sağlayan, arama yaptıktan sonra karşınıza çıkan binlerce sonuçta aradığınızı tekrar bulmak için yeni aramalar yapmaya gerek duymayacağınız yeni arama motoru Mart ayında Beta 6 sürümü ile kullanıcılarla buluştu. Ürünün en son sürümünün 2006 sonbaharında yayına alınması bekleniyor.

Yeni nesil arama teknolojilerini İnternet kullanıcıları ile buluşturmak üzere Nükleer Fizikçi Dr. Rıza Can Berkan tarafından 2004 yılında kurulan hakia.com 2005 yılından itibaren yatırımcı Dr. Pentti Kouri tarafından 5 milyon dolarlık bir fonla finanse ediliyor.

İnternet kullanıcısına en hızlı, verimli ve kapsamlı arama tecrübesini yaşatmak amacıyla indeksleme teknolojisini geride bırakan hakia, yepyeni bir altyapıyla tasarlanmış. Yeni, lisan anlayan, semantik algoritmalarla geliştirilmiş olan hakia, bu konuda endüstrideki rakiplerine oranla çok avantajlı bir başlangıç yapma şansını yakalıyor.

Google, Yahoo gibi günümüzün en çok tercih edilen arama motorları sadece anahtar kelime, meta arama, indeksleme ya da buna benzer ilk-nesil teknolojileri kullanırken hakia teknolojisi yepyeni bir altyapı tasarımı ve bu yapıya entegre edilmiş

Bir Türk, Google'ın en büyük rakibi olmaya aday

ARAMA TEKNOLOJİLERİNDE TÜRK MODASI

BAŞBAŞA BİR YEMEK...
SİZ VE BİLGİSAYARINIZ...

BANA AÇILIŞ SAYFANI SÖYLE, SANA KİM OLDUĞUNU SÖYLEYEYİM

Bir Türk, Google'ın en büyük rakibi olmaya aday

ARAMA TEKNOLOJİLERİNDE TÜRK MODASI

MOTOSİKLETİM OLMADAN asla!..

BİLGİSAYAR AŞKIMIZ 60 YAŞINDA

DEĞERLİ BİLİŞİMCİLER,

Otuz beş yıl. Kolay değil. Bir Sivil Toplum Kuruluşu olarak dopdolu geçen bir otuz beş yıl. Bu süre içinde birçok ilke imza atan TBD 26. dönemde de giderek artan bir katılımla çalışmalarına devam ediyor.

Yeni dönemde, Bilişim STK'larıyla ortak bir gündemde buluşarak birlikte hareket etmeyi başardık. E-dönüşüm İcra Kurulu'nda birlikte gündem oluşturma, gündem konularına birlikte hazırlık yaparak katkıda bulunma yolunda önemli adımlar attık. Güncel konulara ilişkin sorunlarda güzel bir eşgüdüm içinde ortak aklı yakalamada ve çözüm önerilerinde yine birlikte hareket edebilme başarısı gösterdik.

Sektör özel şirketleriyle sorunlara bakış açımızı paylaştık, sorunlarını dinledik. 'TBD yönetimi özel sektöre ilk defa bu kadar önem veriyor ve sorunlarımızla ilgileniyor' şeklinde olumlu izlenimler aldık. Görüşmeler sonunda aktarılan sorunlara çözüm üretmeye başladık.

'Teknoloji tüketen değil üreten bir Türkiye istiyoruz' ve 'e-devlet projeleri birer ulusal Ar-Ge projesi olmalı' söylemlerimiz kısa sürede etkisini gösterdi. Başta üniversite gençliği olmak üzere birçok ilden TBD ile işbirliği talepleri geldi. TBD Genç hareketi, 30 Üniversiteye ulaştı. TBD Genç –İstanbul(Trakya dahil 11 Üniversite), TBD Genç-Ankara(9 Üniversite), TBD Genç-İzmir(5 Üniversite), TBD Genç-Eskişehir(2 Üniversite), TBD Genç-Konya(1), TBD Genç-Trabzon(1), TBD Genç-Elazığ(1) ve bunlara ilaveten Siirt, Kahramanmaraş ve Erzurum'dan yoğun talepler almaktayız. Ek olarak Denizli, Nevşehir ve Adana temsilciliklerimizi yakında açacağız.

Kamu bilgi işlem yöneticilerine yönelik aylık bilgilendirme toplantılarına başladık. Her ay bir kurumun ev sahipliğinde, AB projeleri (Şubat), Kamu İhale Yasası (Mart), e- Devlet Anakapısı (Nisan), Bilgi Toplumu Stratejisi (Mayıs), kamuda e-imza uygulamaları (Haziran) konuları tartışılacaktır. Mart ayı toplantısı Kamu İhale Kurumu ev sahipliğinde yapılmış olup sektörümüz için oldukça önemli olan bir konu da geniş katılımla tartışılmıştır. Elde edilen sonuçlar uygulamaya yansıtılacaktır.

Kamu-BİB verimlilik toplantısı VII' de işlenen e-imza konusu, 34 ilde ticaret ve sanayi odaları üyeleri, yerel yönetimler ve üniversite temsilcilerinden oluşan bir ortamda katılımcılara farkındalık düzeyinde aktarılacaktır. Bu kapsamda Erzurum, Antalya, İzmir, Mersin ve Elazığ'da tanıtımlar yapılmıştır.

İnternet haftası etkinlikeri kapsamında 15 Nisan'da Elazığ, 17 Nisan'da Konya, 18 Nisan'da Erzurum, 19 Nisan'da Afyon ve 21 Nisan'da da Adana'da sempozyumlar düzenleyeceğiz.

İstanbul şubemiz sektöre ve üyelerimize yönelik eğitimlerle oldukça önemli bir işlevi yerine getirmeye başlamıştır. Eskişehir şubemiz Genç Girişimci Eğitim Merkezi'ni kurmuş ve eğitimlere başlamıştır.

TBD'ye yakışır, üyelerden ve sektörden haberlerin yer aldığı, çalışma gruplarının raporlarını paylaşabildikleri, üyelerin şifreli olarak dernek bütçesi ve yönetim kurulu kararlarını görebilecekleri ve eski belgelere ulaşabilecekleri bir anakapıyı yakında üyelerimizin hizmetine açıyoruz.

Üyelerimize yönelik hizmetler olarak aidatını ödeyen üyelerimize lisanslı güvenlik yazılımları dağıtmaya başladık. Ayrıca, TBD üyelerine özel bir kredi kartı çalışmasını da sonlandırmak üzereyiz.

Şeffaflığın gereği olarak TBD organizasyonları için açık ihale yöntemi uyguladık ve bu yıl Bilgi İşlem Yöneticileri semineri BİMY'13 ile Kamu-BİB'8 etkinliklerini yeni bir organizasyon şirketi ile yapmak üzere kolları sıvadık. Sizler bu satırları okurken bizler BİMY'13'te olacağız. İki etkinliğimiz de bu yıl hem içerik hem de organizasyon anlamında büyüyerek kendi alanlarında lider etkinlikler haline geldi. Hepsi üyelerimizin ve sektör şirketlerimizin destekleriyle gerçekleşti.

TBD'nin eksikliğini hissettiği Hukuk Çalışma grubunu kurduk. 14 avukat, 2 hukuk danışmanı ve 1 öğretim üyesi ile kamudan(DPT) isteklilerin katılımına açık olan bu grup, çalışmalarına büyük bir hızla başladı ve BSA ile ilgili olarak önemli adımlar da attı. Türkiye Barolar Birliği ile üyelerine yönelik bilişim farkındalığı için bir protokol de imzalandı.

Çalışmalarımızı giderek artan siz üyelerimizin katılımı ve desteğiyle daha da ilerilere taşıyacağımızdan eminim.

Saygılarımla,

Önder Özdemir

TBD II. Başkanı

Harper-Marinick'in (2001) önerdiği gibi aşağıdaki konulara göre yapılmıştır;

1. Başlangıç Bilgileri: PDÖ ortamı öğrenme amaçlarını sağlamak zorundadır.

2. Gerçek yaşam Problemleri : eğitim gerçek yaşam problemlerine çareler bulunarak yapılmalıdır.

3. Çevrimiçi İşbirliği: bireylerarası ve grup içerisinde tartışma ortamı yaratılarak fikirlerin paylaşılması sağlanmalıdır. Aynı zamanda, gruplara sorumluluk verilerek öğrenme konusunun paylaşılarak araştırılması sağlanmalıdır.

4. Çevrimiçi kaynaklar: her kişi kendi sorumluluğuna düşen konuları arştırmalıdır.

5. Çevrimiçi işbirliğinin takibi: öğrenciler yapılan araştırma sonuçlarını tanımlamalı kendi hipotezlerini ortaya koyarak ve takım arkadaşlarıyla paylaşarak sonuçlar elde etmelidir.

6. Problem Çözme: öğrenciler kollektif olarak problem çözümleri üzerinde anlaşmalı ve sunumun nasıl yapılacağı ortak kararla yapılmalıdır.

ARAŞTIRMA METODLARI

Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi İstatistik bölümünde uygulanmıştır. Uygulamaya gönüllü olarak katılan toplam 8 öğrenci üçüncü sınıf öğrencileri idi. Öğrenciler üç yıllık PDÖ deneyimleri vardır. Şekil 1'de sistemin genel çalışma prensibi anlatılmıştır. Bu çalışmada, ölçülen bağımlı değişkenler öğrencinin akademik performansı bilgi gelişimi açısından incelenmiş, bağımsız değişkenlerse öğretim tasarımına bağlı olarak WEB tasarımıdır.

Yukarıdaki tablolarda elde edilen bilgiler geleneksel PDÖ ve Çevrimiçi PDÖ ortamına tabii tutulan öğrencilerin performansları karşılaştırılmıştır. Açıkça görüleceği gibi her iki ortalamada çok ciddi farklar görülmemektedir. Yine tablodan görüleceği gibi öğrenciler bu yaklaşımdan dolayı bazı konularda geleneksel PDÖ ortamında gore daha olumlu tepkiler vermişlerdir.

SONUÇLAR

Analizlerden de görüleceği üzere geleneksel PDÖ oturumu ile çevrimiçi PDÖ oturumu arasında çok fazla fark olmamış bazı durumlarda çevrimiçi PDÖ sunduğu yeniliklerle öğrencilerin akademik performanslarına katkıda bulunmuştur. Çevrimiçi PDÖ oturumunun bir diğer artısı grup içerisinde tartışmalara katılımı az olan öğrencilerin burada daha rahat davranarak sosyalleşme açısından grup ortamına katkı sağlamaları, sağlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda görülebileceği gibi çevrimiçi PDÖ istatistik dersinin en az geleneksel PDÖ ile aynı sonuçları verdiği gözlemlenmiştir. Bir diğer sonuç ise istatistik eğitiminin çevrimiçi olarak da verilebileceği ve geleneksel olanla aynı akademik performans sonucunun yakalanacağıdır.

KAYNAKÇA

1. Mary Thomas and Lai Pheng Chan , (2002), Achieving Learner Independence Using the Problem-Based Learning (PBL) Approach Journal of Language and Linguistics Volume 1 Number 3 2002 ISSN 1475 - 8989

2. Mary Thomas and Lai Pheng Chan, (2002), Achieving Learner Independence Using the Problem-Based Learning (PBL) Approach, Approach Journal of Language and Linguistics Volume 1 Number 3 2002 ISSN 1475 - 8989

3. Arts J.A.R., Gijselaers W.H. and Segers, M.S.R. (2002). Cognitive effects of an authentic computer- upported, problem-based learning environment. Instructional Science, 30, 465-495.

4. Boud, D. and Feletti, G. (1991). The Challenge of PBL. London: Kogan. Atan, Sulaiman and Idrus 437

5. McAlpine, I. and Clements, R. (2001). Problem based learning in the design of a multimedia project. Australian Journal of Educational Technology, 17(2), 115-130. [Online]. Available: http://www.ascilite.org.au/ajet/ajet17/mcalpine.html. [26th June 2005].

6. Corderoy, R.M. and Copper, P. (2000). The development of an online Problem Based Learning Environment to support the development of engineering professional practice skills: the Virtual Engineering Consultancy Company (VECC). Indian Journal of Open Learning, 9(3), 339-350.

7. Dick, W. and Carey, L. (1996). The Systematic Design of Instruction. (4th Edition). New York: Harper Collins Publishing.

8. Harper-Marinick, M. (2001). Engaging students in problem-based learning. Maricopa Centre for Learning and Instruction [Online]. http://www.mcli.dist.maricopa.edu/forum/spr01/t11.html [Accessed 23 June, 2005].

9. Koschmann, T. (2002). Introduction to special issues on studying collaboration on distributed PBL environments. Distance Education, 23(1), 5-9.

10. MacAlpine, I and Clements, R. (2001). Problem-based learning in the design of a multimedia project. Australian Journal of Educational Technology, 17(2), 115-130.

11. Norman, G.R. and Schmidt, H.G. (1992). The psychological basis of problem based learning: A review of the evidence. Academic Medicine 67, 557-565.

12. Orill, C.H. (2002). Supporting on-line PBL: Design considerations for supporting distributed problem solving. Distance Education, 23 (1), 41-57.

13. Ronteltap, F., & Eurelings, A. (2002). Activity and Interaction of Students in an Electronic Learning Environments for Problem-Based Learning. Distance Education, 23(1), 11-22.

14. Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. (Eds). (1991). Applying the seven principles for good practice in undergraduate education (New directions for teaching and learning, No. 47). San Francisco: Jossey-Chickering, A. W, & Ehrmann, S.C. (1996). Implementing the seven principles: Technology as lever. AAHE Bulletin, 49(2), 3-6.

15. Kirkpatrick, D. (1996). Revisiting Kirkpatrick's four-level-model. Training & Development, 1, 54-57.

16. Schramm, R. M., Wagner, R. J., & Werner, J. M. (2001). Student perceptions of the effectiveness of web-based courses. NABTE Review, 27, 57-62.

17. Arbaugh, J. B. (2000b) Virtual classroom versus physical classroom: An exploratory comparison of class discussion patterns and student learning in an asynchronous Internet-based MBA course. Journal of Management Education, 24(2), 207-227.

18. Cakir, S., Basak, H.H., "Virtual Classroom Implementation on the Web". 2005 IEEE International Professional Communication Conference (IPCC), 10-13 July, 2005. vol: 1, p:318 – 322. Limerick, Ireland.

19. http://www.macromedia.com/

20. Poon, S.K., Reed, S. and Tang, C. (1997). Problem-based learning in distance education. Proceedings of the 5th International Conference on Modern Industrial Training, Jinan, China. 593-600. [Online]. http://www.ic.pdyu.edu.hk/ocss/papers/PBL.pdf [Accessed June 13, 2004].

21. Rontelap F. and Eurelings A. (2002). Activity and interactions in an electronic learning environment for problem-based learning. Distance Education, 23(1), 11-22.

22. Taplin, M., Leung, A., Chan M.S., Wan, C.W., Kuen, K.S., Lam, M., Mok, V., Lee, A.N.O., Siaw, I.R.C., Swearse, B. and Tsui, C. (1999). The role of problem-based learning in distance education. In D. Xingfu (Ed.) Proceedings of the 13th Annual Conference of Asian Association of Open Universities, pp 175-189, Beijing, 14-17 October, Vol 2.

23. Varanelli, A., Baugher, D. and Hall, J. (2001). A problem-based, collaboration

yardımları sağlanmalıdır.

SONUÇLAR

Çevrimiçi eğitimle ilgili olarak yapılan tüm araştırmaların sonuçları enstitüler tarafından dikkatle incelenmelidir. Sistemin çalışması için yapılan araştırmalar dikkatle takip edilerek sistemin de bu sonuçlara göre tasarlanması gerekmektedir.

Tüm bu çalışmalar sonucunda eğitim kurumlarının neden var oldukları ortaya çıkmaktadır. Global iş dünyasının ihtiyaçlarının karşılanması için öğrencilerin bu yöndeki ihtiyaçlara göre eğitilerek toplumun gelişmesine faydalı bireyler olmaları sağlanmalıdır.

Çalışmamızda, WEB tabanlı çevrimiçi PDÖ ve geleneksel PDÖ oturumlarının değerlendirilmesi amacıyla aşağıdaki sorulara cevap bulunması araştırması yapılmıştır.

1.Öğrencilerin akademik gelişmelerinin değerlendirilmesi amacıyla geleneksel PDÖ ortamıyla web tabanlı PDÖ karşılaştırılmalıdır.

2.Öğrenci görüşleri değerlendirilmelidir.

Bu araştırma soruları bizlere enstitünün web tabanlı PDÖ eğitimini değerlendirmesini ve aynı zamanda öğrencilerin bilgi arama ve işleme becerileri konusunda çevrimiçi eğitimin getirebileceklerini değerlendirme fırsatı sunacaktır.

SİSTEMİN TASARIMI

Web tabanlı bir PDÖ sisteminin test edilmesi, öğrencilerin akademik başarıları açısından değerlendirilmesi amacıyla bir sistem tasarlanmış ve uygulama yazılımı gerçekleştirilmiştir. Sistem deneysel olarak tasarlanmış ve öğrencilere geleneksel PDÖ oturumundaki araç ve gereçler web ortamında çevrimiçi olarak sağlanmıştır.

Bu araçlar Tartışma Formu, Dosya paylaşım ortamı, e-mail, gerçek zamanlı tartışma ortamı, gerçek zamanlı video, ve beyaz tahta uygulamalarını kapsamaktadır.

ÖĞRENCİLERİN DERSİ VE ÖĞRETMENİ DEĞERLENDİRMESİ

Değerlendirme işlemi Öğrenim Verimliliği Soruları sorularak yapılmıştır. Bu sorular toplam 10 adet olup değerleri 1 ile 5 arasında değişmektedir. Sonuçlarla ilgili değerler yukarıdaki tablolarda değerlendirilmiştir. Teste tabi tutulan öğrencilerin verdikleri ortalama notlar tablolarda irdelenmiştir.

ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENDİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

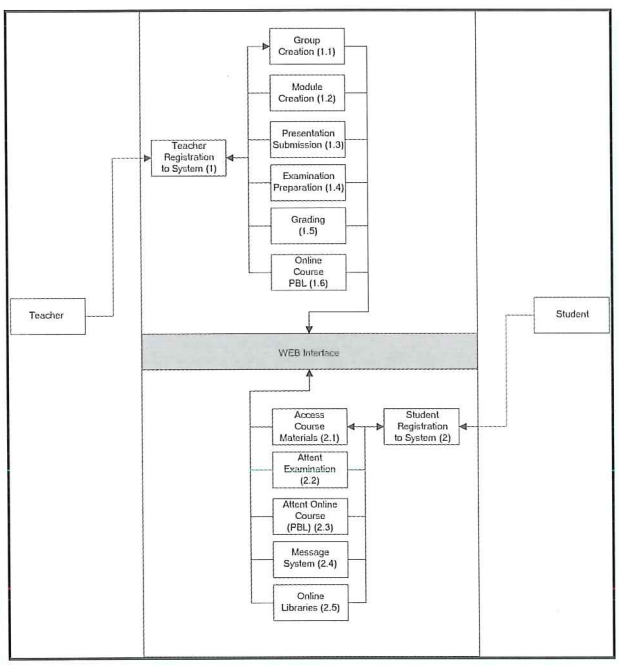
Doğru sonuçların alınabilmesi amacıyla soruların doğru sorulması gerekmektedir. Burada değerlendirme öğrencilerin sınav sorularına verdiği cevaplar, kişisel ödevler ve projeler, grup projeleri, tartışma gruplarına yapmış olduğu katılımlarla değerlendirilmiştir.

Değerlendirme teknikleri çok yönlü ve direkt sorulardan oluşmaktadır. Bunun sebebi, öğrencilerden yorumlarını alabilmektir. Dolayısıyla birçok detay elde mevcut olacaktır.

Sistem tasarımı sırasında dikkate alınan en önemli kısım öğrencilerle öğretmenler arasında kurulacak olan haberleşme mekanizmasıydı. Öğrencilerden alınan sonuçlarda sistemden en çok memnun oldukları kısmın çok süratli geribildirim olduğu gözlemlenmiştir.

Geleneksel bir PDÖ oturumunda kullanılan beyaz tahta, çalışma notları ve önceden hazırlanmış dökümanlar vardır. Kitaplar ve diğer çevrimiçi kütüphane kaynakları web tabanlı çevrimiçi PDÖ oturumunda da öğrencilere sunulmuştur. Gelenekselden farklı olarak öğrencilere sınıf içerisinde ve çevrimiçi olarak kullanılmak üzere istatistik programı ve hesap makinesi gibi uygulamalar verilmiştir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin bir araya geldikleri çevrimiçi bir çokluortam yaratılmış ve bu ortam içerisinde katılımcıların video görüntüleri sesleri, çevrimiçi chat yapabilecekleri ortamlar yaratılmıştır. Bu ortamlar [19]'da detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Bu ortamın yaratılması için Macromedia ürünleri [20], PHP programlama dili ve aktivitelerin ve diğer bilgilerin tutulduğu My-

Şekil 1 Probleme dayalı öğrenme sistemi tasarımı

SQL database sistemi kullanılmıştır.

Sistemin uzaktaki kullanıcıları desteklemesi ve verimi artırmak amacayla Gerçek Zamanlı Taşıma Protokolü (Real Time Transport Protocol) kullanılmıştır. Özellikle sistem bağlantı band genişliği iyi olan kullanıcılara video çözünürlüğünü artırarak daha kaliteli servis vermektedir. Diğer taraftan bağlantı bant genişliği az olan kullanıcılar için sistem otomatik olarak gönderilen video çözünürlüğünü ayarlayarak çevrimiçi ortamda ders alan herkesin dersi problemsiz olarak izlemesi sağlanmıştır.

PDÖ SİSTEMİ

Deneysel olarak kurulan web tabanlı PDÖ sistemi Dokuz Eylül Üniversitesi İstatistik bölümünde uygulanmıştır. Tasarım

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Silence Beach Resort Hotel

BİMY'13

BİLGİ İŞLEM MERKEZİ YÖNETİCİLERİ SEMİNERİ 13

6-9 Nisan 2006

Ana Sponsor

ORACLE

Resmi Sponsorlar

AMD

compellent

sentim

SPSS

SUPERONLINE

STM

symantec.

TÜRK TELE KOM

600

Bilişim profesyoneli 6-9 Nisan'da bilişimin güney zirvesinde buluşuyor.

BİMY'13 açılışını ***Abdüllatif Şener*** *yapacak..*

Paul Doany ilk kez BİMY'de:
"Yeni çehresiyle Türk Telekom nasıl bir geleceğe yatırım yapıyor?"

Bilişim teknolojisinin geleceğinde ne var: ABD'deki Türk mühendisler teknolojinin merkezinde nasıl bir gelecek için çalışıyorlar

- *Bill Gates bizler için ne düşünüyor?
- *Bilişimde suç ve ceza
- *Bilişimle başarı öyküleri
- *Yeni Nesil Telekom Hizmetleri
- *Servis odaklı mimari ve güvenlik
- *64 bit mimarisine genel bakış
- *Kamuda arşiv uygulamaları
- *Son kullanıcı güvenliğinde yeni yaklaşımlar

Hepsi ve daha fazlası BİMY'13 te

Katılım için: www.bimy.tbd.org.tr

Etkinlik Sponsorları

BNN Bilgisayar Teknolojileri Tic. Ltd. Şti. · ca · Cisco Systems · CPG · D-Link · ETB · etix · evreka · HBS · i-bekçi · IBM · Koç.net · Kunt · LUCA · meteksan bilişim grubu · Microsoft · Orbim Computershop · Oytek · Proline · signum · software AG · SYBASE

Basın Sponsorları

Cumhuriyet · Infomag · IT-BUSINESS · PC WORLD · Technology Channel · telekom · TRT

TBD ÜYELERİNE SIKI KORUMA

Türkiye Bilişim Derneği (TBD), düzenlediği kampanyayla üyelerine kişisel güvenlik yazılımları verdi. Aidatını ödeyen TBD üyeleri TBD'den edindikleri formlarla talepte bulunarak antivirüs, güvenlik duvarı ve anti-spyware özellikli CA eTrust EZ Armor ve CA eTrust PestPatrol yazılımlarına hiçbir ücret ödemeden sahip oldu. Güvenlik ürünleri, 1 yıl boyunca hiçbir ücret ödenmeden güncellenebilecek. TBD'ye kampanya başlangıcından sonra üye olanlar da bu fırsattan yararlanabilecek.

APPLE IMC VE TBD'DEN EĞİTİME KATKI

Apple IMC, Türkiye Bilişim Derneği ile yaptığı işbirliğiyle grafik tasarım ve masaüstü yayıncılık konularında eğitim veren meslek liselerine 150 adet Macintosh bilgisayar bağışlayacak

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ve Apple IMC Türkiye, grafik tasarım ve masaüstü yayıncılık konularında eğitim veren meslek liselerine 150 adet Apple Macintosh bilgisayar bağışlanması konusunda işbirliği yapma kararı aldı. Buna göre, 15 okula 10'ar adet yenilenmiş, ikinci el Macintosh bağışlanacak. Bağış projesi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın desteği ve TBD'nin eşgüdümünde yürütülecek.

Konuyla ilgili olarak bir değerlendirme yapan TBD Başkanı Turhan Menteş, Türkiye'nin geleceğinin bilişimde olduğunu söyledi. "Bilişim teknolojilerinin gelişimi ve bilgisayar kullanımının verimli bir biçimde artması ve çağdaş boyutlarda tutulması derneğimizin temel amaçlarıdır" diyen Menteş şöyle devam etti: "Çağdaş, refah düzeyi yüksek bir Türkiye özleminin gerçekleşmesi için bilişim teknolojilerinin, tüm kurumlarca ve vatandaşlar tarafından etkin ve verimli kullanılması bir zorunluluk olarak karşımızda duruyor. TBD olarak bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için var gücümüzle çalışıyor, bu son kampanyada olduğu gibi sektör firmaları ve kamu ile işbirliğini artırmak için yeni yollar arıyoruz."

Bilkom ve Apple IMC Türkiye Genel Müdürü Tansu Yeğen de, konuyla ilgili olarak yaptığı değerlendirmede, "Bilgisayarla eğitimin yaygınlaşmasının ülkemize sağlayacağı katma değer çok önemli. Gerçekleştirdiğimiz bağışlarla, eğitimde bilgisayar kullanımının artmasına katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Eğitim alanında kullanılmak amacıyla tasarlanan bilgisayarların, meslek okullarındaki öğrencilere yeni ufuklar açacağına inanıyoruz" dedi

ortadan kaldıracaktır.

Bilgisayar destekli haberleşmenin desteklenmesi çabaları yüz-yüze PDÖ oluşturma çabalarının gerçekleştirilmesi ve PDÖ öğretiminin İnternet ortamında sunulması açık ve uzaktan eğitimin önünü açmıştır [6],[7],[8],[9]. Açık ve uzaktan eğitimde, öğrencilerle öğretmen arasında zaman farkları vardır. Bilgisayar destekli haberleşme, gerek zamansal, gerekse fiziksel uzaklıklar, web tabanlı probleme dayalı eğitim yaklaşımının gelişmesini zorlamıştır. Web tabanlı uzaktan eğitim, öğrenci-öğretmen arasında çevrim içi haberleşme sağlanmasıyla; birebir konuşma, birebir veya çoklu sosyal eğitimler gerçekleştirilebilmiştir. Medya destekli eğitim ve bilgisayar destekli heberleşme araçları sayesinde sorulara anında cevap verilerek öğrenme süreci kısaltılmıştır.

Bu konuda birçok çalışmalar yapılmıştır. Örneğin, Norman, G.R. and Schmidt, H.G. (1992) yapmış oldukları çalışmada probleme dayalı eğitimin sunmuş olduğu ortamda araştırma yapmanın, kaynaklara ulaşımın neden daha kolay olduğu irdelenmiştir. Öğrencilerin buradan aldıkları bilgileri kendi profesyonel hayatlarında başarıyla uyguladıkları kanıtlanmıştır. [11]

Probleme dayalı öğretimin öğrencilerin öğrenim ve kavrama yeteneklerinin geliştirilmesinde büyük katkıları bulunmaktadır. Bu konuda öncülüğü ise, senkron ve asenkron öğrenimde geliştirilen web tabanlı araçlar yapmaktadır. Öğrenciler, çevrimiçi eğitim araçlarını kullanarak bilgiye daha kolay ulaşabilmektedirler.

Probleme dayalı web tabanlı eğitimin önemi özellikle uzaktan ve açık eğitim çalışmalarının efektivitesinin değerlendirilmesi safhasıde önem kazanmaktadır. İçerik tabanlı ve PDÖ eğitimlerinin her ikisinin de öğrenme performansları ile birlikte [2]'de incelenmiştir. [13] ve [14], yararlı çevrimiçi eğitim ortamları yedi ana başlık altında toplamışlardır. Bunlar sırasıyla;

- Öğrenci – fakülte ilişkilerinin cesaretlendirilmesi
- Öğrenciler arasındaki sosyalleşmenin cesaretlendirilmesi
- Aktif eğitimin cesaretlendirilmesi
- Geridönüşümün sağlanması
- Zamanının verimli kullanılması
- Yüksek beklentilerin karşılanması ve
- Çeşitli yeteneklere saygı duyularak eğitimin farklı yollardan geliştirilmesi

Eğitime yapılan yatırımların en önemli sonuçlarından biri öğrencinin çalışacakları ortamlara hazırlamasıdır. Bunun nasıl sağlanacağı Donald Kirkpatrick tarafından yapılan model kullanılarak gerçek yaşamda bilgi, becerilerin geliştirilmesi için yapılan çalışmalar anlatılmıştır.[15] Yapılan çalışmada değerlendirme reaksiyon, öğrenme, davranış ve sonuçlar olarak sıralanmıştır.

REAKSİYON

Uygulanan programın ne kadar efektif olduğu ders değerlendirme formlarıyla ölçülmektedir. [17] Enstitüler ders sonunda öğrencilere yaptırdıkları araştırma sorularıyla öğrenmenin verimliliğini değerlendirebilir ve bu sonuçlara göre programlarını düzenleyebilirler.

Öğretmen	Sorular	Geleneksel Ders Sonuçları	Çevrimiçi Ders Sonuçları
	Ders amacını açıklar	4.32	4.62
	Sınıfa hazırlanarak gelir	3.12	4.77
	zamanı iyi kullanır	4.46	4.16
	Konuları ve fikirleri iyi anlatır	4.22	4.51
	Sorularıma yardımcı olmaya çalışır	4.47	4.47
	ders ssatleri dışında yardımcı olur	3.01	3.31
	Ders puanlamasını dengeli yapar	4.48	4.90
	ders içeriğini ilgi çekici hale getirir	3.94	4.13
	benim derse olan ilgimi artırdı	4.69	4.04
	çok iyi bir eğitmendir	3.12	4.53

Tablo 1. Geleneksel PDÖ ortamında ortalama değerlendirme sonuçları

Senaryo	Sorular	
	Hikaye	3.91
	Akıcılık	4.19
	Öğrenme Amacı	3.83
	Gerçek yaşamla olan ilişki	4.33

Tablo 2. Her iki kısımdaki ortalamalar - Senaryo

Grup	Sorular	Geleneksel Ders Sonuçları	Çevrimiçi Ders Sonuçları
	Grup içerisindeki performans	4.75	4.95
	Bilgi Paylaşımı	3.91	4.57
	Aktivitelere Katılım	3.40	4.10
	Yeterince çaba sarfedildi	3.12	4.52

Tablo 3. Ortalamalar – Grup

Kendim	Sorular	Geleneksel Ders Sonuçları	Çevrimiçi Ders Sonuçları
	Bilgimi kullandım	4.11	4.56
	Karşılaştırma	3.90	3.11
	İletişim	3.25	4.90
	Gruba katkı yaptım	3.08	4.79
	Değerlendirme yeteneği	4.32	4.25

Tablo 4. Ortalamalar – Kendim

Bilimsel Danışman	Sorular	Geleneksel Ders Sonuçları	Çevrimiçi Ders Sonuçları
	Danışmanın size yaklaşımı	4.76	4.34
	Danışmanın bilgisi	4.31	4.85
	Probleminizi çözmek için harcadığı zaman	4.59	4.10

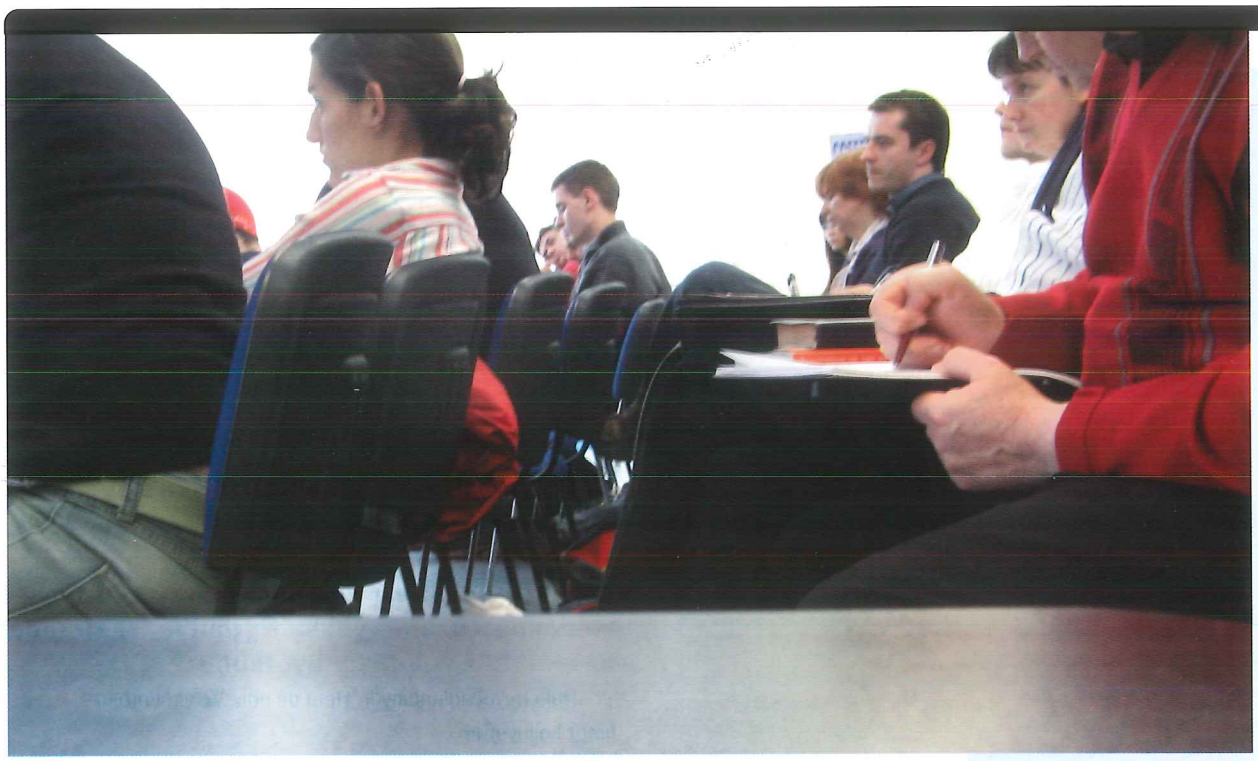
Tablo 5. Ortalamalar – Bilimsel danışman

ÖĞRENME

Bu metodda değerlendirme genişletilerek ders sınırlarının dışına çıkılabilir.[17] Enstitüler ders programlarını her iki yılda bir gözden geçirerek verilen derslerin ihtiyaçları karşılamasını sağlamalıdır. Bir diğer taraftan mezunlarla ilişkiler kesilmemeli tüm dünyaya yayılan mezunların çalıştıkları kurumlardaki gelişmeleri takip edilmelidir.

DAVRANIŞ

İşyerlerinde çalışan mezunların davranışları takip edilmeli araştırma soruları hazırlanarak hem çalışanların hem de işverenlerin bu araştırmanın sonuçlarının enstitünün kullandığı programların verimliliğini etkileyeceği konusunda ikna ederek

WEB Tabanlı Probleme Dayalı Öğrenme Metodlarının Çevrimiçi Lisans Düzeyi Derslerinde Uygulanması

Havva H. BASAK
Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye havvahaciogulari@yahoo.com

Yrd. Doç. Dr. Şen ÇAKIR
Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye sen@cs.deu.edu.tr

Bu araştırmada Probleme Dayalı Öğrenmenin (PDÖ) web ortamında, lisans derslerinde geliştirilerek uygulanması incelenmiştir. Öğrencilerin web tabanlı PDÖ ortamındaki verimleri ile geleneksel PDÖ ortamındaki performansları, her iki ortamda karşılaştırılarak yapılmıştır. Karşılaştırmalı performansları, web tabanlı PDÖ ile geleneksel PDÖ arasında hemen hemen hiç fark olmadığını hatta öğrencilerin web tabanlı oturumlarda performanslarının daha iyi olduğu kanıtlanmıştır. Bu teste, tabii tutulan öğrencilerin öğrenmedeki gelişmeleri ve sistem hakkındaki görüşleri olumlu olmuştur.

GİRİŞ

Probleme dayalı öğrenmenin (PDÖ) öğretimde yeni olmadığını biliyoruz. 1960'ların sonlarında tıp eğitiminde uygulanmaya başlamış [1], ve eğitimin daha akıcı, kompakt ve anında olması sağlanmıştır. Öğrenenin tepkisini hemen ortaya koyabilmesi demek, çok kısa zamanda almış olduğu bilgiyi doğrulayarak öğrenmesi anlamına gelmektedir. Normalde öğrencilerin geleneksel derste öğrendikleri bilgileri doğrulama ihtiyacı olmadığından, öğrendiklerini kısa bir süre sonra unuturlar. Öğrenciler araştırıp öğrenmeden çok, hazır olarak sınıfta kendine sunulan bilgileri almayı tercih ederler. Ancak yeni dünya ortamında araştırmayan ve kendi yolunu bulamayan bir personeli hiçbir şirket bünyesinde barındırmak istemez. Çalışanların sorumluluk almaları, kişisel ve takım çalışma ortamlarında sorumluluk verilmesi ve daha çok özgürlük sağlanmasıyla mümkün olmaktadır. [2]

Bilgisayar destekli eğitim olanaklarının gelişmesiyle, PDÖ eğitim ve öğretiminde önemli gelişmelerin olmasını sağlamıştır. Senkron ve asenkron işbirliği ortamlarının web'de geliştirilmesi ile web tabanlı PDÖ yaklaşımında da gelişmeleri beraberinde getirmiştir. Probleme Dayalı öğrenmenin gelişmesi için, kişisel bilgi alma, yeni anlayışları geliştirme ortamının sağlanması ve gerçek hayat problemlerine dayalı bilgi toplumu oluşturarak haberleşme ve bilgisayar teknolojilerinin verimli şeklide kullanılmasını sağlayacak ve içerik tabanlı geleneksel eğitim yöntemlerini

ERZURUM'DA E-İMZA EĞİTİM SEMİNERİ

Türkiye Bilişim Derneği, Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği ile birlikte, elektronik ticarete dayalı ekonomi bölgesel fırsatlar ve e-imza alanında ihracatçıları bilgilendirmek amacıyla 2 Mart 2006 günü Erzurum'da "Gümrük Otomasyon Sistemi E-İmza Semineri" ismiyle bir günlük eğitim semineri düzenledi.

Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Efendioğlu tarafından yapılan açış konuşmasıyla başlayan seminerde, veri giriş salonları işleyişindeki uygulamalar ve karşılaşılan problemler anlatıldı ve "Ticarette e-İmza" Paneli yapıldı.

Oturum başkanlığı, TBD İkinci Başkanı Önder Özdemir tarafından yapılan "Ticarette e-İmza" konulu panele, Telekomünikasyon Kurumu'ndan Uzman Salim Ketevanlıoğlu, Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği Bilgi İşlem Müdürü Hikmet Maraşlı ve Atatürk Üniversitesi'nden Dr. Şafak Ertan Çomaklı konuşmacı olarak katıldı. Önder Özdemir, TBD hakkında bilgi verdiği konuşmasında, e-imzanın e-ticarete getireceği yansımalar ve sektördeki yapılanmaları anlattı. Dr. Şafak Ertan Çomaklı, e-imzanın Türk Borçlar Kanunu ve Ticaret Kanunu açısından hukuki değerlendirmesini yaptı. Etkinliğe Türktrust adına katılan İstanbul Bölge Müdürlüğü Satış-Pazarlama Sorumlusu Deniz Bal ise elektronik imza, nitelikli elektronik sertifika başvuru ve temin prosedürleri ile süreçleri hakkında bilgi verdi.

TBD ve Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği işbirliğiyle...

Seminerde ayrıca, "Gümrük Otomasyon Sistemi ve EDI Uygulaması" Gümrük Müsteşarlığı Muhabere ve Elektronik Dairesi Başkanlığında Proje Sorumlusu Tülay Ercan tarafından; "BİLGE Sisteminde Yapılan Yenilikler" de Gümrükler Genel Müdürlüğü Bilge Destek ve Sorgulama Şubesinde Gümrük Uzmanı Tuncay Keskin tarafından anlatıldı.

BİLİŞİM BASININ EN BAŞARILILARI ÖDÜLLERİNİ ALDI

Türkiye Bilişim Derneği'nin geleneksel Bilişim '05 etkinliğinde, bilişim basınından en başarılı isimlere ödül verildi.

Türkiye Bilişim Derneği bu yıl başlattığı ve geleneksel hale getirmeyi planladığı TBD Bilişim Hizmet Ödülleri'ni bu yıl Bilişim'05'te dağıttı.

TBD Bilişim Hizmet Ödülleri 2005 ödüllerini kazananlar; Eşref Adalı, Ahmet Emin Aslan, Yüce Erim, Aslı Evren Özbay, Haluk Geray, Erhan Kale, Aydın Köksal, Turhan Menteş, Önder Özdemir ve Erol Sayın'dan oluşan seçici kurul tarafından belirlendi.

TV Kanalı kategorisinde Teknoloji Televizyonu, TV Programı kategorisinde TRT'de yayınlanan "Bilişim Rüzgarı" adlı program, TV Program Sunucusu kategorisinde Skyturk'teki "Cafe Net" programını sunan Ayşe Köse ödüle layık görüldü. Radyo Programı kategorisinde NTV Radyo'da yayınlanan "Sanal Alem" programının yapımcısı Serdar Kuzuloğlu ödül aldı. Gazete kategorisinde Referans gazetesine, Gazete Eki kategorisinde "Hürriyet E-Yaşam" ekine, Köşe Yazarı kategorisinde de Akşam gazetesi köşe yazarı Serhat Ayan'a ödül verildi.

Jüri Özel Ödülü kategorisinde Fatma Ağaç ve Güneş Kazdağlı ödüle layık görüldü; ödüllerini TBD Kurucu ve Onursal Başkanı Prof. Dr. Aydın Köksal takdim etti. En Başarılı Dergi Köşe Yazarı kategorisinde Özgür Uçkan ödüle layık görülürken Özgün Çalışma kategorisinde, "Bilişim Sözlüğü"nü hazırlayan Bülent Sankur, Bilişim Araştırması kategorisinde de "Bilişim Tarihimiz" adlı çalışmasıyla Akdoğan Özkan ödüle layık bulundu.

Seçici kurul, Hurriyetim.com'a Sektörel Portal, NTVMSNBC'ye Haber Kanalı, BTDünyası'na Haber Web Sitesi ve Turk.internet.com'a Haber Portalı kategorilerinde ödül verdi.

KOBİ LİDERLERİ ESKİŞEHİR'DE BULUŞTU

Türkiye Bilişim Derneği Eskişehir Şubesinin bu yıl ikincisini düzenlediği Kobiler ve Bilişim Zirvesi "Girişimcilik, AB ve İnovasyon" temasıyla 15 Mart tarihinde Eskişehir Anemon Hotel'de gerçekleşti.

Zirvenin açılış konuşmaları Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, TOBB Başkanı Rıfat Hisarcıklıoğlu, Eskişehir Valisi Kadir Çalışıcı, İTO Başkanı Murat Yalçıntaş, TBD Başkanı Turhan Menteş ve TBD Eskişehir Şubesi Başkanı Uğur Akkuş tarafından yapıldı.

Zirvede KOBİ'lerin bilişimden yararlanarak ticaret hacimlerini nasıl artıracakları ve AB fonlarından daha fazla nasıl yararlanabilecekleri ele alındı. Zirvede ayrıca gelişen teknolojilerden istifade ederek KOBİ'lerin yapabileceği zaman ve para tasarrufu, e-devlet uygulamalarında KOBİ'lere yönelik işlemler ve bununla ilgili mevzuat gibi konular üzerinde duruldu. Etkinlikte ayrıca elektronik imza kavramının tanımı ve kullamınına ilişkin detaylar da dinleyicilerle paylaşıldı.

Zirve'de KOBİ temsilcilerine IRC-Anatolia projesi, "E-Dönüşüm ve Türkiye", "Avrupa'daki KOBİ'ler ile İşbirliği ve Entegrasyon", Girişimcilik, Risk Sermayesi, Ar-Ge ve Markalaşmada BT'nin Rolü, Verimlilikte BT Çözümleri konularında da bilgilendirme yapıldı. E-ticarette Başarı Yöntemleri, E-Ticaret nedir, nasıl uygulanır gibi konular uzmanları tarafından masaya yatırıldı.

ENGELLİLERİN İSTİHDAMINA BİLİŞİM DESTEĞİ

Türkiye Bilişim Derneği, Microsoft Türkiye, Yeni Bilişim, Bilge Adam ve Türkiye Kas Hastalıkları Derneği, hayata geçirdikleri eğitim projesiyle engellilerin bilgisayar ve Internet teknolojilerinden yararlanarak istihdamına katkı sağlıyor. Proje, engellilerin sosyal ve ekonomik yaşamla bütünleşik olmalarını hedefliyor. Projenin ayrıntıları, Kas Hastalıkları Derneği'nin İstanbul'daki merkezinde düzenlenen bir basın toplantısıyla açıklandı.

Türkiye Bilişim Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Meriç Aykol projenin amacını şöyle anlattı:

"Engellileri bilişim sektörünün birer parçası haline getirerek, onları toplumdan soyutlamak yerine kendi kendilerine yeten, ülke ekonomisi için katma değer yaratan bireyler olmalarını sağlamayı amaçlıyoruz."

Kas Hastalıkları Derneği Başkanı Prof.Dr. Coşkun Özdemir ise ülkemizde 8 milyon 750 bin engelli insan yaşadığını ve bunların 6.6 milyonunun herhangi bir geliri ve sosyal güvencesi olmadığını belirterek şunları söyledi:

"Proje engellilere ücretsiz eğitim sunarak onları iş hayatına kazandırması ile çok önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Genellikle niteliksiz denilerek 4857 sayılı İş Kanununun 30. maddesine göre işe alınan engelliler, nitelikli bilişimciler olarak ülke ekonomisine kazandırılacaktır."

KAMUNUN SORUNLARI KAMU-BİB'8'DE ELE ALINACAK

Türkiye Bilişim Derneği'nin en etkin çalışma gruplarından biri olan Kamu-Bib çalışma grubu, bütün yıl boyunca sürdürdüğü çalışmalarla ilgili geleneksel verimlilik toplantısını bu yıl 25-28 Mayıs tarihlerinde Magic Life Sirene Imperial Hotel, Belek Antalya'da gerçekleştirecek. Toplantıya kamu ve özel sektörden 350 katılımcı bekleniyor.

Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın açılışını yapacağı toplantıda E-Dönüşüm Sürecinde Bilgi İşlem Merkezlerinin Yapması Gerekenler, Bilişim Teknolojilerinde Risk Yönetimi, E-Devlet Hizmetlerine Talep Yaratma Modelleri, Kamu Kurumlarında ve E-Devlet'te Bilgi Güvenliği, Başarılı Bilgi İşlem Merkezi Modeli konu başlıklarındaki Çalışma Grubu raporları tartışılacak. Kamu-Bib'8 verimlilik toplantısından sonra nihai hale getirilecek olan raporlar hükümete iletilecek.

TBD İSTANBUL ŞUBESİ LİZBON STRATEJİSİNİ TARTIŞTI

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) İstanbul Şubesi, küresel ekonominin en önemli kavramlarından biri olan "Bilgi Ekonomisi" çerçevesinde AB'nin "Lizbon Stratejisi"ni tartışmak üzere, 22 Şubat Çarşamba günü bir konferans düzenledi. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) Konferans Salonu'nda yapılan etkinliğe, Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Özgür Uçkan konuşmacı olarak katıldı.

Dr. Uçkan, "Bilgi Ekonomisi, AB Lizbon Stratejisi ve Türkiye" başlıklı konferansında, AB'nin bilgi ekonomisini nasıl bir stratejik silah olarak gördüğünü ve nasıl yapılandığını aktardı. Konferansta bilgi ekonomisinin temel nitelikleri, AB Lizbon Stratejisi ve bilgi ekonomisi hedefleri, AB'nin bilgi ekonomisi ile ilgili mevcut durumu, Türkiye'nin bilgi ekonomisi değerlendirmesi ve Lizbon Stratejisi'nin uygulanması ile ilgili durumu, Türkiye'nin bilgi ekonomisine geçişi için politika önerileri gibi konu başlıkları ele alındı.

Koltuğunun altına sığdırdığı karpuzlardan biri de bilişim, Elif Dağdeviren'in. O, İnternetin ilk girişimcilerinden biri. Üstelik, pek çok kişinin - ticari açıdan - doğmadan öldüğünü ilan ettiği yıllarda, İnternette başarıyı yakalamış bir isim. Bugün artık film yapımcılığı ya da dizi film oyunculuğu gibi başka yetenekleri ve uğraşları nedeniyle kamuoyunun gündeminde olsa da İnternet onun için hala heyecan verici bir ortam. Yeni işler için de sürekli fırsat kolluyor. Dağdeviren'le hayatının bilişime temas eden yönlerini konuştuk...

Bilgisayarla ilk olarak ne zaman tanıştınız?

İlgi çok küçükken başladı. O zaman TRT Başkanı olan babam sayesinde ilk nesil bilgisayar "odasıyla" tanıştım. Çok heyecan vericiydi. Sonra elbette teknoloji geliştikçe oda ebadından küçülmeye başladı, odama girebilir hale geldi ve lisede ilk bilgisayarıma kavuştum.

Bilgisayarda sorun çıktığı zaman hangi noktaya kadar kendiniz çözmeye çalışıyorsunuz? Hangi noktada servis çağırıyorsunuz? Örneğin makinenize format atabilir misiniz?

Eskiden dibine kadardı! Ama artık hızına erişilmez hale geldi. Bir yandan öğrenirken, bir yandan gelişiyor. E ne ara işimizi yapacağız o zaman? Ben de artık ipin ucunu bıraktım, zaten bu da artık bir iş haline geldi ve ayrı bir uzmanlık alanı oldu. Herkes bildiğini yapmalı, hayatını da oradan kazanmalı diye saygı duyuyor ve artık ayda bir anlaştığımız biri tarafından kontrolden geçiriliyoruz..

İnternet iş hayatınızı nasıl kolaylaştırıyor?

Her anlamda. En başta iletişim elbette! Ardından, bilgilere ulaşmak için çok önemli bir araç olduğu için araştırma anlamında zaman kazandırıyor. Sosyal hayata bile katkısı var. Arada arkadaşlarla birbirimize bir e-mail atarak özeti "hala aklımdasın ah aah İstanbul, bizi ayrı tutuyor" olan mesajlar veriyoruz.

Bilişim, iş aracı olmaktan başka size ne ifade ediyor?

Yeni bir hayat tarzı. Aslında çoktan gelmiş olan bir gelecek

Bilişim sektörü girişimci olarak sizi heyecanlandırıyor mu, yoksa Netbul'la işi zirvede bıraktığınızı mı düşünüyorsunuz?

Hala heyecanlandırıyor. Hem de çok. Ve yeni projeler için de fırsat kolluyorum.

Film işindesiniz, bunun İnternet boyutunu da düşünüyor musunuz?

Elbette. Geleceğin işi "Eğlence sektörü" ve mecrası da web.

Açılış sayfanız hangisi?

www.medyatava.com Hala medyadan kopamadım.

İnternette ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

Günlük iş vaktimin önemli bir kısmı ile gecelerin 1-2 saati.

Tanımadığınız insanlarla sohbet ediyor musunuz? Oyun oynuyor musunuz, İnternet aleminde farklı nicklerle dolaşıyor musunuz?

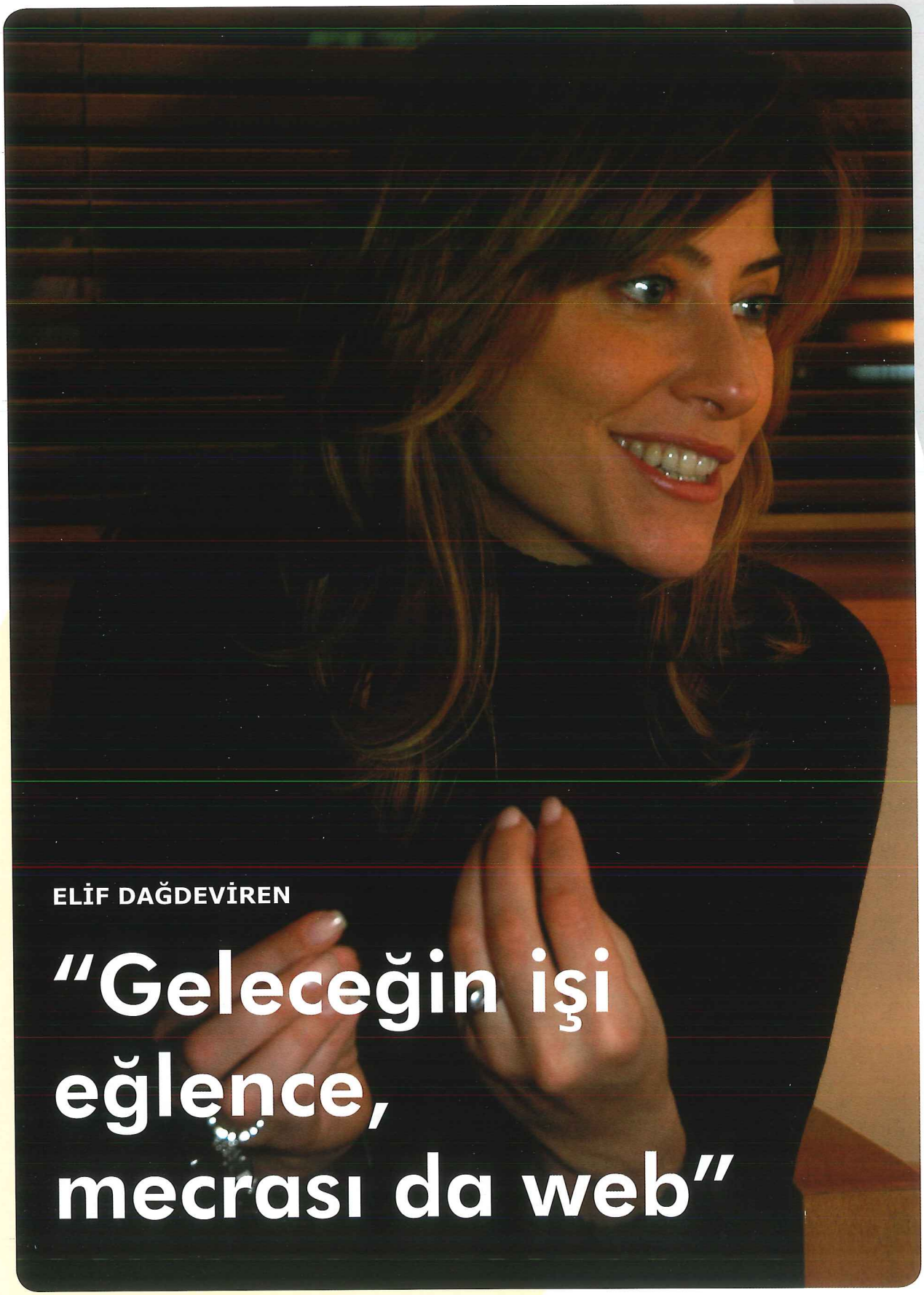
Sohbet aleminde yokum! Gerçek dostlara zor zaman ayırırken İnternette sohbet benim için lüks. Hayat bir oyun olduğu için de nette oynamayı vakit kaybı olarak görüyorum ne yazık ki.

Cep telefonu mu bilgisayar mı? Hangisini daha çok tercih ediyorsunuz, örneğin e-postaları okumak için?

E-postalar hala bilgisayardan. Rahat rahat okumak için. Ama cepteki bağlantı da acil bilgilere ulaşmak açısından çok yararlı oldu.

Türkiye'nin bilişim geleceği hakkında öngörüleriniz neler?

Hala altyapı sorunu ve genel anlamda bilinçlendirmede eksiklik olduğunu düşünüyorum. İnternetin bilgisayar olmadığını, ve geleceğin en önemli reklam, tanıtım, b2b vs anlamında gelir alanı olduğunu, bir yaşam alanı olduğunu ne yazık ki yeterince doğru iletişemedik. Bu anlatıldığı anda paralel dünyamızı da yaratmış olacağız. Bunun da önünde sonunda gerçekleşeceğini bildiğim için, Türkiye'de bu işin geleceğinin daha da parlayacağını düşünüyorum.

ELİF DAĞDEVİREN

"Geleceğin işi eğlence, mecrası da web"

DÜNYA BANKASI TBD PROJESİNİ SEÇTİ

Dünya Bankası'nın infoDev örgütü tarafından yapılan inkübasyon merkezlerine yönelik proje geliştirme çağrısı üzerine TBD Eskişehir Şubesi ve ODTÜ tarafından ortaklaşa hazırlanan projenin ilk 29 proje arasına kaldığı açıklandı.

ODTÜ Teknokent koordinatörlüğünde gerçekleştirilen ve TBD Eskişehir Şubesi'nin ana ortak olarak görev aldığı proje, 69 ülkeden 141 proje ile yarıştı. 141 projenin 112'si ilk aşamada elendi. Hazırlanan proje, üniversiteler ve teknoparklar arasında BT konularında faaliyet gösterecek ön inkübasyon merkezleri açılmasını, akademik düzeydeki girişimcilerin şirket kurarak faaliyet göserebilmelerini teşvik edecek kaliteli ortamların yaratılmasını amaçlıyor.

İSTANBUL ŞUBEMİZDE SEKTÖREL EĞİTİMLER

TBD İstanbul Şubesi ücretsiz sektörel eğitimlerine devam ediyor. Gönüllü uzmanların TBD üyelerine verdikleri bu eğitimler arasında 4 Mart'ta Dr. Zeki Yüksekbilgili "Pazarlamada Farklılaştırma", 11 Mart'ta Netron Institute of Technology Genel Müdürü Mehmet Nuri Çankaya "Bilişim Yöneticiliği", 18 Mart'ta Aygül Özkaragöz ve Osman Nuri Tunçelli "Bilişim Sektörü ve BASEL Konvansiyonu", 25 Mart'ta Levent Karadağ "Bilişim Projeleri Yönetim Metodları" başlıklı eğitimler verdiler. Nisan ayında da Bilişim Güvenliği, ERP Projeleri Yönetimi, Pazarlama, İletişim Teknikleri, Bilişim Firmaları için Halkla İlişkiler gibi eğitimler planlanmaktadır. Saat 10:00-16:00 arasında özellikle hafta sonlarında düzenlenen ve şu ana kadar yüzlerce kişinin katıldığı bu eğitimlere ücretsiz kayıt için üye olmak yeterlidir. Katılım için İstanbul şubesini (0216-464 2119), uzmanlık alanınızda eğitim vermek için YK Üyesi Kutluk Özgüven'i arayınız.

TBD KURUMSAL GELİŞİM VE AB EĞİTİM PROJELERİ ÇALIŞTAYI

Kurumların ve küçük şirketlerin, verimlilik ve sonuçlarını iyileştirmek amacıyla uyguladıkları kurumiçi eğitim projeleri giderek elektronik öğrenme yoluyla uygulanıyor. Başta Avrupa Birliği şirketlerin gelişimini sağlamak amacıyla bu alanda çok ciddi destek bütçeleri ayırmış durumdayken ne yazık ki bu alanda projeler yapılandırılamıyor. İstanbul'da 8 Nisan Cumartesi günü Kadıköy'de Doğuş Üniversitesi'nde TBD İstanbul Şubesi'nin düzenleyeceği Kurumsal Gelişim ve AB Eğitim Projeleri Çalıştayı, firmaların eğitim ve insan kaynakları yetkilileri, üniversiteler, e-Öğrenme uzmanları, AB proje uzmanları ve bilişim firmalarını bir araya getirerek, ortak projelerin ivedilikle oluşturulmasını hedefliyor. 10:00-17:00 arası sürecek ve AB fonlarından yararlanma yollarına odaklanacak bu çalıştaya katılım, TBD üyeleri için ücretsiz.

Kayıt için:
0216-464 21 19

ESKİŞEHİR YAZILIM ÜSSÜ KURULUYOR

TBD Eskişehir Şubesi, Eskişehir Valiliği ve KOSGEB, kenti bir bilişim şehri haline getirmek amacıyla Eskişehir Yazılım Üssü'nün kurulmasına ilişkin ön protokolü imzaladı. TBD Eskişehir Şubesi Başkanı Uğur Akkuş, KOSGEB Başkanı Erkan Gürkan ve Eskişehir Valisi Kadir Çalışıcı tarafından imzalanan ön protokole göre Eskişehir'de sadece yazılım Ar-Ge ve ihracatına yönelik faaliyet göstermek isteyen KOBİ'ler, genç girişimciler ve çok uluslu büyük firmalar için bir yazılım üssü kurulacak. Çok uluslu firmaların üsten yararlanabilmeleri için Eskişehir'e doğrudan yatırım yaparak ürünün Türkiye'de üretildiğini ve geliştirildiğini belirtmeleri, geliştirilen ürünün ihracatını Türkiye üzerinden yapmaları, personelin en az yüzde 30'unu Eskişehir'den istihdam etmeleri, yeterli yetişmiş insan kaynağı bulunmaması halinde eğitim vermeleri gerekecek. Bu sayede çok uluslu yabancı firmalar aracılığıyla da Türkiye'nin tanıtımına, ekonomik kalkınmasına ve bilgi toplumuna dönüşmesine katkı sağlanmış olacak. Eskişehir'in bilgi toplumuna dönüşüm sürecini hızlandırmak, kentin ekonomik alanda kalkınmasını sağlamak ve hem kenti hem de Türkiye'yi Avrupa'nın bilişim merkezlerinden biri haline getirmek için TBD Eskişehir Şubesi koordinasyonunda tüm taraflarca yoğun bir çalışma yürütülecek.

Türkiye Bilişim Derneği BİMY'13 BİLGİ İŞLEM MERKEZİ YÖNETİCİLERİ SEMİNERİ 13

Bilişim Sektörü Nisan'da Antalya'da Buluşuyor

Türkiye Bilişim Derneği'nin geleneksel etkinliği olan Bilgi İşlem Merkezi Yöneticileri Semineri'nin onüçüncüsü, bütün sektörü bir araya getiren bir zirve olacak. Etkinlik, Abdüllatif Şener'in konuşmasıyla açılacak.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD), geleneksel Bilgi İşlem Merkezi Yöneticileri Semineri'nin (BİMY) on üçüncüsünü bu yıl 6-9 Nisan tarihlerinde "Gelecek" temasıyla Antalya'da gerçekleştirecek. Side'deki Silence Beach Resort'ta Oracle ana sponsorluğunda düzenlenecek seminere 500'ün üzerinde bilişim profesyonelinin katılması bekleniyor. Etkinliğin açılışını Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener yapacak.

BİMY'13'ün çağrılı konuşmacısı, Türk Telekom İcra Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Paul Doany olacak. Doany, geleceğin telekomünikasyon teknolojilerini ve gelecekte yeni yapısıyla Türk Telekom'un kendini nasıl konumlandıracağını anlatacak.

Oracle Amerika Veri Ambarı ve Dil Teknolojileri Bölümü Başkan Yardımcısı Çetin Özbütün, Microsoft'un 79 ülkeden sorumlu Teknoloji Yöneticisi Michael Thatcher, IBM Amerika Almaden Araştırma Laboratuarı'ndan Hakan Hacıgümüş ve Fujitsu Ortadoğu ve Güney Akdeniz İş Geliştirme Direktörü Lorenzo Todeschini ve Kariyer.Net, gittigidiyor.com gibi dev portalları bünyesinde barındıran iLab Ventures Başkanı Mustafa Say da etkinliğin konuşmacıları arasında yer alarak, çokuluslu bilişim devlerinin geleceğe nasıl odaklandıklarını, hangi teknolojilerin önümüzdeki 10 yıla damgasını vuracağını anlatacaklar.

Bilişim Yöneticilerinin Yasal Yükümlülükleri

Yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu'nun detaylarından çoğu bilgi işlem merkezi yöneticisi haberdar değil. Bilişim yöneticileri, işlettikleri sistemlerden dolayı karşı karşıya kaldıkları yasal yükümlülükleri tam anlamıyla bilmiyorlar. Ankara Barosu, Adalet Bakanlığı, Yargıtay ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi temsilcileri, TBD ve basının da katılımıyla BİMY'de bu konuları enine boyuna tartışacaklar.

Dikey sektörlerde bilişimle gelen başarı, etkinlikte ele alınacak konular arasında yer alıyor. Kamu, finans ve üretim sektörlerinden seçilmiş başarı öyküleri BİMY'13'te dinleyicilerle paylaşılacak.

Firmalar Sponsorluk İçin Yarıştı

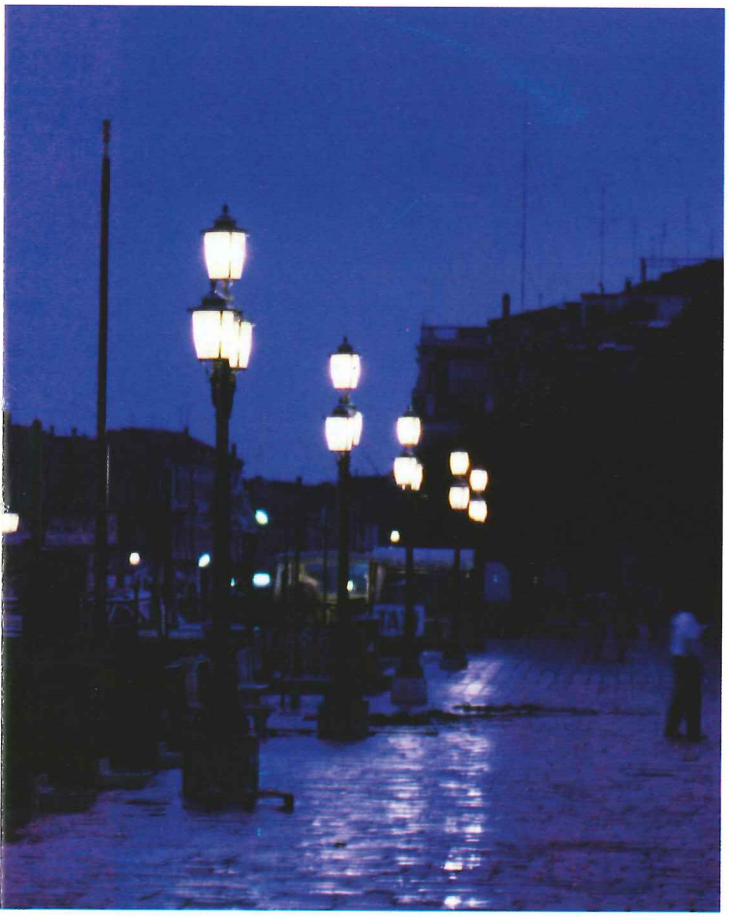
BİMY'13 etkinliğine sponsor olmak konusunda firmalar birbirleriyle yarıştı. Ana sponsorluğu 13. kez Oracle üstlendi. AMD, Compellent, Sentim, SPSS, Superonline, STM, Symantec ve Türk Telekom etkinliğe 'Resmi Sponsor' olarak destek verirken etkinlik sponsorları BNN, CA, Cisco, CPG, D-LINK, ETB, Evreka, i-bekçi, Koç.net, Kunt A.Ş., Meteksan Bilişim Grubu, Microsoft, Orbim, Oytek, Proline, SBS, Signum, Software AG, Sybase ve Xerox olarak sıralandı. Cumhuriyet, IT Business Weekly, Infomag, PC World, Technology Channel, Telepati Telekom ve TRT ise BİMY'13 ün basın sponsorluğunu üstlendi. Seminere kayıt olmak için adres: http://www.tbd.org.tr

Hem Seminer, Hem Tatil

BİMY'13, üç gün üç gece boyunca yoğun ve güçlü seminer içeriğiyle katılımcıları bilgilendirirken, seminer saatleri dışında mükemmel bir tatil yaşatmayı da hedefliyor. Ana sponsor olan Oracle'ın kokteyli ile karşılanacak olan katılımcılar, ilk günün akşamında Meteksan Sistem'in sponsorluğunda eğlenceli bir partide yorgunluk atarak tazelenecekler. BİMY'13, IBM'in sponsorluğunda Zeliha Sunal'ın sahne alacağı Gala Yemeği ile sona erecek.

Türkiye Dart Şampiyonu BİMY'13'te

Katılımcılar, BİMY'nin klasiği haline gelen yarışmalarda çok cazip ödüller kazanma şansına da sahip olacak. Plaj voleybolu, basketbol, futbol, bowling, tavla ve dart sporlarından dilediklerıyle keyifli saatler geçirecek olan katılımcılardan dart öğrenmek isteyenlere, 2006 Türkiye Dart Şampiyonu ve İsveç liginin geçtiğimiz yıl en değerli oyuncusu seçilen Emre Toros oyunun inceliklerini öğretecek. BİMY'13'te çocuklar da unutulmadı. Kocaman bir lunapark, çocukları bekliyor olacak.

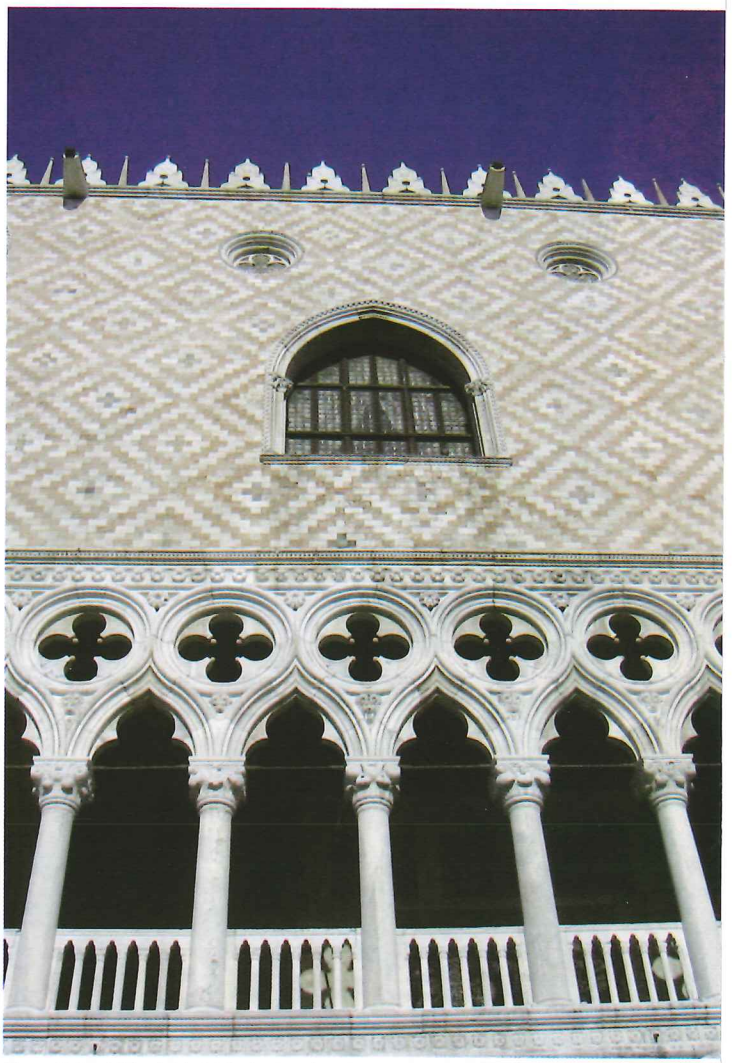

VENEDİK'İN YAN ETKİSİ!

Venedik'e gitmişken, 100 metreye yakın yükseklikteki Çan Kulesi'ne çıkıp şehrin harika manzarasını mutlaka seyredeceksiniz. Ama size tavsiyemiz, bunu en son, hatta mümkünse şehirden ayrılmadan az önce yapmanız. Çünkü o zaman, yalnız Venedik'in eşsiz görüntüsüne değil, en kişisel hatıralarınıza da dönüp bakmış oluyorsunuz...

Uyarmadınız demeyin; Venedik'in bir de olumsuz yan etkisi var. İnsanı "filozof" yapıyor ve örneğin şöyle şeyler düşündürüyor: Aşk, iki insan arasında bir nehirdir; görünen ve görünmeyen kanallardan akan...

Venedik'te irili ufaklı 200 civarında saray var.

bilmediğiniz Napoliten melodilerle tabii ki dolacak kulaklarınız. Venedik'te ne yapmanızı değil, ne yapmamanızı söyleyenlere kulak verin siz asıl. Örneğin, sakın işin kolayına kaçıp, gondol sefasının organizasyonunu otelden yaptırmayın. Gidin ve gondolcuyu kendiniz, görerek seçin. Nasıl açık denizlerde kaptanların evlendirme yetkileri varsa, gondolcuların da aşkları ölümsüzleştirme yetkileri var çünkü... Hem insanın hayatında kaç gondolcusu olur ki!

"Arya söyleyen gondolcular fazla para ister, ama biraz daha fazlasını da söylemesin diye vermeniz gerekebilir" diyen ruhsuz ve profesyonel turistlere de aldırmayın. Pavarotti'yi de gençliğinde başarısız bulanlar yok muydu!..

Karnaval maskeleri Venedik'e özel...

BİMY' 13

13. BİLGİ İŞLEM MERKEZİ YÖNETİCİLERİ SEMİNERİ

06 - 09 NİSAN 2006 , Silence Beach Hotel Side / Antalya

6 Nisan 2006 Perşembe	
12:00 - 19:00	Otele Giriş
19:00 - 21:00	Akşam Yemeği
21:00 - 24:00	Hoşgeldiniz Kokteyli
7 Nisan 2006 Cuma	
08:30 - 09:45	Kayıt
09:45 - 10:00	Açılış Konuşmaları **Turhan MENTEŞ**- *Türkiye Bilişim Derneği YK Başkanı* **Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER**- *Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı*
10:00 - 10:30	Çağrılı Konuşmacı: **Paul DOANY**- *TT İcra Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü* "Yeni çehresiyle Türk Telekom nasıl bir geleceğe yatırım yapıyor? Geleceğin telekomünikasyon teknolojileri neler olacak?"
10:30 - 12:15	Oturum: "Bilişim Teknolojisinin Geleceği" *Bilişim Teknolojisinin geleceği ne olacak? Türk mühendisleri teknolojinin merkezinde nasıl bir gelecek için çalışıyor?* **Giriş:** *Microsoft Başkanı Bill GATES, Oracle Avrupa Başkanı Sergio Giacoletto, IBM Güneybatı Avrupa Başkanı Amparo Moraleda Martinez- BİMY özel çekimleri* **Mustafa SAY-** *Başkan-iLab (Kariyer.Net,Gittigidiyor.Net,Sigortam.Net,Chemorbis,Stelleorbis)* **Michael THATCHER**- *Microsoft National Technology Officer* **Çetin ÖZBÜTÜN**, *Oracle Corporation, USA* Vice President, *Data Warehouse & Language Technology* ***Lorenzo TODESCHINI***, *Fujitsu Ortadoğu ve Güney Akdeniz İş Geliştirme Direktörü* **Hakan HACIGÜMÜŞ**, *IBM Amerika Almaden Araştırma Labaratuar Arş. Gör.* **Görkem ÇETİN**, *Tübitak-UEKAE*
12:15 - 12:30	BİMY-13 Anı Fotoğrafı Çekimi
12:30 - 14:00	Öğle Yemeği
14:00 - 15.30	Oturum: "Bilişimde Suç ve Ceza" *Bilişim yöneticileri işlettikleri sistemlerden dolayı yasal yükümlülüklerinin ne kadarının farkında? Yeni Türk Ceza Kanunu ile Basın suçu işleme durumuna düşebilirler mi?* Oturum Yöneticisi: **Niyazi GÜNEY**, *Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü* **Özgür ERALP**, *Ankara Barosu Bilişim Komisyonu Başkanı* **Mesut BUDAK**, *Yargıtay Başkanlığı Tetkik Hakimi* **Cengiz TANRIKULU**, *Adalet Bakanlığı Bilgi Dairesi Başkanlığı, Hakim* **Muammer KETİZMEN**, *A.Ü. Hukuk Fak. Ceza Usul Hukuku A.B.D.* **Murat BÜKE**, *Tele.com.tr Ankara Temsilcisi*
15:30 - 16:00	Çay / Kahve Arası
16:00 - 16.20	"Başarının anahtarı karar mı,kadermi?"**Dr. Tülin GÜZEL ÖZDEMİR**, *SPSS Genel Müdürü*
16.30 - 16.50	"Savunma Sektöründeki bilişim teknolojileri ve ileri teknoloji uygulamalarından kamu sektörü nasıl faydalanır?" **Recep BARUT**-*STM Genel Müdürü*
19:00 - 21:00	Akşam Yemeği
21:00 - 24:00	Sürpriz Gece
8 Nisan 2006 Cumartesi	
09.30 - 11:00	Oturum: "Bilişimle Başarı Öyküleri" *Bilişimi kullanarak başarıya gidenler, dikey sektörlerin bilişimle başarı öyküleri* **Ömer Özgür ÇETİNOĞLU**, *BEKO Bilgi Sistemleri Müdürü* **Kemal AKGÜN**, *Şişecam Bilgisayar Destek Hizm. Müd.* **Ahmet SARICAN**, *MERNİS Genel Müd. Yrd.* ***Burak ODABAŞI,*** *ETS Turizm Teknoloji Danışmanı, Altar Yazılım*
11.05 - 11.25	"Servis Odaklı Mimari ve Güvenlik" **Hakan GÜVEN**, *Oracle*
11:30 - 11:45	Çay / Kahve Arası
11:50 - 12:10	"Son Kullanıcı güvenliğinde yeni yaklaşımlar; Network Erişim Kontrolü(NAC) ve Kurumsal Politikalara Uygunluk Denetimi" **Murat TORA**, *Symantec Türkiye Ülke Satış Müdürü*
12.15 - 12:35	Yeni Nesil Telekom Hizmetleri, "Türkiye'de durum ve kurumsal uygulamalar " **Bülent BORAN**, *Superonline Kurumsal Satış Direktörü*
12.35 - 14:00	Öğle Yemeği
14:00 - 14.30	"Gelecek nasıl gelecek?"**Alphan MANAS,** *Tüm Futuristler Derneği Başkanı*
14.30 - 15.00	"TÜBİTAK Pardus yeni bir alternatif mi?" **Erkan TEKMAN** , *TÜBİTAK Pardus Proje Yönetlcisi*
15.05 - 15.25	"64 Bit mimarisine genel bakış"**Bahadır ERBAŞ**,*AMD TÜrkiye Ülke Müdürü*
15.30 - 15.45	Çay-kahve arası
15.50 - 16.10	Kamuda arşiv uygulamaları" **Yıldırım NAS**, *Sentim Yazılım Genel Müdürü*
16.15 - 16.35	Bilgi İşlem altyapılarını basitleştirmenin ve daha verimli yapmanın nihai yolu "Virtualization"**Mustafa KAYER**, *Hayat Bilgi Teknolojileri Başkanı*
16:35 - 18:00	Sosyal etkinlikler, aktiviteler, yarışmalar
20:00 - 24:00	Gala Yemeği

Büyük metropolleri bile kablosuz İnternet ağıyla kaplayabilen teknoloji

WIMAX 2007'DE TÜRKİYE'DE

WiMax Forum'a üye olan Superonline başta İstanbul olmak üzere Ankara ve İzmir'i kablosuz internet ağı altına alacak.

Intel'in, Türk Telekom'un Yozgat'ta başladığı test çalışmalarından sonra Türkiye'den Dünya WiMax Forumu'na katılan ilk üye olan SuperOnline da İstanbul'da Beşiktaş ve Levent'te iki WiMax vericisi ile test çalışmalarına başladı. Geçici lisans ile hizmet veren SuperOnline İstanbul'a konacak 25 antenin yanında Ankara ve İzmir'e de antenler yerleştirilecek. 2007 yılına kadar İstanbul, Ankara ve İzmir'i kablosuz internet ağı altına almayı bekleyen SuperOnline'ın ve bu hizmetten yararlanacak olan Türkiye'nin önündeki engeller ise WiMax yongasına sahip ürünlerin pazara sunulmaması, bu konuyla ilgili Lisans çalışmalarının tamamlanmamış olması ve Türk Telekom'un elinde bulunan 3.5 GHz frekans bandının boşaltılmamış olması. Frekans bandını elinde bulunduran Türk Telekom ise Ankara ve Yozgat'ta WiMax vericileri bulunuyor.

Sadece İnternet erişimini değil telekomünikasyonu da yakından ilgilendiren ve GSM operatörlerinin işleyişinde devrim niteliğinde değişim başlatacağı söylenen WiMax'in Türkiye'de kurulması için yapılması gereken yatırım 50 milyon dolar.

WIMAX TEKNOLOJİSİNİN SUNDUĞU AVANTAJLAR:

- Kablolu altyapının kurulmasının zor olduğu bölgelerde, hızlı genişbant hizmeti verebilme yeteneği; klasik kablolu genişbant hizmetlerine oranla, kablosuzun kurulması daha hızlıdır.
- Kurulumu, klasik kablolu altyapıdan daha ucuzdur. Kablolu her iki uçta da ekipman gerektirir, buna ek olarak kablo döşenmesi gerekir. WiMAX ise sadece her iki uca kablosuz ekipman kurmanızı gerektirir, kablo döşeme işlemi gerekmez.
- Bir topluluğa genişbant sağlanmasının, DSL veya kabloluya göre daha hızlı ve daha ucuza yapılmasına izin verir.

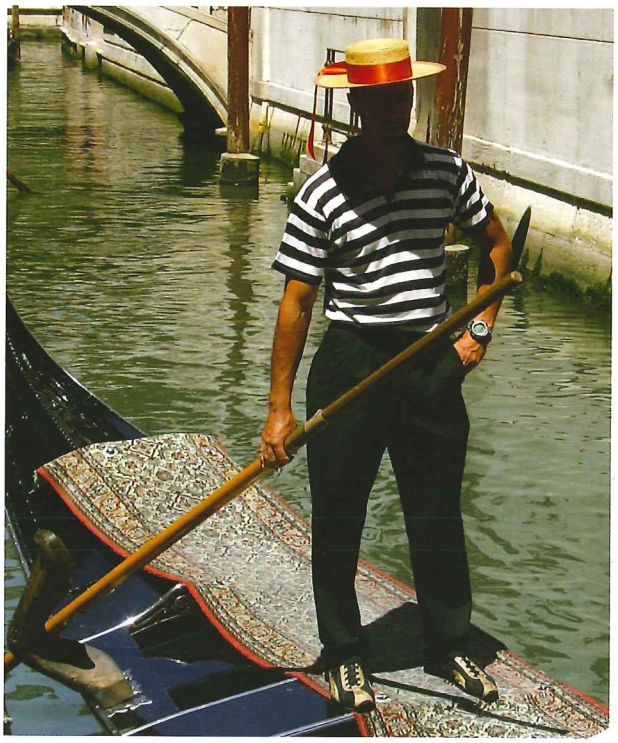
Her yerde etkisi hissedilecek

WiMax'in iş hayatından e-devlet projelerine kadar çok geniş yelpazede etkisinin hissedileceği belirtiliyor. İstanbul'un kablosuz geniş bantla kaplandığı takdirde örneğin fabrika depolarındaki parçaların stoktaki kontrolü çok rahat yapılabilecek veya afet yönetimi şehrin farklı bölgelerine yerleştirilen kameralarla çok daha etkin biçimde idare edilebilecek. Son kullanıcı için de bir çok yeniliği getirecek olan WiMax sayesinde ses dosyalarının, video görüntülerinin ve internet erişiminin yüksek kaliteyle kullanıcıya ulaştırılması mümkün olabilecek.

ABD'nin en büyük eyaletleri arasında olan Chicago ve San Francisco'da hayata geçen WiMax ile ilgili en büyük çekince,

heykelleri, duvar süslemeleri ve resimleriyle ayrı birer müze niteliğindeki salonlarında gezinirken, Venedik'te daha 200 kadar saray olduğunu aklınıza getirmemeye çalışın.

"AAAH AHH! KÖPRÜSÜ"

Venezia'dayız. "Piazza"ların en ünlüsüne, San Marco'ya açılan muhteşem bir palazzo'dan, "Palazzo Ducale"den yeni çıkmışız, Canal Grande gözümüzü alıyor... E çat pat İtalyanca konuşmaya başlayalım artık, öyle değil mi? Zaten "amore" kokusu sarmış her yeri. Yoksa onlar, koku del la "ristorante" mi? Göreceğiz...

Palazzo Ducale'nin, yani Düka Sarayı'nın bir ucu, Venedik'in en ünlü köprülerinden biriyle, hiç umulmadık bir yere bağlanıyor. Bu ünlü köprünün adı Sospiri. Tam adıyla söyleyelim, Ponte dei Sospiri. Adı, başka dillere "hasret", "özlem", ya da "iç çekme" olarak çevrilen bu köprü, bugün Venedik romantizminin sembollerinden biri. Eh, aşkın yarısı da, hasret ve özlem değil mi...

Ne var ki dört yüzyıl önce inşa edilen Sospiri köprüsü, bu adı aşıkların iç çekişlerinden almıyor. Ponte dei Sospiri, Düka Sarayı ile Venedik Hapishanesi'ni birbirine bağlıyor ve adını, mahkumların, köprünün ince kafesli penceresinden geçerken dönüp Venedik'e ve özgürlüğe belki de son kez bakarken iç çekmelerinden alıyor. Bugün de Sospiri'yi geçen tüm aşıkların aynı yoğunlukla iç çekmelerinde şaşırtıcı bir yan yok. Ne de olsa aşk da bir tür gönüllü mahkumiyet...

Sospiri'yi sakın bir başka ünlü Venedik köprüsüyle, Rialto'yla karıştırmayın ama. Rialto Köprüsü, Venedik'i ortasından bölen Büyük Kanal'daki (biz artık ona aramızda Canal Grande diyoruz) üç köprüden biri ve harika bir manzaraya sahip. Üstelik Rialto'nun üstünde ve civarında, cam işi parçalar ya da karnaval maskeleri gibi Venedik'e özel şeyleri satın alabileceğiniz pek çok dükkan var.

GONDOLCUNUN YETKİSİ VARDIR!

Şimdi burada, "Venedik'e gitmişken, Napoliten müziğin ve mutfağın da tadını çıkarın" dememe gerek var mı! Tabii ki, renkli tabakları, özel masa dekorları ve duvarlarda asılı küçük mavi gaz lambalarıyla, küçük ve güzel bir "ristorante"ye götürecek sizi ayaklarınız. Ev yapımı özel likörler eşliğinde, bildiğiniz ve

Gondolcuya emanet aşklar şehri...

Kabul. Sokaklarında "o"nunla elele yürüyecekseniz, her şehir güzel. Ama sokak aralarında elele gondolla gezebileceğiniz kaç şehir var ki bu dünyada!.. Doğru. Aşkın gözü kördür. Ama Venedik'i fark etmeyecek kadar da değil!..

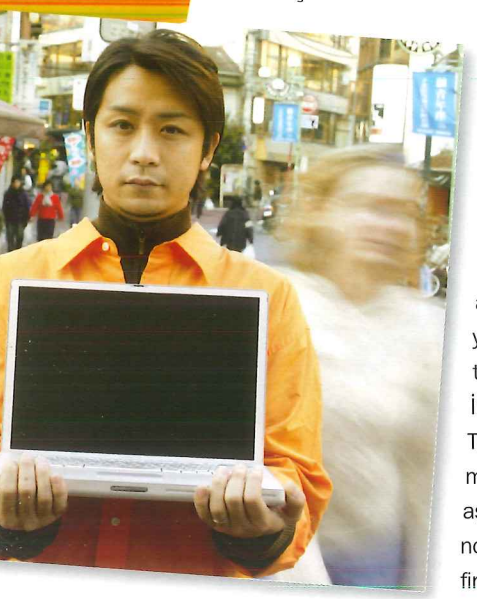
Baştan anlaşalım; Venedik'i, bir "Japon turist disiplini" içerisinde gezip görmeye niyetliyseniz, hemen vazgeçin. "Rehber elde, vizör gözde" gezilecek bir yer değil çünkü Venedik. "Görülmesi gereken" yerleri görmeyi unutun! Görülmesi gerekmeyen yer yok çünkü Venedik'te...

Venedik'in tadı en iyi, içinizdeki sesin rehberliğinde çıkar. Kendinizi San Marco meydanındaki, meydan kadar ünlü güvercinlerin yol göstericiliğine bırakmak da bir yöntem olabilir. Nasıl olsa içlerinden biri, inanılmaz çeşit ve güzellikteki süslemeleri nedeniyle "Altın Kilise" olarak da bilinen San Marco Bazilikası'na doğru kanat çırpacaktır. Hani şu, Venedik'in koruyucu azizi olarak kabul edilen Aziz Markos (San Marco) anısına yapılmış kilise. O Markos ki, on iki havariden biridir ve işareti olan kanatlı aslan, Venedik'in de simgesi haline gelmiştir. O kanatlı, "altın aslan" ki dünyanın her yerindeki sinemacıların rüyalarını süsler...

San Marco meydanının "turistsever" güvercinlerinden birini takip ederseniz, sizi muhakkak Venedik Cumhuriyeti'nin güç ve ihtişamının simgesi olan, Düka Sarayı'na götürecektir. Sarayın,

WiMax, özellikle kablolu İnternet erişim imkanı bulunmayan alanlarda baz istasyonları aracılığı ile isteyenleri yüksek hızda İnternete ulaştıracak.

metropollerin tamamen İnternet ağı altına girmesiyle birlikte kişisel gizliliklerin korunmasının zorlaşacağı yönünde. Devletin bu teknolojiden tam anlamıyla yararlanmaya başlaması halinde kişisel özgürlüklerin kısıtlanabileceği ve insanların sürekli olarak kontrol altında tutulacağı fikri birçok kişiyi düşündürüyor. Aynı zamanda, WiMax'le birlikte bir çok ürünün internet uyumlu hale gelmesinin kaçınılmaz olduğu söyleniyor ve bunun da bilgisayar korsanları için yeni bir ufuk olduğu vurgulanıyor.

WiMax, özellikle kablolu İnternet erişim imkanı bulunmayan alanlarda baz istasyonları aracılığı ile isteyenleri yüksek hızda İnternete ulaştıracak. Telekomünikasyon Kurumu, Türkiye'de henüz test aşamasında olan bu teknolojiyle hizmet verecek firmalar için lisanslama çalışmalarını gelecek yılın sonuna yetiştirmeye çalışıyor.

Bu teknolojiden yararlanabilmek için yeni baz istasyonlarının kurulmasına ihtiyaç duyuluyor. Ayrıca bir frekans tahsisi yapılması gerektiğini belirtiliyor. Dünyada, 2.4, 3,5 ve 5.3 GHz frekans uygulamaları bulunurken Türkiye'de 5.3 GHz frekans tasnif dışı bırakılmış durumda. Türkiye daha düşük GHz frekansları düşünüyor. Çünkü teknik olarak, frekans yüksekliği arttığında baz istasyonunun verimi azalıyor. Bu nedenle daha çok baz istasyonu kurulmasını gerektiriyor. Bölge daralıyor ve baz istasyonu verimlilik sınırından çıkıyor.

Her yere baz istasyonu şart değil

WiMax teknolojisi tamamen İnternete yönelik çözümler sunuyor. Bu noktada WiMax baz istasyonlarının cep telefonları için kurulan baz istasyonları ile kıyaslamamak gerekli. Cep telefonunu her yerde kullanabilmek için daha çok baz istasyonu tesis etmek gerekiyor. Ama WiMax teknolojisinde, daha seçici olunabiliyor. Eğer teknoloji bölgesinde bulunuyorsanız, bu bölge için İnternet çok önemliyse burada baz istasyonu kurulabilir. Bu noktada Kesinlikle GSM yoğunluğunda bir baz istasyonu aplikasyonuna ihtiyaç duyulmuyor. Arabada, durakta, otobüste internet kullanmak istenilmesi halinde GSM şebekelerindeki kadar, hatta daha fazla baz istasyonu kurulması gerekebilecek ancak bu kadar büyük bir ihtiyacın doğması beklenmiyor. WiMax teknolojisinin yüksek hızda ve kablosuz İnternet imkanına ulaşabilmek için modem ve kablo ihtiyacını ortadan kaldırarak, büyük bir ucuzluk sağladığı WiMax teknolojisinin yaygınlaşmasının ADSL ve kablolu İnternet erişimini gölgede bırakacağı söyleniyor.

TÜRK TELEKOM'UN FREKANSI DEVRETMESİ GEREKİYOR

Halen Türkiye'de WiMax teknolojisine geçilmesi için öncelikle Türk Telekom'un tekel döneminden elinde kalan 3.5 GHz frekans bandının tüm operatörlere açılması gerekiyor.

Söz konusu frekans aralığında operatörler kendilerine frekans satın alarak WiMax hizmeti verebilecek. Muhtemel bir ihaleye diğer operatörler de girebilir.

Superonline, Telekomünikasyon Kurumu'nun verdiği geçici lisansla WiMAX teknolojisini deneme amaçlı olarak işletiyor. Hizmet henüz halka açık hale gelmedi.

LİSANSLAMA ÇALIŞMALARI

WiMax teknolojisini kullanarak hizmet vermek isteyen işletmecilerin Telekomünikasyon Kurumu'ndan lisans almaları gerekiyor. Kurumun da geniş bant kablosuz erişim sistemleri lisanslarını verebilmek için hazırlıklarını sürdürdüğü biliniyor. Türkiye'nin örnek aldığı Avrupa'da, bu konuda henüz istenilen lisanslama pratiğine ulaşılamadı. Sadece Norveç ve Hollanda'nın bu teknolojiye ilişkin lisanslamaları gerçekleştirilebilirken Türkiye'nin de bu ülkeler arasına katılabilmesi için Telekomünikasyon Kurumu, lisanslama çalışmalarını yıl sonuna kadar yetiştirmeye çalışıyor. Lisansların verilmesinin 2007'ye sarkması halinde bile teknolojinin Türkiye'deki uygulamalarının, gelecek yıl şekillenmiş olacak.

INTEL'İN ÜRÜNLERİ BEKLENİYOR

WiMax'in kullanıcıya yaygınlaşması için, Intel'in dizüstü bilgisayarlara yönelik WiMax çiplerini piyasaya çıkarması ve bunların dizüstü üreticileri tarafından benimsenip cihazlara entegre edilmesi gerekecek. Intel, tüm mobil ürünlerine WiMax desteği 2007'de koyacağını açıklamıştı. Lisansların, 2007 gibi verileceği öngörüldüğünde, Türkiye şartlarında WiMax bu tarihten sonra kullanıcıya ulaşabilecek.

Superonline yetkilileri dünyada 2010 yılına kadar kullanıcı sayısının 23 milyonu aşacağını öngörüyor. İnternet erişiminin henüz 10 milyonu aşmadığı Türkiye'de ise ilk hedef 500 bin kişi.

SAYILARDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE "YURDUM İNSANI"

Türkiye İstatistik Kurumu'nun bu yıl ikinci kez gerçekleştirdiği "Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Araştırması" sonuçlarına göre Türkiye'de evlerdeki bilgisayar sayısı yüzde 2 artış gösterdi.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırmada Türkiye'deki evlerin; yüzde 9.98'inde PC, binde 8.5'inde taşınabilir bilgisayar ve binde 1.3'ünde el bilgisayarı olmak üzere toplam yüzde 11'inde bilgisayar bulunuyordu. Bu yıl ise yapılan araştırmada evlerdeki PC sayısı oranı yüzde 11.62'ye, taşınabilir bilgisayar oranı yüzde 1.13'e ve el bilgisayarı oranı da binde 1.4'e yükseldi.

Geçtiğimiz yıl evlerin yüzde 7.02'si Internet'e bağlı iken bu yıl bu oran yüzde 8.66'ya yükseldi. Ancak evlerden PC ile internete bağlananların oranı yüzde 5.86, taşınabilir bilgisayar ile bağlananların oranı ise binde 7.4.

Araştırmaya göre, son üç ay içinde bilgisayar kullananların oranı yüzde 17.65, üç ay ile bir yıl arasında yüzde 1.88, "bir yıldan çok oldu" diyenlerin oranı da yüzde 3.42 olarak belirlendi. Son üç ay içinde İnternet kullananların oranı yüzde 13.93, üç ay ile bir yıl arasında yüzde 1.52, "bir yıldan çok oldu" diyenlerin oranı da yüzde 2.10 oldu.

Türkiye'de hiç bilgisayar kullanmayanların oranı kadınlarda yüzde 42.2, erkeklerde ise yüzde 34.8 olarak hesaplandı. Hiç İnternet kullanmayanların oranı kadınlarda yüzde 44.7, erkeklerde ise yüzde 37.8. Yani toplamda Türkiye nüfusunun yüzde 77'si bilgisayar, yüzde 82.4'ü ise hiç İnternet kullanmıyor.

Araştırmaya katılan erkekler, kadınlara oranla daha fazla bilgisayar ve internet kullanıyor.

Buna göre, araştırmaya katılan kadınlar açısından son üç ay içinde bilgisayar kullananların oranı yüzde 5.77, üç ay ile bir yıl arasında yüzde 0.95, "bir yıldan çok oldu" diyenlerin oranı da yüzde 1.83 olarak belirlendi.

Motosikletim olmasaydı o toplantılara yetişemezdim...

Altan Cengiztekin - Cisco İş Ortakları Yöneticisi

Motosikletle ilk tanışmam bundan 5 yıl önce katıldığım bir mavi yolculuk esnasında günübirlik durduğumuz Kalkan'dan kiraladığım scooter motosiklet ile oldu.

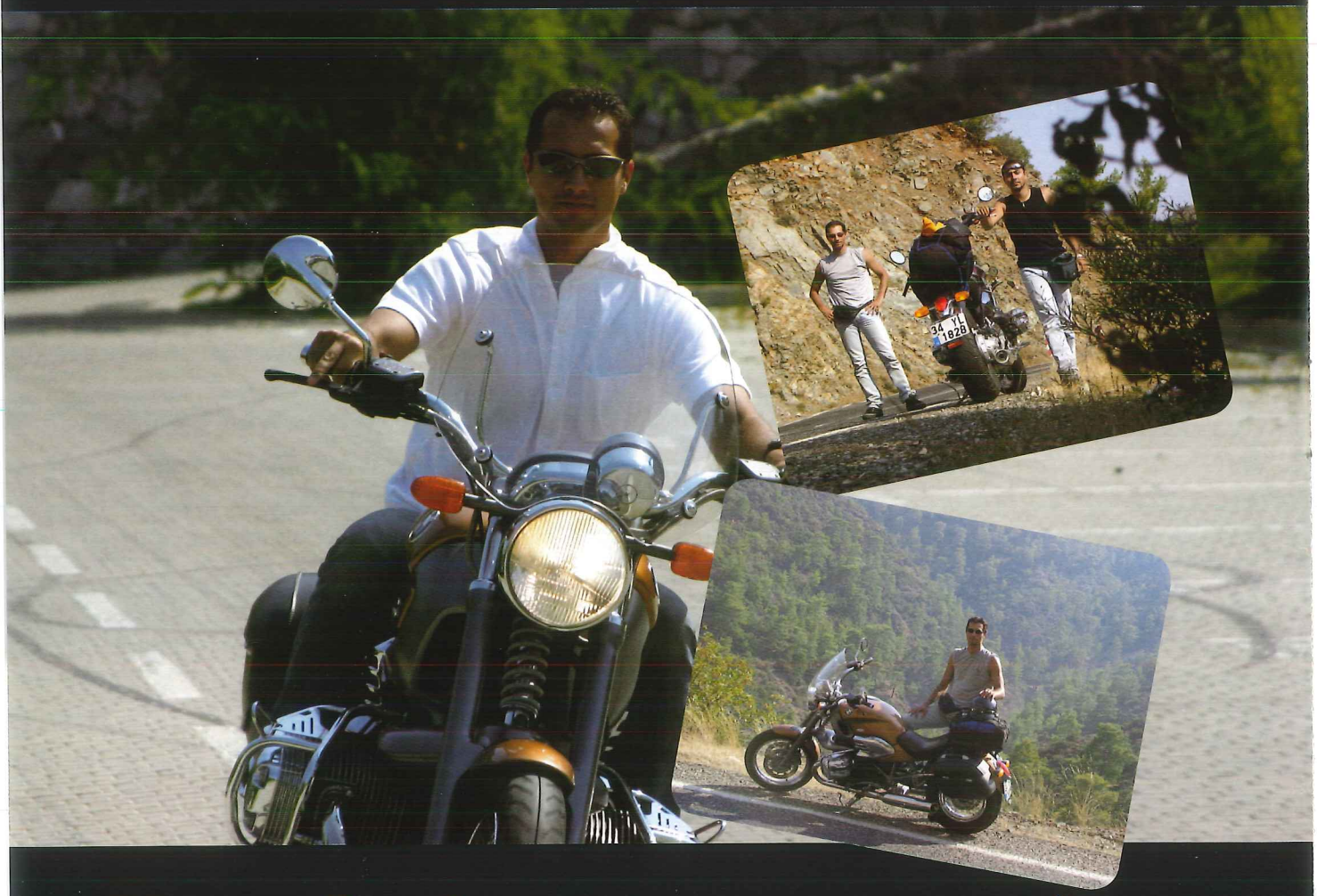
İlk kullandığım motosiklet su anda modelini hatırlamadığım bir scooter'dı.

Elimden gelen her fırsatta kullanmaya çalışıyorum. Özellikle havanın güzel olduğu her hafta sonu İstanbul çevresinde dolaşıyorum. İşe gelip giderken de nadiren motosiklet kullandığım oluyor, özellikle birkaç defa araba ile toplantıma yetişemeyeceğimi hissederek motosiklet ile gittim. Ancak şunu belirtmem gerekir ki İstanbul trafiğinde motosiklet kullanmak pek keyifli olmuyor..

Şu an kullandığım motosiklet Yamaha Dragstar 650.

Şimdiye kadar gittiğim en uzun mesafe İstanbul – İznik - İstanbul istikametinde yaklaşık 400 km. Ancak hafta sonu günde rahatlıkla 150 km. İstanbul çevresinde (Kilyos, Sarıyer, Şile, Agva, Polenezköy, Cumhuriyet koyu) dolaştığım oluyor.

Motosiklet bana bir tek şeyi çağrıştırıyor: Özgürlük, özgürlük, özgürlük...

Kıyafetim uygunsa işe motosikletle giderim...

Mustafa İçil – Apple IMC Pazarlama Müdürü

İlk motosikletle tanışmam 2000 yılında oldu. Önce sadece motosiklet ehliyeti alayım bulunsun yaklaşımı ile olaya girmişken daha ilk motosikleti kullanmaya başladığım anda kanıma girdi ve hızla kendi motosikletimi aldım.

İlk motosikletim BMW R1200C idi, halen de onu kullanmaktayım. Benim tercihim hep cruiser yönünde oldu.

Bahar gelip havalar ısındığı anda motosiklet garajdan çıkar, sonbaharda havalar soğumaya ve yağışlar başlayana kadar her fırsatta motosiklete binerim. Ağırlıklı hafta sonları, tatillerde ve bazı seyahatlerde kullanıyorum. İşe gidip gelirken kullanım tamamen o günkü toplantılarıma ve giyimime bağlı :)

Halen büyük bir sadakatle ilk motosikletim BMW 1200C'yi kullanıyorum.

En uzun yolculuğum 2001 yılında yakın bir arkadaşımla iki motosiklet yaptığımız, İzmir'den başlayarak Ege ve Akdeniz sahili boyunca ilerleyip Kaş'tan geri döndüğümüz yolculuktu. Yaklaşık 3000 km. yol yapmıştık.

Motosiklet öncelikli olarak beni günlük streslerden uzaklaştıran, özgür hissettiren, zihnen dinlendirici bir araç. Ama tabii ki İstanbul trafiği düşünüldüğünde özellikle hafta sonları bir kurtarıcı diyebilirim :)

Son üç ay içinde İnternet kullanan kadınların oranı yüzde 4.33, üç ay ile bir yıl arasında yüzde 0.54, "bir yıldan çok oldu" diyenlerin oranı da yüzde 0.74 oldu.

Araştırmaya katılan erkekler açısından son üç ay içinde bilgisayar kullananların oranı yüzde 11.88, üç ay ile bir yıl arasında yüzde 1.17, "bir yıldan çok oldu" diyenlerin oranı da yüzde 1.89 olarak belirlendi. Aynı dönemler itibarıyla İnternet kullanan erkeklerin oranı sırasıyla yüzde 9.60, yüzde 0.99 ve yüzde 1.36 olarak saptandı.

İNTERNET KULLANIMI

Hanelerin yüzde 8.66'sı İnternete erişim olanağına sahip bulunuyor. Bu oran geçen yıl yapılan araştırmada yüzde 7.02 olarak tespit edilmişti. Buna göre, İnternet erişim imkanında artış görülüyor. Hanelerin yüzde 67.65'i İnternet erişimini kişisel bilgisayar üzerinden sağlıyor. Modem (normal telefon üzerinden bağlantı) bu yılda en yaygın olarak kullanılan bağlantı türü olarak belirlendi. 2005 yılı Nisan-Haziran dönemi itibarıyla 16-74 yaş grubundaki hanehalkı bireylerin bilgisayar ve İnternet kullanım oranı sırasıyla, yüzde 17.65 ve yüzde 13.93 oldu.

Cinsiyet ve yaş grupları dikkate alındığında bilgisayar ve İnternet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu kadın ve erkeklerde 16-24 yaş grubu olarak belirlendi. Tüm yaş gruplarında bu oranlar erkeklerde yüksek çıkarken, İnternet ve bilgisayar kullananların oranı yaş ilerledikçe düşüş gösterdi. Buna göre bilgisayar kullanan erkeklerin oranı 16-24 yaş grubunda yüzde 43.79, İnternet kullananların oranı yüzde 37.41, kadınların oranı ise sırasıyla yüzde 25.02, yüzde 18.82 olarak belirlendi.

Cinsiyet ve eğitim durumuna göre bilgisayar kullanım oranı yüzde 69.85 ve İnternet kullanım oranı yüzde 62.64 ile üniversite/master doktora mezunu bireylerde en yüksek çıktı.

Lise mezunlarının yüzde 41.83'ü bilgisayar kullanırken, yüzde 32.88'i İnternet kullanıyor. Bir okul bitirmeyenlerde bilgisayar kullanımı yüzde 0.62, İnternet kullananların oranı yüzde 0.39, ilkokulu mezunları arasında bu oran sırasıyla yüzde 2.93, yüzde 1.67 olarak belirlendi.

Referans dönemindeki işgücü durumu dikkate alındığında, bilgisayar ve İnternet kullanımı öğrencilerde en yüksek (yüzde 64.5, yüzde 54.2) iken bunu ücretli ve maaşlı çalışanlar (yüzde 36.7, yüzde 29.8) ile işsizler (yüzde 27.5, yüzde 22.8) takip ediyor.

Tüm hanelerin yüzde 11.62'sinde kişisel bilgisayar, yüzde 72.62'sinde cep/araç telefonu, yüzde 97.74'ünde televizyon olduğu ve hanelerin yüzde 5.86'sının kişisel bilgisayar ile yüzde 3.21'inin cep/araç telefonu ile İnternete erişim imkanına sahip olduğu tespit edildi.

Bilgisayar kullananların yüzde 43.3'ü işyerinde, yüzde 27.6'sı evde ve yüzde 36.6'sı İnternet kafede İnternet hizmetinden yararlanıyor.

Bu arada hanehalkı bireylerinin yüzde 66.84'ü mesaj gönderme/alma, yüzde 43.58'i oyun oynamak, resim/müzik indirmek, yüzde 55.77'si gazete, dergi okumak/haber indirmek, yüzde 30.71'i eğitim ile ilgili konularda bilgi aramak, yüzde 40.39'u sohbet sitelerini kullanmakiçin internet kullanıyor.

İnternet kullanan bireylerin yüzde 5.59'u İnternet üzerinden mal/hizmet siparişi veriyor.

Araştırmada İnternet üzerinden alışveriş yapmama nedeni olarak, bireylerin yüzde 75.37'si ihtiyaç duymadığını, yüzde 20'si ürünü görerek almaya tercih ettiğini, yüzde 22.56'sı güvenlik nedeniyle kredi kartı detaylarını vermek istemediğini ve yüzde 22.56'sı da kişisel bilgileri internet üzerinden vermek istemediğini belirtti.

TÜRKİYE'NİN İNTERNET KULLANICI PROFİLİ

Mynet İnternet portalı için GfK Türkiye'nin (Growth From Knowledge) Türkiye çapındaki toplam 11 ilde Türk İnternet kullanıcılarını kentsel nitelikte temsil eden 890 kişi ile gerçekleştirdiği "Internet Kullanıcıları Profili' araştırması ise Mart 2006 başında açıklandı.

Araştırma sonucunda Türkiye'deki İnternet kullanıcılarının demografik profil özellikleri şöyle sıralanıyor:

Erkek	Yüzde 68
18-35 yaş arası	Yüzde 66
Bekar	Yüzde 70
1000-2000 YTL üzeri aylık hanehalkı gelirli	Yüzde 47
Lise Mezunu	Yüzde 47
Üniversite Mezunu, yüksek lisans, lisans üstü	Yüzde 30
Tam zamanlı ya da yarı zamanlı bir işte çalışmakta	Yüzde 43
Öğrenci	Yüzde 39
İngilizce bilmekte	Yüzde 50
A ve B sosyo-ekonomik statü	Yüzde 30

TÜRKİYE'DE İNTERNET EN ÇOK E-POSTA İÇİN KULLANILIYOR !

Araştırmada internet kullanım amaçlarına bakıldığında kullanıcılar ağırlıklı olarak İnterneti en çok e-posta almak / yollamak için kullanıyorlar. İkinci kullanım tercihi ise işle ilgili ya da okulla

Düzenli olarak en sık kullanılan portal/web sitesi.

Mynet.com	Yüzde 32,7
Google.com	Yüzde 26,5
msn.com.tr	Yüzde 7,5
Hotmail	Yüzde 6,4
ahoo.com	Yüzde 6,1

İnterneti kullanım tercihleri.

İstediğim her şeye ulaşılabiliyor olmam	Yüzde 29,2
Erişim hızının hızlı olması	Yüzde 25,4
Kullanımının kolay olması	Yüzde 18,6
E-mail kullanıyor olmam	Yüzde 8,7
Kolay erişilebiliyor olmam	Yüzde 6,5

ilgili araştırma yapmak... Sohbet odalarına girmek gibi eğlence amaçlı kullanımı ise oyun oynamak ve haber izleme geliyor. Kullanıcıların İnternete her girdiklerinde düzenli olarak kullandıkları hizmetler de genel kullanım amaçları ile paralel. Buna göre kullanıcıların yüzde 38'i e-posta sitelerini, yüzde 36'sı arama motorlarını, yüzde 28'i iş/okul ile ilgili siteleri, yüzde 24'ü anında mesaj servislerini ve yüzde 23'ü sohbet sitelerini İnternete her girdiklerinde düzenli olarak ziyaret ediyor. Arasıra ve gerektiğinde kullanılan hizmetlerin başında ise yüzde 42 ile haber kanalları geliyor. Tipik bir Türk İnternet kullanıcısı 3-4 senedir İnternete bağlanıyor (%28). Kullanım sıklığı açısından haftada 2-3 kere bağlanırken (%22), İnternete bağlandıkları herhangi bir gün ortalama 1-2 saat İnternette kalıyorlar (%41)

TÜRK KULLANICILARI İNTERNETE AĞIRLIKLI "İNTERNET KAFE" "EV VE İŞ YERİ"NDEN BAĞLANIYOR

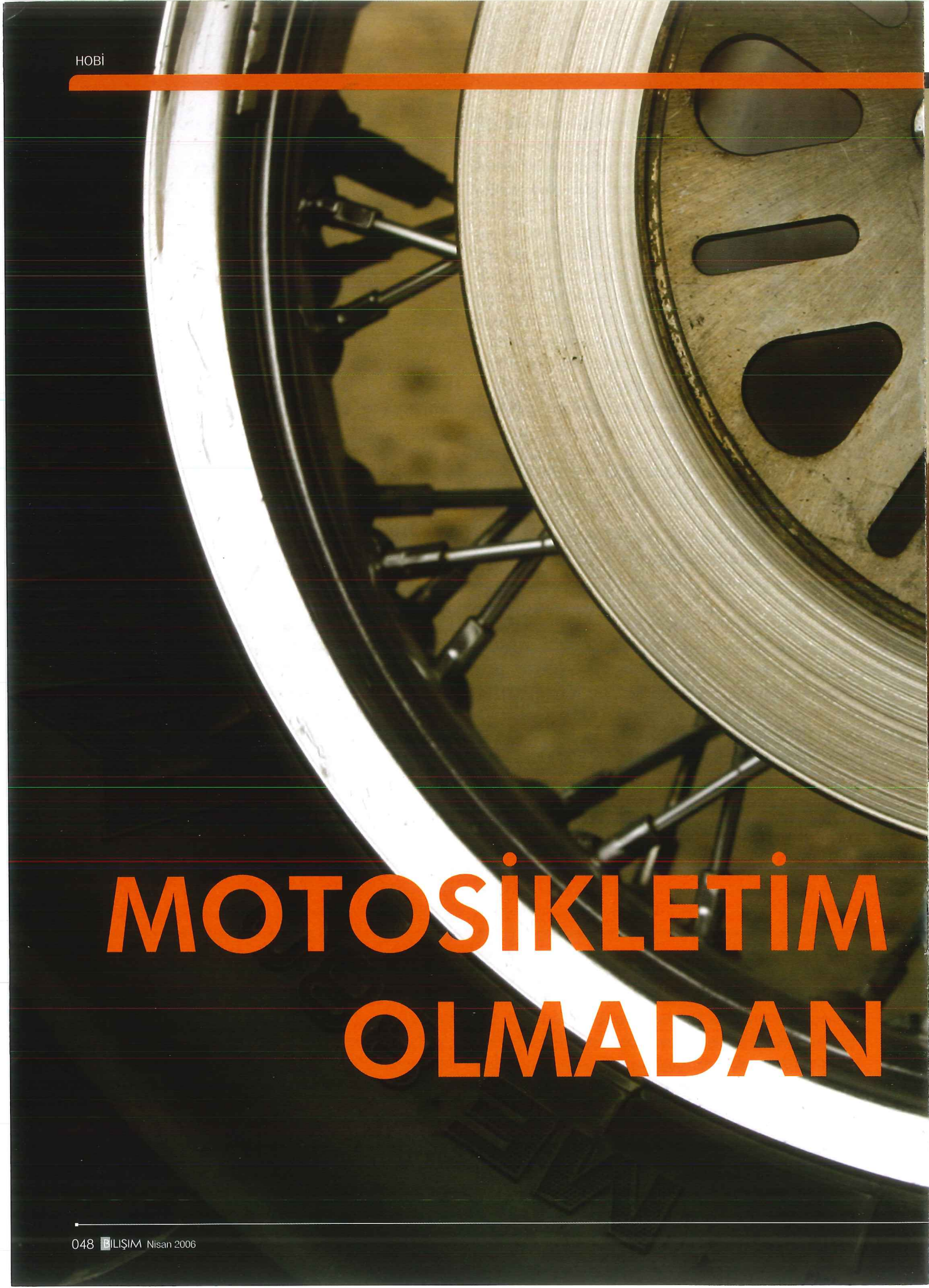
En sık ve yoğun olarak internete erişilen mekan tercihlerinde İnternet Cafe ile ev/işyeri ön plana çıkıyor. Ev ve işyerlerinden İn-

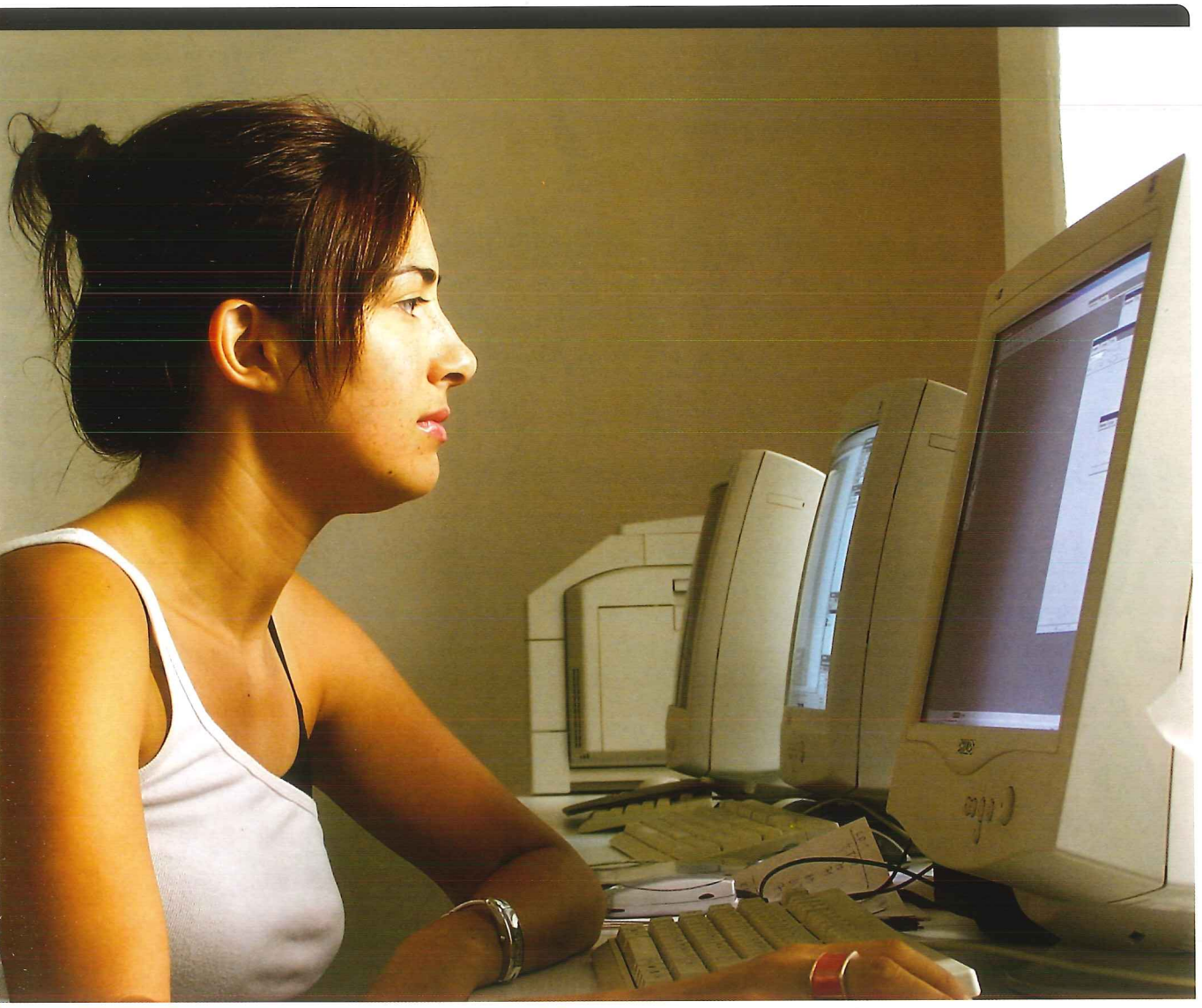
asla!..

Hatırlatmaya gerek var mı; hayatta işten daha zevkli uğraşlar da var. Galiba, işkolikleri ikna edecek bir cümle olmadı bu. İş kadar zevkli uğraşlar var diyelim...

Çalışmak dışında, yapmaktan en çok keyif aldığınız şey nedir sorusuna, bilişim dünyasının pek çok tanınmış ismi aynı cevabı verecektir: Motosiklet kullanmak. Bu isimlerden ikisine, hayatlarında motosikletin yerini sorduk...

MOTOSİKLETİM OLMADAN

ternete bağlanma oranı yaklaşık olarak yüzde 45,6 iken İnternet kafeleri tercih edenlerin oranı yaklaşık yüzde 49. Okul ve diğer mekanlardan bağlanma tercihi yüzde 4 ile son derece düşük bir orana sahip. İnternet'e bağlanılan yöntem mekanlarda ise farklılık gösteriyor. İşyerinden bağlanan kullanıcıların yüzde 65'i ADSL kullanırken, ev bağlantılarının yüzde 46'ı dial – up çevirmeli ağ / telefon bağlantısı ile gerçekleşiyor. ADSL yine evlerde yüzde 43 ile ikinci sırada yer alıyor.

DÜZENLİ OLARAK EN SIK KULLANILAN PORTAL / WEB SİTESİ

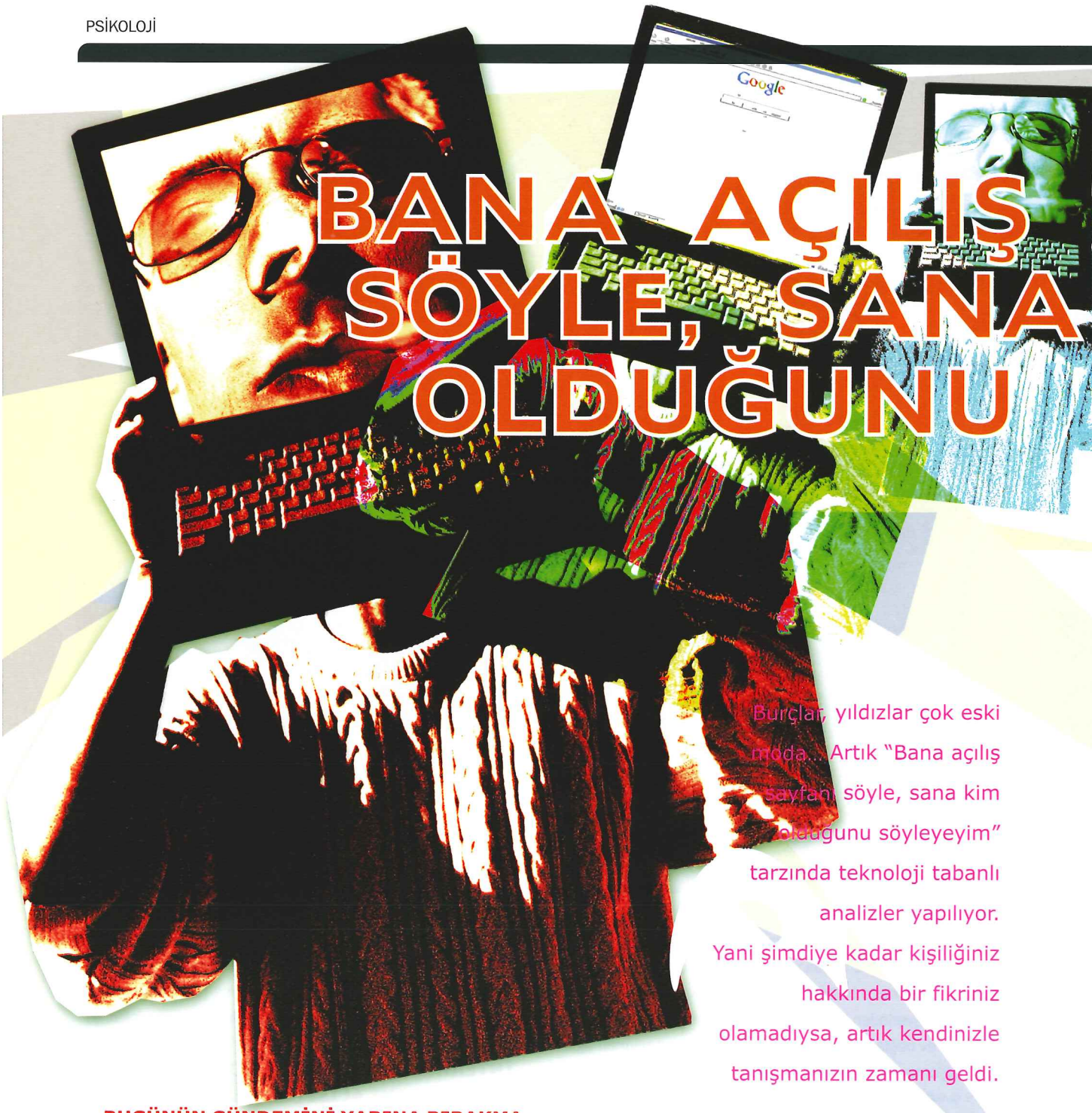
Araştırmada İnternet kullacılarının aklına gelen ilk üç portal / web sitesi dağılım oranında Mynet yüzde 61 ile ilk sırada yer alırken onu yüzde 40 ile Google.com, yüzde 28 oranıyla da Hotmail.com izliyor. Kullanıcıların İnternet Açılış Sayfası olarak kullandığı site sıralamasında yüzde 16,7 ile Mynet yine ilk tercih edilen portal. Açılış sayfası kullanmayanların oranı ise yüzde 30,4.

Araştırmaya katılanlara sorulan "En sık kullanılan web sitesi / portal" ı tercih etme nedenlerinin başında portalların her şeye ulaşılabilme özelliğinin olması geliyor.

Görüşülen kişilere portal / web sitelerden hangilerine hizmet için ödeme yaptıkları sorulduğunda ağırlıklı olarak ücretsiz hizmetleri kullandıkları ortaya çıkıyor. Az da olsa hizmet için ücret ödenen siteler ise arkadaşlık, e-posta siteleri, ilan servisleri ile oyun şeklinde sıralanıyor.

İNTERNET ÜZERİNDEN ALIŞVERİŞ YAPMAYA YENİ YENİ ALIŞIYORUZ. !

Mynet'in yaptığı araştırma ile Türkiye'de İnternet üzerinden alışveriş yapma alışkanlıklarının yeni değişmeye başladığı görülüyor. Alışveriş yapmayanların oranı yüzde 92 iken alışveriş yapmayı deneyen ve birden fazla yapanlar ise sadece yüzde 7. Satın alınan ürünler sıralamasında elektronik eşya yüzde 40 ile birinci sırada bulunuyor. Kitap, dergi yüzde 31, giyim yüzde 9, film – müzik kaset cd'leri yüzde 7, spor malzemeleri yüzde 7, seyahat biletleri – otel rezervasyonları yüzde 7 ve konser / maç bilet alımı da yüzde 4 oranında sıralanıyor. Ödeme yönteminde yüzde 76,5 oranında kredi kartı, yüzde 13 oranında havale ve yüzde 10 oranında da kapıdan ödeme tercih ediliyor.

BANA AÇILIŞ SÖYLE, SANA OLDUĞUNU

Burçlar, yıldızlar çok eski moda... Artık "Bana açılış sayfanı söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim" tarzında teknoloji tabanlı analizler yapılıyor. Yani şimdiye kadar kişiliğiniz hakkında bir fikriniz olamadıysa, artık kendinizle tanışmanızın zamanı geldi.

BUGÜNÜN GÜNDEMİNİ YARINA BIRAKMAYANLAR...

Güne İnternetin haber siteleri ile başlayanların en tipik meslek grubunu işadamları oluşturuyor. Tabii gazeteciler de başı çekenlerden... Haber meraklıları, genelde zamanla yarışan kişilerdir. İşyerine giderken özel otolarında, iş seyahatine giderken yollarda bu sayfaları tarayarak, gidecekleri yere gündem hakkında donanımlı bir şekilde varırlar. Bu iki meslek dışından biriyseniz ve sizin de açılış sayfanızı haber siteleri oluşturuyorsa, kişiliğinizin şu özelliklerine dikkat çekeriz. Bu tip insanlar yenilikçidir. Yaşamlarındaki pek çok ayrıntıyı çok çabuk eskitip bir kenara atar ve bir daha arkalarına bakmazlar. Acelecidirler. Güne çok fazla şey sığdırıp verim almaya özen gösterirler. Sabırsızdırlar. Olaylar karşısında yeterince tahammül gösteremez, bir an önce sonuçlandırırlar. Risk almaktan korkmazlar. Konuşkandırlar. Konuşmalarında örneklemelere çok sık yer verirler. Disiplinlidirler. Prensiplerinden ödün vermekten hoşlanmazlar.

BAK E-POSTACI GELİYOR SİNYAL VERİYOR...

İnternetinizi açar açmaz e-postalarını kontrol edenlerden biri iseniz sizleri mesleklerinize göre gruplayamayacağız. Zira holding patronu da ev hanımı da olabilirsiniz. Mesleğiniz her ne ise sosyal, dışadönük bir yapınız var. Dünyaya e-postalarıyla bağlı olanların yalnız kalmaya tahammülü yoktur. Paylaşımcıdırlar. Bu paylaşımlar da bilgiden dedikoduya kadar yaygın bir çeşitlilik gösterebilir. Takıntılı-

bunun dışında baktığınızda sahiden çok yüksek bir hızla büyüyen bir sektör. İhracatı 10 milyar dolarları geçti ve daha da yükseliyor. Burdaki en büyük şey backoffice denen arka ofis işlerinin birçoğunun orada yapılmasıdır. Call center işleri gibi daha düşük katma değere sahip işler Hindistan'da yapılabiliyor. Şimdi Hindistan örneği, İrlanda örneği veya İsrail örneği. Evet bunlar kendilerince güzel örnekler. Fakat birebir biz bunu yapacağız veya şunu yapacağız dememiz yanlış olur. Çünkü Türkiye ne bir Hindistan gibi büyük ölçekli bir ülke veya onun sosyal problemlerini yaşıyor, ne bir İrlanda veya İsrail ölçeğinde veya konumunda bir ülkedir. Ama bunun bir sentezi ile bir yere varmak mümkün. O da şu: bu sektör çok önemli bir sektördür. Yazılım sektörü çok büyük bir katma değer üreten bir sektördür. Türkiye'de çok iyi yetişmiş insan gücü var. ABD veya Avrupa'daki çok iyi şirketlerde rahatlıkla çalışabilecek birçok yetişmiş insanımız var. Onların önünü açacak bazı tedbirler alınarak bu insanlar bu işlere teşvik edilebilir ki bunlar da teknoparklar ve yazılım şirketlerine verilen desteklerle yapılmaya başlanmıştır. Biz bu aradaki bir sentezi yakalayacağız gibi görünüyor.

Bilişim kültürünün yaygınlaşması ve bilişim teknolojilerinin gelişmesinin eğitimimize katkısı ne olabilir ve ne tür sonuçlar alınmaya başladı?

Türk eğitim sistemine baktığımız zaman, sistemin içerisinde 20 milyona yakın genç insanımız var. Bu aslında bir başarıdır. Bu kadar çok sayıda insanı eğitebilecek, eksiği ile de olsa bir alt yapınız var. Çünkü 20 milyon Avrupa'da orta ölçekli bir ülkenin nüfusudur. Şimdi bu insanları iyi yetiştirmezseniz gelecekle ilgili çok büyük problemler olabilir. Bakın bu insanları yetiştirmeye çalıştığınız zaman bütçe ve maddi anlamda devletin omuzlarına çok büyük bir yük biniyor. Fakat işe bir de pozitif taraftan baktığımızda elinizin altında yoğurabileceğiniz ve şekillendirebileceğiniz bir hamur olarak bu kadar genç insan var. Bunlara olumlu anlamda birşey yaptığınız zaman 5, 10 yıl sonra çok yüksek bir geri dönüşüm yakalayabilirsiniz. Şimdi geçmişte klasik eğitim medotları ve teknolojileri ile zordu bu insanlara ulaşmak. 20 milyon insana ancak birebir öğretmenlerle veya kurduğunuz okullarla ulaşabiliyordunuz. Ama şimdi resim biraz daha farklı. Bilişim teknolojilerindeki gelişme ile interaktif eğitim cd'leri ile veya İnternet ile bu çocuklarımıza çok yüksek kalitede bilgiyi, eğitimi çok hızlı ve ucuz bir şekilde ulaştırabiliyoruz. Çünkü sisteme baktığımızda öyle veya böyle 500 binin üzerinde bir eğitici kadrosu var. Fakat baktığımızda onların da birçok eksiklikleri var. Ülkenin coğrafi zorlukları nedeniyle, köylere veya doğu ve güneydoğuya yeterli miktarda ve kalitede insan gönderemeyebiliyorsunuz. İşte bu açığı kapatabilecek elinizdeki tek imkan bilişim teknolojilerini kullanmaktır. Yani çocukları bilgisayar okuryazarı haline getirmek, elinizdeki interaktif eğitim cd'leri ile o öğretmen açığını bir şekilde kapatmak. Aynı zamanda siz o çocukları eğitirken öğretmenlerinin de hizmet içi eğitimini yapmış oluyorsunuz. Bu şu oluyor: Her ülkede olduğu gibi Türkiye'de de çok zeki insanlar var. Toprağa atılmış o tohumların üzerine bir taş geldiği zaman yeşeremeyebiliyor. İşte bunu yaparsanız, o çocuklara bu imkanı sağlarsanız, o kaliteli tohumun üzerindeki taşı kaldırmış olursunuz. Zaten biraz yeşerdikten sonra o çocuğu tutmanız mümkün olmaz. O zaman o çocuk liseyi de çok iyi bir şekilde bitirir, çok iyi üniversitelere de girer, yurt dışında da okur ve artık bu ülkeye çok yüksek düzeyde katma değerli katkı yapabilecek bir hale gelir. Ama baştan onun yeşermesini sağlayacak ortamı bizim devlet olarak sağlamamız gerekir. Onun için bilişim teknolojilerinin eğitime katkısı çok yüksektir. Bunu bildiğimiz için, son üç yıldır Milli Eğitim Bakanlığı en yüksek bütçeli bakanlık olarak bütçeden pay aldı. Önceden bu Milli Savunma Bakanlığı idi. İkincisi okullarımızın geniş bant internet erişimini sağlamak görevimizdi. Bunu da büyük ölçüde sağladık. Üçüncüsü öğretmenlerimizin bilgisayar eğitimi gerçekleştiriliyor. Dördüncüsü ise bilgisayar laboratuvarına sahip okulların sayısının artırılmasadır ki bu da büyük ölçüde tamamlanmış durumdadır. Şimdi böyle bir altyapının üzerine koyabileceğiniz, müfredatınız doğrultusunda geliştirdiğiniz interaktif eğitim cd'lerini bu sisteme entegre ettiğiniz anda işte o zaman 5, 10 yıl sonra çok iyi bir şekilde yetişmiş, olayları iyi algılayan ve analiz eden genç insanları piyasaya sunmaya başlıyorsunuz. Onların getireceği kalite ve olaylara bakış açısı ülkemizi hem AB'ye taşıyacaktır hem de dünya standartında rekabete zorlayacaktır.

Sizce 10 yıl sonra Türkiye bilişim alanında nasıl bir yerde olacaktır? Sizin bu konudaki hayaliniz nedir?

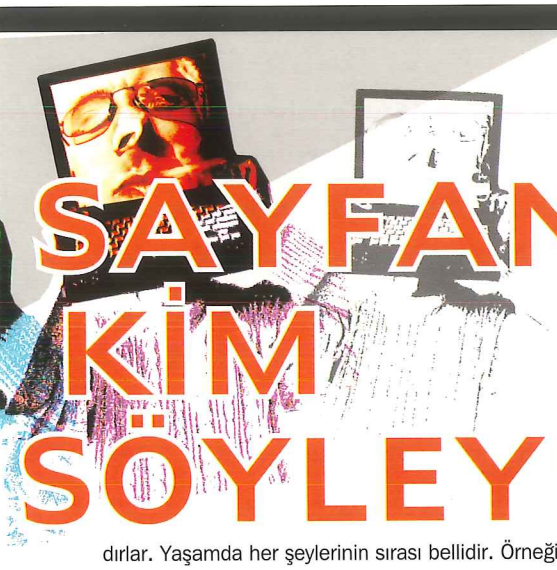
İşte elinizde böyle bir insan altyapısı olduğu zaman, okullardan bilişim teknolojilerinin verdiği imkanları kullanarak mezun olmuş genç ve dinamik bir nüfus ülkenin resmini değiştirecektir. Bu sadece bilişim anlamında değil, bilişim önemlidir evet fakat bir destek unsurudur bilişim ki sizin yaptığınız işi daha iyi yapmanıza fırsat verir. Burdaki asıl unsur insan unsurudur. O yetişmiş insan gücü ile siz ülkenizi alır ileriye götürürsünüz. 1950'lerin Japonyasına ya da 1960'ların Koresine bakın. Eğitimine önem vererek, 90'lardan itibaren ağırlıklı olarak kullanmaya başlamıştır. Ama katettikleri mesafeye ortadadır. Biz 1960'lı yıllarda Kore'den çok daha iyi durumda iken ama şu an Kore'nin resmi ortadadır. Niye 10 veya 15 sene sonraki Türkiye bir sıçrama yaparak birçok ülkenin önüne geçmesin. Çünkü coğrafi konumu buna çok uygun. Genç ve dinamik nüfusa sahip olan bu ülkenin bundan yoksun olan AB pazarı ile harmanladığınız zaman 10 yıl sonra inşallah çok farklı bir Türkiye resmini görürüz.

edilemez. Zaten ağırlık olarak baktığımızda gelişmiş ülkelerin bilişim pazarlarında yazılım, servis ve en altta donanım vardır. Türkiye'nin de bunu yakalaması lazımdır. Şu an baktığımızda Türk bilişim sektöründe ağırlık donanımdadır.

Bilişim alanında kalkınan ülkelerde sürekli Hindistan örneği gösterilir. Türkiye, Hindistan gibi sadece yazılım alanında gerçekleştireceği atılımla kalkınabilir mi? Hindistan örneğinin bize uyan ve ve ders alabileceğimiz yönleri var mı?

Hindistan örneği bu konuda güzel bir örnektir. Şunu söyleyebiliriz, Hindistan farklı bir ülke. Bir kere nüfus olarak Türkiye'nin on beş katı büyüklüğünde bir ülke. Fakat fakir de bir ülke aynı zamanda. Ama Türkiye'den şöyle bir farklılığı var: Büyük bir ülke olmasına rağmen nüfusun eğitimli kısımının çoğu İngilizce biliyor. İkincisi de özellikle yetmiş ve seksenli yıllarda ABD'ne bir beyin göçü yaşamış. Ülkenin eğitimli ve zeki insanları genelde mühendislik eğitimi alarak belirli bir noktalara gelmişlerdir. Sonra iletişim teknolojilerindeki gelişme ile 90'ların sonunda ve 2000'lerle birlikte orada yetişererek belirli köşebaşlarını tutmuş bu insanlar. ABD'de insan emeğinin çok pahalı olması, maliyetlerin yüksek olmasından dolayı globalleşmeyle beraber yatırımlar Hindistan'a doğru kaymaya başlıyor. Sonuçta Hindistan'ın bilişim sektörünün hızla gelişmesinde aslında ABD'de belirli köşebaşlarını tutmuş olan bilişim sektöründeki insanların çok büyük katkısı olmuştur. Sonuçta çok ucuz maliyetlerle kendi ülkelerine iş vermeye başlamışlar ve böylece bu talep arttıkça o altyapı yavaş yavaş kendiliğinden ortaya çıkmaya başlamış ve Hindistan bugün özellikle toplu üretim tarzında çok yüksek miktarlarda yazılım üretmeye başlamış. Fakat tabii onun da eleştirilebilecek bazı noktaları var. Üretilen yazılımlar büyük ölçekte üretilen yazılımlar, daha şirkete özel yazılımları yapamıyorlar. Bir de insan kaynağı, ne kadar zeki olursa olsun, belirli bir sosyal çevre içerisinde yetişmesinden dolayı bazı eksiklikleri oluyor. ABD veya Avrupa'daki firmaların ihtiyacına tam olarak yanıt verebilecek, onların istekleri ile örtüşecek üretim yapamıyorlar. Tamam ucuz üretebiliyorlar ama o ucuzluk bazen kalite kaybına neden oluyor. O anlamda istenen performansı yakalayamayabiliyorlar. Ama

SAYFANI KİM SÖYLEYEYİM

İnternet aleminin en "large" tiplerini "about blank"çiler oluşturur.

dırlar. Yaşamda her şeylerinin sırası bellidir. Örneğin, geç kalmışlarsa bile tüm rutin davranışlarını tamamlamadan evden çıkmazlar. Ev dışında da çok renkli bir hayatları vardır. Sahiplenicidirler. Örneğin, gördükleri bir giysiyi beğenmekle kalamazlar; o, onlara ait olmalıdır. Erkek ya da kadın olarak sevdiklerini de sahiplenirler. Aynı zamanda özverili tiplerdir. Sevdikleri için her şeyi yapmaya hazırdırlar.

GOOGLE GOOGLE SÖYLE BANA

Açılış sayfası Google olanlar, bilgiye aç tiplerdir. Bitmez tükenmez merakları yüzünden zaman zaman çevrelerindekiler tarafından eleştirilmeye alışıktırlar. Tutucudurlar. Yaşamlarında kolay kolay değişiklik yapmazlar. Bu, evlerinin dekorasyonuna kadar yansır. Neredeyse arka odaya geçtiklerinde kafaları karışır. Eh, biraz abarttık tabii, buna, risk almayı sevmezler, rutinin verdiği güven duygusuyla, sığ sularda seyrederler diyelim. Biten bir çakmaktan bile ayrılırken bir an tereddüt ederler. Doyumsuzdurlar. Manevi anlamda zor tatmin olurlar. Dünyanın duygusal dengeleri kendi omuzlarına yüklenmiş gibi hissederler. Ailelerine çok bağlıdırlar. Pratik zekalı, akıl yürütmeyi seven tiplerdir. Aynı zamanda yardımseverdirler. Yakın çevrelerinin kendilerine Google muamelesi yaptığının farkına bile varmazlar.

TÜRKÜM DOĞRUYUM KURUMSALIM...

Öncelikle işkolik tipler olduğunu tahmin etmek için pek bir analize gerek yok. İnternetini açtığında kendi şirketlerinin, kurumlarının sayfasıyla ya da sektörleriyle ilgili herhangi bir sayfayla karşılaşan, işkoliklerden başka bir grup daha var; uyanık geçinenler. Eğer işyerlerindeki bilgisayarlarında böyle bir sayfa açılıyorsa, hemen üzerine farklı ilgi alanlarındaki sayfalar çağırıp, tehlike anında açılış sayfasının altına atıyorlardır. Ancak her iki uç grubun ortak özellikleri arasında hırslı olmaları vardır. İş hayatlarında olduğu kadar özel hayatlarında da tuttuğunu koparan ya da koparmak için ne gerekiyorsa yapan tiplerdir. Sosyal insanlardır ancak girdikleri gruplarda, ana konuları işleri olduğundan zaman zaman sıkıcı bulunabilirler. Programlı tiplerdir. Hani, yılbaşında astıkları yeni takvime, yıllık tatil planlarına kadar işaretleyen... Bir de cep telefonu bağımlısıdırlar. Mavi yolculukta ya da kayak yaparken bile işyerlerini arayıp uzun uzun konuşma potansiyeline sahiptirler. Aynı zamanda çok popüler, aranan arkadaşlardır. Çok sayıda ve farklı özelliklerde arkadaş grupları vardır ve eğlenmeyi iyi bilirler.

HAVANIZ YERİNDE OLSUN...

Hava durumu sayfaları ile açılış yapanlar, sanılanın aksine meraklı tipler değildir. En büyük özellikleri son derece titiz ve planlı programlı olmalarıdır. Araştırmalar, hava durumu sayfalarını çoğunlukla bayanların tercih ettiği yönünde. Ertesi gün ne giyecekleri, şemsiyelerini yanlarına alıp almayacakları, şapka takmak zorunda kalırlarsa kuaföre gitmeleri gerektiği gibi ayrıntılar zihinlerini meşgul eder. Aynı araştırma sonuçları, aynı kişilerin favori adresleri arasında ikinci sırayı sağlıklı yaşam sitelerinin aldığını gösteriyor. İnce eleyip sık dokuyan, pireyi deve yapan, aynı zamanda sağlamcı tiplerdir. Çalışkandırlar. Başladıkları işi eksiksiz ve kısa sürede bitirip "sırada ne var" moduna geçerler. Özgüvenleri yüksektir. Turizm amaçlı seyahat edenlerin değil ama iş seyahatine çıkanların da vazgeçilmez açılış sayfalarıdır.

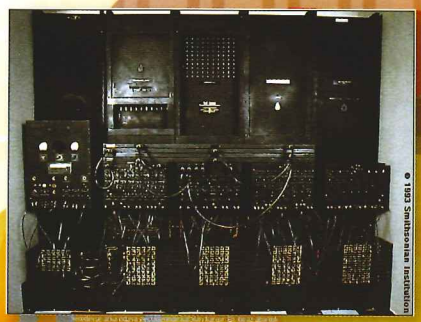
FANATİKLER, PORTALCILAR VE ADAMSENDECİLER...

Bu saydıklarımızın dışında kalan üç gruptan birini fanatikler, diğerini portalcılar, sonuncusunu ise "adamsendeciler" oluşturuyor. Fanatik dediğimiz gruptakilerin açılış sayfası, üye oldukları grupların ya da özel ilgi alanlarıyla ilgili konuların sayfaları. Günde defalarca uğramadan edemedikleri, interaktif katılımda bulundukları sitelerdir bunlar. Ortak özellikleri, hem ısrarcı hem de dediğim dedik tipler olmalarıdır. Fikirlerini farklı platformlarda ve heyecanla dile getiren, kolay ikna olmayan, biraz da yaygaracı tiplerdir. Yaşamlarındaki en özel yerlerden birini hobileri tutar. Yetenekli, yaratıcı ve detaycıdırlar.

Portalcılar, hayattan çalmak için her şeyi çok içiçe, çok üstüste ve özetleyerek yaşama peşinde olan tiplerdir. Her şey dahil, paket yaşamlar sürmenin en kestirme ve verimli yol olduğuna inanırlar. Buraya kadar güzel de bu özetlemeye arkadaşlık ve duygusal ilişkileri de dahildir ne yazık ki. Hızlı ve transit yaşarlar. Her şey kendi ellerinin altında olsun, işi bitince çekilsin isterler ama el altında olmaya da tahammülleri yoktur. Onları, başınız sıkıştığında başvurulacaklar listenizin sonunda bulundurabilirsiniz.

Internet aleminin en "large" tiplerini ise "about blank"çiler oluşturur. Bunlar kurallı, programlı yaşamayı sevmeyen, rahat, bağımsız tiplerdir. Açılış sayfası her seferinde değişir. "Adam sen de keyif benim değil mi, istediğim zaman istediğim yere girerim"cidirler. Gerilimden uzak, huzurlu bir hayatları vardır. İnternet, hayatlarından yokoluverse farkına varmayabilirler.

Tarih 14 Şubat 1946'yı gösterdiğinde ilk elektronik bilgisayar ENIAC kamuoyuna tanıtılmıştı. Herkesi heyecanlandıran bu "yabancı" bir devrimin öncüsü olmasının yanı sıra devrinin tutku ilahı da olmuştu. Biz onun, çoook uzun yıllar sonra çok daha fazla akıllanıp fikirlenen, defalarca reenkarne olan haline aşık olduk. Tam aşık olduk, o değişti, tam "bu son nokta" dedik o gelişti. İşte karşınızda ihtiyar kurt ENIAC ve artçı kalp sarsıntılarını dördüncü neslin varlığında sürdüren, içimizdeki yabancının özgeçmişi...

BİLGİSAYAR AŞKIMIZ 60 YAŞINDA

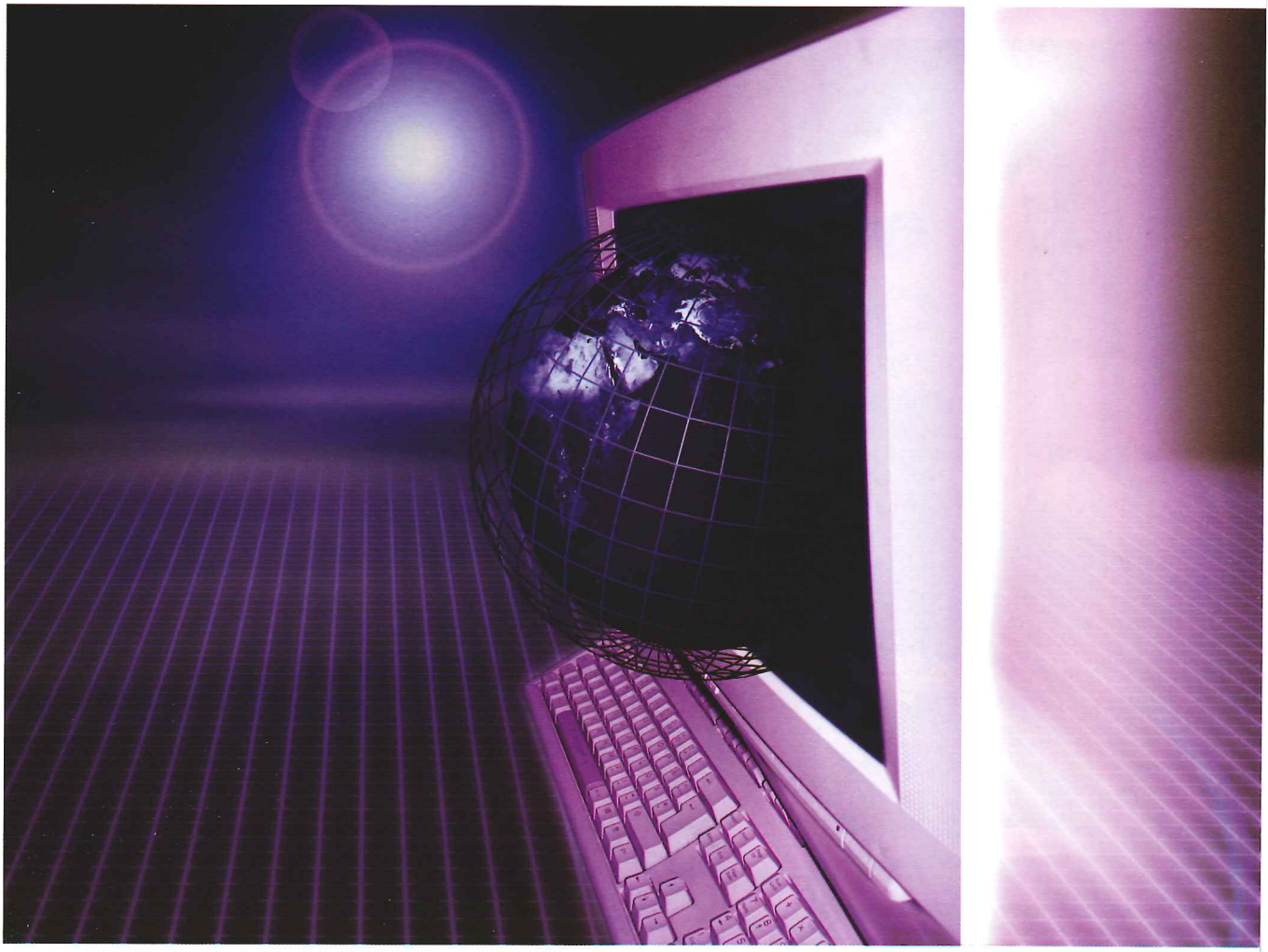
Bir sevgililer gününde kamuoyuna tanıtılan ENIAC aslında kızışan II. Dünya Savaşı sırasında hatasız uzun menzilli top atışlarına ve bu hesapların hızlıca yapılması sorununa çözüm bulmayı amaçlıyordu.

ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Computer Elektronik Sayısal Hesap Makinesi), Amerikan Ordusu tarafından geliştirilmiş olan ve "bilgisayar" diyebileceğimiz ilk cihaz.

Aslında sayıları makinelere hesaplatma işinin geçmişi 1839'lu yıllara kadar gidiyor. İngiliz Charles Babbage mekanik olarak çalışan ilk bilgisayarı üreten kişidir. Kadın matematikçi Ada Countless Lovelace ile beraber geliştirdikleri makinenin ismi "difference engine". Makine basit diferansiyel eşitlikleri çözebiliyordu. Daha sonra teorik olarak geliştirdikleri diğer bir makineyi ise hiçbir zaman üretemediler. Ancak sonuçta Babbage'ın ürettiği cihaz tamamen mekanikti ve günümüz bilgisayar sistemlerinin atası kabul edilmiyor.

1930'lu yıllara gelindiğinde fizikçiler aynen ENIAC'ın kullandığı vakum tüplerinden oluşan radyasyon sayaçlarını kullanıyorlardı. Bu yıllarda İngiliz Gizli Haber Alma Örgütü, John Atanasoff ve IBM bilgisayarlar üzerine çalışmalar yapıyordu. Iowa State Kolejinde fizik okuyan John Atanasoff, yüksek hızlı veri hesaplama üzerine çalışmalar yapıyordu. Teorik olarak geliştirdiği sistemi 1941 yılına kadar yapma imkanı bulamadı.

1940'lı yıllara gelindiğinde Pennsylvania Üniversitesine ait elektrik mühendisliği okulu Moore'da yüksek hızda veri hesaplama üzerine geniş çalışmalar yapılıyordu. Kızışan dünya savaşı

len dünyada Japonya'da ya da Amerika Birleşik Devletleri'nde olan bir olay artık dünyayı anında etkilebiliyor. Bu sebeple artık dünya ile rekabet durumundasınız. Pazar artık Türkiye değil dünya ve aynı zamanda Türkiye de dünyanın bir pazarıdır. Bu anlamda dünyada sizinle rekabet eden firmaları geçebilmeniz için teknolojik olarak üstün olmanız lazım, verimliliğinizin daha yüksek olması lazım, daha yaratıcı ve inovatif fikirleri hayata geçirmeniz lazım. İşte burada bilişim devreye giriyor. Çünkü bilgiye ve pazara ulaşmayı hızlandırıyor ve size bir rekabe üstünlüğü sağlıyor. Tabii eğer iyi bir şekilde kullanırsanız. Tabii işin altyapı anlamında e-imza ve e-ticaret boyutu da var. E-imza bir şekilde e-ticareti daha fazla körükleyecek bir olay, çünkü sisteme bir güvenilirlik getiriyor. Biliyorsunuz artık bilgisayarlar üzerinden hesaplara girilebiliyor, kredi kartlarının şifrelerinin alınması yoluyla çeşitli dijital soygunlar yapılabiliyor. Bunun önüne geçebilecek bir güvenlik sisteminin oluşturulması sistemin etkin olarak, insanların korkmadan, yaygın olarak kullanılmasına büyük katkı sağlayacaktır. O anlamda TÜBİTAK'ın bir çalışması devam ediyor. E-imza olayında önemli olan ölçek ekonomisidir. Çünkü e-imza olayını belirli bir sayının altında hayata geçirdiğiniz zaman brim başı maliyet çok yüksek oluyor. Bunun bir şekilde bazı zorlayıcı kararlarla yaygınlaştırılması lazımdır. Örnek olarak Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın E-Bildirge olayı hayata geçti ve bir zorunluluk getirildi. Sonuçta tüm firmalar bir anda bir yıl içerisinde sosyal güvenlik kurumlarına bu bildirgelerini İnternet üzerinden elektronik olarak göndermeye başladılar. Bu tür zorlayıcı şeylerle yaygınlaştırsanız ve buna maddi güçleri kişilere göre fazla olan kurumlardan başlarsanız, kullanım maliyetleri düşeceği için fiyat aşağı inecektir ve kişilerde de yaygınlaşacaktır.

Türkiye bilişim alanında gelişmek için uzmanlaşma açısından yazılım veya donanımdan hangisini tercih etmelidir?

Türkiye'nin yazılım veya donanım alanlarından hangisini seçeceği konusu bir yol ayrımı değildir. Ama şu da bir gerçektir ki yazılımda ortaya çıkardığınız katma değer çok daha yüksektir. Çok daha az yatırımla bunu yapabiliyorsunuz. Ama o azdan kasıt görünür anlamda azdır. Aslında onun arkasında çok önemli bir eğitim yatırımı, insanların beyinlerine yapılan bir yatırım söz konusudur. İyi yetişmiş insanınız varsa donanım anlamında az bir yatırımla çok yüksek bir getiriyi yazılım sektöründen sağlayabiliyorsunuz. Onun için katma değeri çok yüksek bir sekör olan yazılıma ağırlığın verilmesi lazımdır. Ama donanım da ihmal

Reha Denemeç

"TÜRKİYE BİLİŞİMLE KALKINACAKTIR"

AB yolunda hızla ilerleyen Türkiye'de her alanda olduğu gibi bilişim alanında da hızlı gelişmeler yaşanmaya devam ediyor. Bir yandan E-İmza gibi uygulamalar hayata geçerken hayatın her anında olduğu kadar devlet kademesinde de tam bir e-dönüşüm yaşanıyor. Tüm bunları ve fazlasını Adalet ve Kalkınma Partisi'nin AR-GE konusunda Genel Başkan Yardımcılığını yürüten Ankara milletvekili Reha Denemeç ile görüştük.

Türkiye'nin bilişim politikasının temel unsur ve hedefleri nelerdir?

Türkiye'nin bilişim politikasının temel unsur hedeflerini şöyle irdeleyebiliriz: Aslında bu konuda 4 veya 5 ana kolon vardır. Bunlardan biri insan unsurunun eğitimidir. İkincisi altyapının geliştirilmesidir. Günümüzde İnternet altyapısı çok önemlidir. Hızlı, güvenilir, erişilebilir ve ucuz İnternet altyapısıdır burada kastedilen. Bir diğeri e-ticaret boyutudur. Ekonominin büyümesine katkısı açısından bu çok önemlidir. Bir başka boyut ise e-devlet boyutudur. Bunların hepsi Türkiye'nin bilişim politikasının temel unsurlarını oluşturmaktadır.

Türkiye'nin iktisadi ve ekonomik kalkınmasında bilişime ne tür görevler düşmektedir?

Eğer insan kaynağınızı iyi eğitirseniz, ucuz ve güvenilir bir internet altyapısına kavuşursanız, bilgisayar okuryazarlığını ve bilgisayar sahipliğini yaygınlaştırırsanız işte o zaman rekabet anlamında ki, biz burada rekabeti yurt içi olarak almıyoruz iletişimin hızlanması ile beraber küreselleşen dünya olarak kabul ediyoruz, varolabilirsiniz. İletişimin çok daha ucuz ve hızlı olmasıyla küçü-

John Mauchly, J.Presper Eckert

özellikle daha hatasız uzun menzilli topların tasarlanmasını gerektiriyordu ve bunlar için de hesaplamaları hızlı bir şekilde yapabilen cihazlara ihtiyaç vardı. Tam bu esnada 32 yaşındaki John Mauchly ve 23 yaşındaki J. Presper Eckert tarafından hazırlanan proje reddedildi. Red sebebi ise oldukça basitti, sundukları cihaz (ENIAC) oldukça pahalıydı.

John Mauchly'nin ilgilendiği ana alan, hava tahminleri problemlerini çözmekti. Meteorolojik araştırmalar muazzam büyüklükteki istatistik verilerinin hesaplanmasına dayanıyordu ki bunlar için mutlaka bir cihaz geliştirilmeliydi. Ursinus Kolejinde profesör olan Mauchly, bu hesaplamaları yapacak sistemler üzerine çalışırken soğuk katod tüplerinden faydalanabileceğini bulmuştu. Her ne kadar bunlar yüksek güçlü vakum tüplerinden daha yavaş olsalar da, daha ucuzdu ve daha az elektrik enerjisine ihtiyaç duyuyordu. Mauchly, bu projeyi destek alıp geliştiremediği için öncelikce "harmonic analyzer" adını verdiği hemen hemen aynı işi yapan analog bir cihaz geliştirdi.

1941 yılında Amerika savaşa girdiğinde, özel ve gizli bir proje için Moore okulu görevlendirildi. Mauchly buraya gelerek programa katıldı. Bu arada okulun en parlak öğrencilerinden biri olan J. Presper Eckert, laboratuvar asistanı olarak göreve başladı. Eckert daha önceden manyetik alan etkisini ölçüp verileri bir film üzerine yazan bir cihaz geliştirmişti.

Birlikte çalışan Eckert ve Mauchly, 1942 yılında "Hesaplamalarda Vakum Tüplerinin Kullanımı" başlığı ile bir rapor yayınladılar. Atış sistemlerinin hesaplanması daha acil bir hal almaya başlayınca, laboratuvarın çalışmaları hızlandı. Okulda kullanılan masaüstü hesap makineleri ile bir olasılığın hesaplanabilmesi 40 saati alabiliyordu ve bu makineden yalnızca 1 adet vardı. Amerikan birlikleri 1943 yılında Afrika'ya ayak bastıklarında daha önceden görmedikleri bambaşka bir yeryüzü ile karşılaştılar ve hesaplamalar burada çalışmadı. Ordunun acilen yeni bir atış tablosuna ihtiyacı vardı. Ordunun bu ihtiyacı, hızlı hesaplama yapabilen bir bilgisayar sistemini kaçınılmaz hale getirdi.

Mauchly'nin hazırlamış olduğu rapor bir anda bir projeye dönüştü. 2 Nisan 1943 yılında "Elektronik Diferansiyel Analizör" projeyi devreye girmiş oldu. Projeyi aldıktan sonra Mauchly ve Eckert çalışmalarını hızlandırdılar ve ordu ile anlaşma imzaladılar. Projenin ismi: ENIAC

1942 yılında çözülmesi gereken en büyük problem, onluk sayaçtı. Bu elektronik sayaç, rakamları hafızasında tutabilecek ve 0'dan 9'a kadar artırabilecekti. Projenin ilk 6 ayında değişik yerlerden önerilen 4 değişik sayaç projesi denendi. Diğer bir problem ise güvenilirlikti. Çünkü vakum tüplerinin sayısındaki artış, hesaplamaların güvenilirliğini tehlikeye atıyordu. O güne kadar radyolarda, telefon sistemlerinde veya yangın ihbar sistemlerinde vakum tüpler problemsizce kullanılabiliyordu ancak bu kadar çok sayıda vakum tüp birçok hataya neden olabilirdi. ENIAC üzerinde 17,480 tüp vardı ve saniyede 100,000 sinyal üretiliyordu ki oluşabilecek herhangi bir hata 1,87 milyar olasılık doğmasına neden oluyordu. Eckert ve ekibi değişik tiplerdeki vakum tüp denediler. Birçok tüpün ömrünün oldukça kısa olduğu görüldü. Dolayısıyla ENIAC'ta daha düşük güç ile çalışan ancak uzun ömürlü tüpler kullanıldı.

ENIAC 1946 yılında bitirildiğinde, üretilme amacı sona ermiş ve savaş bitmişti. Aslında 1945 yılında ilk olarak kullanıldığında, topların atış hesaplamalarından ziyade, zincirleme termo nükleer reaksiyon ve hidrojen bombasının hesaplanmasında kullanılmıştı.

30 farklı birime sahip olan ENIAC, güçlü bir elektrik akımına ve yine güçlü bir havalandırmaya ihtiyaç duyuyordu. 30 tondan daha ağır olan ENIAC, 19,000 vakum tüpüne, 1500 röle ve yüzbinlerce rezistans ve kapasitöre sahipti. Sistemin toplam güç sarfiyatı ise 200 kilowatt'tı.

ENIAC bir numaranın görüntüsünü ayırabiliyor, eşitlikleri karşılaştırabiliyor, çarpabiliyor, bölebiliyor, toplayabiliyor, çıkartabiliyor ve kare kökleri hesaplayabiliyordu. ENIAC'ın akümülatörleri hem toplama hem de hafıza işlevi görüyordu.

Mühendisler, her şeyi elektronik yaparak ENIAC'ı mümkün olduğunca hızlı hale getirmeye çalışmışlardı. Mekanik işleve sahip tek şey ise bilgi girişi için kullanılan IBM'in kart okuyucusu ve yazıcısıydı.

ENIAC içeriren programlanabilir bir cihaz olarak üretilmemişti. Programlar değişik kabloların takılması ve düğmelere basılması ile dışarıdan yapılıyordu.

ENIAC ilk önce Moore okulunda kullanıldı. İlk görevleri arasında atom enerjisi ve balistik hesaplamalar bulunuyordu. Kış geldiğinde demonte edildi ve Aberdeen'e taşındı. Çalışmaya başlaması 1947 Ağustos ayını buldu. ENIAC 1949 yılından

1951 yılında kadar ülkenin tek hesaplama cihazı olarak kullanıldı. 60 saniye yol alan bir topun rotasının hesaplanması için 20 saatlik çalışma gerekiyordu. Analog analizör bu hesaplamayı 15 dakikada yapabiliyordu. ENIAC için bu hesaplama ise yalnızca 15 saniyeydi.

Balistik topların atış tablolarının çıkarılması haricinde ENIAC hava tahminlerinde, atom enerjisi hesaplamalarında, kozmik ışın çalışmalarında, termal tetikleme, rastgele sayı bulunmasında, rüzgar tüneli dizaynında ve diğer bilimsel araştırmalarda kullanıldı. 1951 yılına gelindiğinde ise artık endüstriyel olarak kullanılmaya başlandı.

1953 yılında ENIAC'tan daha hızlı olan EDVAC ve ORDVAC, ENIAC ile aynı laboratuvarda kullanılmaya başlandı. Bu yıllarda ENIAC üzerinde bazı değişiklikler de yapıldı.

6 yıllık, haftada 100 saatlik çalışmadan sonra ENIAC, çocukları EDVAC ve ORDVAC'tan maliyetli hale gelmişti. 2 Ekim 1955 yılında saatler 11:45'i gösterirken ENIAC'ın elektrik bağlantısı kesildi ve tarihin ilk bilgisayarı görevini tamamlamış oldu. Şu anda ENIAC'ın parçaları Amerikan Ulusal Müzesinde ziyaretçilere sergileniyor.

ENIAC'A KADAR BİLGİSAYARLARIN GELİŞİMİ

ENIAC her ne kadar günümüz bilgisayarlarının atası olarak sayılsa da ENIAC'ın atalarının da olduğu gerçeğini atlamamak gerekiyor. Günümüzde ceplerimize kadar giren bilgisayarların öyküsü ABAKÜS'e kadar dayansa da 16. yüzyıldan itibaren Blaise Pascal'ın toplama makinesi (1600'ler); Charles Babbge'ın analitik motoru (1840'lar) ve Herman Hollerith'in kart programı (1880'ler) modern bilgisayarların gelişiminin kilometretaşları olarak sayılabilir.

1943 yılında İngiliz mantık hesap makinesi Colossus, karmaşık Nazi kodlarını birkaç saatte kırmayı başardı. Ama ilk elektronik bilgisayar ENIAC 1946 yılında bir saniyede 5000 toplama ve çıkarma işlemini gerçekleştirdi.

•1855'te George Scheutz ve Edvard Scheutz Babbage'ın çalışmalarını temel alarak ilk kez basit mekanik bilgisayarı tasarladı.

•1857'de Charles Wheatstone, hesaplama makinelerinde veri depolamak amacıyla ilk kez kağıt şerit uygulamasını gerçekleştirdi. Geliştirmiş olduğu bu uygulama daha sonraları bilgisayarlarda delikli kart ve ikili sistem kullanımının yaygınlaşmasına olanak tanıdı.

•1884'te Hermann Hollerith, delikli kartlar yardımıyla çalışan ve matematiksel tabloları hesaplayabilen makinesine üretim izni aldı.

•1890'da yine Hermann Hollerith, Amerikan nüfus dairesinin de desteği ile, delikli kartlar ve elektrik enerjisi ile çalışan "Tabulating Machine"i geliştirdi. Hollerith'in geliştirmiş olduğu makine hesaplamaların daha hızlı ve güvenilir bir biçimde yapılmasını sağlıyordu. Tabulating Machine, 1890'daki Amerikan nüfus sayımında kullanılarak denenmiş ve üretilmesine karar verilmiştir. Bu makine daha önceleri 8-9 yıl süren nüfus sayımı işlemlerini 2-3 yıla indirdi. Hollerith 1896 yılında Tabulating Machine Co. adlı şirketi kurarak ilk kez hesaplama ve bilgisayar kuruluşunun oluşmasını sağlamıştır. Tabulating Machine Co. daha sonra, (1924) şu anda dünyanın en büyük bilgisayar donanım ve yazılım üreticisi olan International Business Machines adını aldı.

•1925'te Vannevar Bush, ilk kez geniş kapsamlı analog hesaplama makinesi olan "Differential Analyzer"ı geliştirdi.

•1927 yılında yine Vannevar Bush, 1925'te geliştirmiş olduğu Differential Analyzer'ı geliştirerek yeni bir model olan "Product Intergraph"ı tasarladı.

•1927'de ilk kez Londra ile New York arasında görüntü iletişimi sağlandı, bu da televizyonun ve görüntü aktarımının başlangıcı oldu.

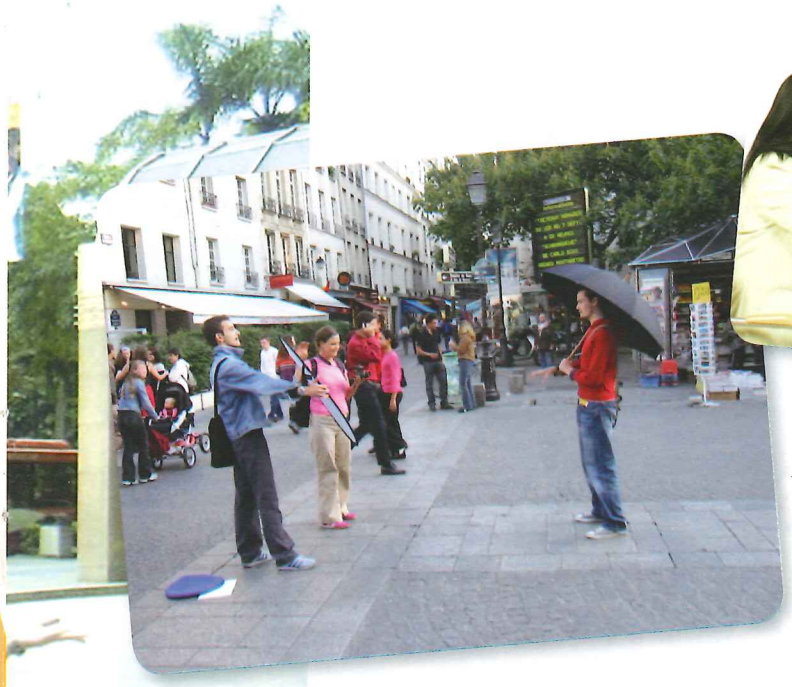
•1931 yılında Alman bilimadamı Konrad Zuse elektrik enerjisi ile çalışan ilk hesaplama araçlarından biri olan Z1'i tasarladı. Zuse'nin geliştirmiş olduğu bu araç, programlanabilen ilk bilgisayar olarak ele alınmaktadır. Z1 bilgisayara klavye ile girilen verileri okuyarak ne yapması gerektiğini belleğinde tutabilme yeteneğine sahipti. Daha sonra John von Neumann bu özelliği geliştirmiş ve yaygınlaştırmıştır. Zuse daha sonra Z2, Z3 ve Z4 adlı bilgisayarları da geliştirmiştir. (Z, Zuse KG)

•Zuse'nin geliştirmiş olduğu aracın bir belleği ve bir tür aritmetik işlemcisi vardı. Z1 genel amaçlı bir bilgisayar olarak tasarlanmıştı ve her türlü aritmetiksel hesabı yapabiliyordu. Veri girişi için bir klavye kullanılıyor, sonuçlar ikili sisteme göre elektrikli ampuller ile okunuyordu. Zuse'nin geliştirdiği ikinci bilgisayar olan Z2 de ise klavye yerine veri girişi için delikli kartlar kullanılmıştır.

•Zuse II. Dünya Savaşı sürerken Nazi yönetimine şifre kırmak için bir bilgisayar geliştirme projesi sundu. Ancak savaşın uzun süreli olmayacağını planlayan Alman yönetimi bu dönem için uzun süreli bir plandan kaçındı. Zuse kendi şirketini kurarak uçak fabrikalarında kullanılmak üzere Z3 ve Z4 bilgisayarlarını tasarladı. Savaş sırsında Zuse'nin geliştirdiği bilgisayarların büyük çoğunluğu yok oldu. Savaş sonunda Zuse'nin Z4 bilgisayarı müttefikler tarafından ele geçirildi. Daha sonra Zuse'nin ZUSE KG şirketi SIEMENS tarafından satın alındı.

•1936'da August Dvorak, 1874'te Christopher Latham Sholes'in geliştirmiş olduğu "Q" klavyenin yerine Dvorak (keyboard) klavyeyi geliştirmiştir. Bu klavye, çok kullanılan sesli harfleri birbirine yakın hale getirerek yazma işlemini "Q" klavyeye göre çok hızlı bir hale getirmiştir. Özellikle IBM ve Apple Macintosh marka bilgisayarlar bu klavyeyi kullanmaktadırlar. Daha sonraları Microsoft'a uygun hale getirilmiştir.

•1937'de çalışmalarına başlayan ABD'li bilimadamları George Stibitz ve S.B. Williams 1940'ta ilk dijital elektronik bilgisayarı geliştirmiştir. Stibitz'in geliştirmiş olduğu bu araç "Complex Number Calculator" olarak bilinmektedir. Bu araç ikili sisteme göre çalışmaktaydı.

Bir tür yirmi birinci yüzyıl eğlencesi olarak kabul edebileceğimiz flashmob, gerçek hayatta birbirini tanımayan insanların İnternet üzerinden haberleşerek kamuya açık mekanlarda bir araya gelip şaşırtıcı, dikkat çekici, garip, eğlenceli, saçma birtakım şeyler yaptıktan sonra dağılmaları anlamına geliyor. "Mob" İngilizcede, insan kalabalığı, gösterici topluluğu, ayaktakımı gibi anlamlar içeriyor. Aniden bir kalabalığın oluşmasına "flashmob", bu acaip kalabalığı oluşturanlara da "flashmobber" deniyor.

Flashmob'un genellikle eğlenmek ve şaşırtmak dışında bir amacı bulunmuyor. Hızla karar alınıp hemen uygulamaya geçilmesi, gösterinin son derece kısa sürmesi gibi özellikleri nedeniyle, bilgisayardan başını alamayan yeni kuşaklar için ideal bir "mola" ve "sosyalleşme" biçimi sayılabilir. Arada şöyle bir hava alıp gelmelerini, bolca da gülüp eğlenmelerini sağlıyor.

Tabii ne kadar hareket ve eğlence amaçlı olsa da neticede bu etkinliklerde bir kalabalık oluşuyor ve bazen istenmeyen gelişmeler de yaşanabiliyor. Örneğin geçtiğimiz aylarda Paris'te olduğu gibi. Parisli flashmob'çuların bir müze önünde gerçekleştirdikleri etkinlik, içlerinden bazılarının gözaltına alınmasıyla sonuçlandı. Aslında bu durum dünyadaki flashmob'çuların kendi aralarında yaşadıkları bir tartışmayla da yakından ilgili. Flashmob'çuların önemli bir bölümü bu gösterilerin siyasi bir tavra dönüşmemesi gerektiği düşüncesinde. Ancak kimileri de çok büyük ve ulvi olmasa da bu tür gösterilerin mutlaka bir amacı olması gerektiğine inanıyor. Smart (akıllı) mob'un, flashmob'un yerini alması gerektiği öne sürülüyor.

DOĞUM YERİ NEW YORK

Dünyanın ilk flashmob'u 2003 yılının Mayıs ayında New York'ta gerçekleşmiş. "Mob Project" olarak bilinen bu ilk etkinliğe katılanlardan biri olan Merilyn Synder bir elektronik postayla katılım daveti aldığında duyduğu memnuniyeti şöyle anlatıyor: "Hiçbir aksiyon, hiçbir protesto yoktu. Belirli bir konuyla ilgili politik duruşumu gözden geçirmem gerekmiyordu. Sadece orada bulunmak ve eğlenmek yetiyordu..."

Bu ilk flashmob'u organize eden, "kültür endüstrisi" alanında çalıştığı dışında kendisi hakkında hiçbir bilgi vermeyen "Bill" kod adlı bir New York'lu. Tanıdığı isimlere elektronik posta göndererek bu ilk eyleme katılmaya davet eden Bill, flashmob'un birbirlerini tanıyan insanlar tarafından gerçekleştirilmesinin en iyi yol olacağı düşüncesinde. Bu ilk flashmob, Bill'in katılımcıları saatlerini ayarlamaya ve spor bir bere ya da şapka takarak belli bir saatte bir barda buluşmaya davet ettiği elektronik postanın ardından başlamış. Barda toplanan 200 kadar kişiye nerede ne yapacaklarının yazılı olduğu kağıtlar dağıtılmış ve buna göre kalabalık yakındaki büyük bir alışveriş mağazasının dokuzuncu katında, halı – kilim reyonunda sergilenmekte olan bir halının etrafında toplanmış. Burada mağaza görevlilerine kendilerinin banliyöde eski bir depoda yaşadıklarını ve üzerinde oynayabilecekleri güzel bir halı aradıklarını belirtip ne alacaklarına da ancak grup halinde karar verebileceklerini belirtmişler. 10 dakika boyunca, satıcıların ve müşterilerin şaşkın bakışları arasında seçtikleri halı hakkında fikir alışverişi yaptıktan sonra da kahkahalarla dağılmışlar.

New York'taki ilk flashmob'a katılanlardan biri, bu işten aldığı keyfi şöyle özetliyor: "Herkesin bir şeyler yapmak için çok mantıklı gerekçeleri olduğu bu kentte, saçma bir şeyler yapmak büyük bir zevkti..."

2003 Mayısında New York'ta başlayan bu modern zamanlar eğlencesi kısa sürede dünyaya yayıldı. Dünyanın dört bir yanında İnternet üzerinden iletişim halinde bulunan flashmob grupları var. Örneğin, http://flashmob.com adresindeki duyurulara bakılacak olursa, Afrika, Avustralya ve Çin de insanlar, belirli yerlerde buluşup yastık savaşı yapmak, birden aynı saçma sloganı bağırmak ya da kağıt uçakları fırlatmak gibi eylemler için sözleşiyorlar.

Bilgisayar başından sokağa fırlayanların eğlencesi:

FLASHMOB

Bugünlerde büyük şehirlerin merkezi bir yerinde bir grup insanın aniden garip hareketler yapmaya başladığını görürseniz, şaşırmayın. Örneğin hep birlikte gökyüzüne bakabilirler; birbirleriyle sokak ortasında yastık savaşına girebilirler, ayakkabılarını çözüp çözüp bağlayabilirler. Ya da bambaşka şaşırtıcı şeyler...

Sakin olun ve bu özel "gösteri"nin bitmesini bekleyin. Zaten kısa sürede gülerek dağılacaklardır. Çünkü onlar muhtemelen flashmob'çulardır ve flashmob'un raconu budur!..

•George Stibitz'in geliştirmiş olduğu Complex Number Calculator adlı araç, telefon hattına bağlı bir yazıcı (teleprinter), bir bilgisayar ve bir telefon hattını aynı anda kullanan ilk bilgisayar sistemidir. Bu araç aynı zamanda ilk İnternet uygulaması olarak da kabul edilebilir.

•1940'ta Bell laboratuvarları nda uzaktan işlem yapma denemeleri gerçekleştirilmeye başlandı ve bunun için terminaller oluşturuldu.

•1941'de Alan M. Turing ve M.H.A. Neuman, Colossus adlı bilgisayarı tasarladılar. Bu bilgisayar, II. Dünya Savaşı'nda Almanlar'ın Enigma kodlarının çözülmesi işleminde kullanılmış ve savaşta önemli rol oynamıştır.

•1941'de Konrad Zuse "Z3" adlı bilgisayarı tasarladı.

•1942'de Howard H. Aiken ilk digital bilgisayar olan HARVARD MARK-1'i geliştirdi.

•1944'te Grace Murray Hopper, Mark-1'in çalışmasını sağlayacak yazılımı hazırlamış ve bu işlemde adını duyurmaya başlamıştır.

•1945'te John von Neumann EDVAC adlı bilgisayarda delikli kartlar ile yüklü program işlemini gerçekleştirmiştir.

•1943'te yapımına başlanan ENIAC adlı bilgisayar 1946 yılında tamamlandı. Tümüyle elektronik olarak çalışan ilk bilgisayar, ENIAC'tır.

PC DEVRİMİNE KADAR BİLGİSAYAR KRONOLOJİSİ

1904 - Sir John Ambrose Fleming vakum tüpü ve diyotu icat etti.

1939 - John Atanasoff ve Clifford Berry ilk elektronik bilgisayarı icat etti.

1940 - Konrad Zuse (Almanya) ikilik sayı sistemi ve Boolean mantığını kullanan ilk programlanabilir hesap makinesini geliştirdi.

1943 - Dünyanın ilk elektronik valf programlanabilir mantık hesapçısı Colossus, Nazi şifrelerini çözmek için kullanıldı. Colossus, şifreli mesajları ortalama iki saatte çözüyordu.

1945 -

- Alan Turing Universal makine üzerine ilk bildirisini yayınladı.
- John Von Neumann, program depolayabilen bilgisayarı açıklayan bir doküman yazdı.

1946 - ENIAC, ilk elektronik sayısal bilgisayar kullanılmaya başlandı.

1947 - John Bardeen, Walter H. Brattain ve William B. Shockley transistörü icat etti.

1951 - UNIVAC ilk ticari bilgisayar oldu.

1952 -

- İlk veri tabanı RCA'nın Bizmac bilgisayarına konuldu.
- Amiral Grace Hopper, ilk bilgisayar derleyicisini geliştirdi.

1954 - Gene Amdahl ilk bilgisayar işletim sistemini IBM 704 için geliştirdi.

1955 - Raynold Johnson ilk disk sürücüsünü geliştirdi.

1957 - Fortran ticari olarak kullanılmaya başlandı.

1958 -

- Jack Kilby bütünleşik akımı (IC) icat etti.
- Seymour Cray ilk transistörlü bilgisayarı geliştirdi.
- Bilimsel hesaplarda kullanılmak üzere ALGOL bilgisayar dili geliştirildi.

1959 - COBOL bilgisayar dili yazıldı.

1961 - Silikon çipler ilk olarak ortaya çıktı.

1962 - İlk mini bilgisayar kullanılmaya başlandı.

1963 - Douglas Englebart bilgisayar faresi için patent aldı.

1964 -

- IBM 360 model bilgisayarı piyasaya sürdü.
- John Kemeny ve Thomas Kurtz BASIC programlama dilini geliştirdi.

1965 - DEC (Dijital Equipment Corp) PDP-8 mini bilgisayarı tanıttı.

1969 - PASCAL bilgisayar dili geliştirildi.

1971 - Intel, 4004 4-bit mikro işlemciyi tanıttı.

1973 - Xerox, ilk LAN (Local Area Network-Yerel Bilgisayar Ağı) teknolojisini geliştirdi.

1975 - Bill Gates ve Paul Allen Microsoft'u kurdu.

1976 - Steve Jobs ve Steve Wozniak Apple Bilgisayar'ı kurdu.

- Alan Shugart 5.25 inç disketi icat etti.

1979 - Dan Bricklin Visicala'i tanıttı.

1980 - Philip Estridge, PC'ler için ilk sabit belleği geliştirdi. Kapasitesi 10 MB idi.

1981 - IBM, PC'yi tanıttı.

ENIAC'IN 60. YILINDA TBD 35 YAŞINDA

Türkiye Bilişim Derneği'ni 22 Nisan 1971'de kurmuştuk; bugün derneğimizin 35. kuruluş yıldönümü. Kutlu olsun.

2006, ayrıca, bütün toplumlara yeni bir yaşam biçimi sağlayan, teknikbilimsel bir devrim yaratan ilk elektronik bilgisayarın hizmete girişinin de 60. yılı.

yanıbaşında. Sol elde kaşık, sağ elde çatal, spagetti dolama işlemine vakit bulduğunuz diyelim. Ya, dolanmayı reddedip çataldan sarkan asi spagetti çubuklarına ne demeli. Onlar, ayrı bir "ffhhüüüpp" ve sonrasında yanağa, buruna yapışan bolognaise sosun silinmesi ya da yakındakilerin yalanması sürecini gerektirecektir. Salçalar dışarıdan çok vahşi bir çalışma manzarası sunuyor olabilir. Bu durumda bir de gelen gidene laf anlatma durumu ortaya çıkar. Vakit kaybı... Gelin siz spagettiden de vazgeçin...

ISPANAK

Şansınıza, nefis bir ıspanak yemeği var hazırda. Yalnız biraz sulu-ca. Eh, ıspanak dediğin de öyle Temel Reis'in konserve kutusundan ağzına boşalttığı pratiklikte yenmiyor ki... Üstüne yoğurt dökmeden hiç de bir şeye benzemiyor. Bir de Barış Manço'nun ıspanağı sevdirdiği, arabaların mutlaka arkasına oturan kuşaktansanız, başka bir alternatif arayışına da girmezsiniz demektir. Biz denedik, yoğurtlu ıspanak da bilgisayar başında "yenemezler" arasında. Ekmeksiz olmuyor, yoğurt mouse pad'e damlıyor, ekmeği bölerken göz ekrandan kopuyor. Kolay değil. Hem patron da dövüşülecek Kabasakal değil ya... Ispanağın hiç acelesi yok...

DRAGON ROLL

Diyelim, etrafın gazına gelip, bir porsiyon sushi sipariş edeceğiniz tuttu. Somon füme, yılan balığı, yengeç, somon havyarı, salatalık, asparagus ve avokadodan oluşan Dragon Roll yiyeceksiniz. Sushiye, ejderin kalbine saplar gibi çatal saplayacak değilsiniz herhalde. Bilgisayar başında olsanız da her şeyin bir usulü var canım... Chopstick'leri rahat kullanabilenlerdenseniz ne alâ. Ya da bir taraftan iş, bir taraftan sticklerle savaşmaktan bunalıp bir sushiyi parmaklarınızla kavrayıp bir lokmada midenize indiriyorsanız mesele yok. Bu Japon seremonisiyle uğraşana kadar, o arada Japonca bile öğrenirsiniz. Boşverin en iyisi...

EN İYİSİ DÜRÜM YA DA SOKAK SİMİTİ

İşinizden kopmak, ellerinizi kirletmeden yemek ve de gerçekten doymak isterseniz, bizim dürüm kebaplardan ya da bildiğiniz, pek çok durumda kurtarıcı olan sokak simitinden daha iyi alternatifiniz olamaz bizce. Bir döner ya da Adana dürümü ucundan peçete ile sarıp bir güzel mideye indirebilirsiniz. Bu arada içine, yakma riski taşıyan cin biberlerden koydurmamanızda fayda var ki acının etkisiyle yerinizden fırlamayın. Simiti de birkaç ısırıkta halledip zamandan kazanmış olursunuz. Klavyenizin tuşlarının arasına kaçan susamları da umursamazsanız, hem karnınız doyar, hem işiniz çabuk biter. Hatta üzerine, "Türk pratikliğinin gözünü seveyim" demeye fırsatınız bile olur.

DİYETÇİLER VE OBURLAR

Zaten tadı tuzu, yağı buzu olmayan diyet ürünler yiyenlerdenseniz, hiç problem yok demektir. İşinizi aksatmadan kemirmeye devam edebilirsiniz. Diğer uç grup olan ne bulsa yiyenlerdenseniz de zaten çok önemli işmiş, ihaleymiş, konkurmuş, zammış, ikramiyeymiş gözünüz görmeden, bizim "yenemez" dediklerimiz dahil her şeyi yiyebilir, o arada bir çilingir keyfi bile yapar, işinizin başına dönersiniz. Kim tutar sizi...

BAŞBAŞA BİR YEMEK... SİZ VE BİLGİSAYARINIZ...

İşyerinde öğle tatilindesiniz. Normal şartlar altında yetişmesi imkansız görünen bir projenin, ertesi gün teslim edilmesi gerekiyor. Tabii bu durumda öğle yemeği şöyle dursun, bilgisayar koltuğundan kıpırdamanız bile haram. Ya da evde bile bilgisayardan kopamamışsınız. İnsana kene gibi yapışan, bir türlü bırakılamayan heyecanlı bir oyunun en kritik level'larından biri... Şimdi, ondan kop, yemek masasına git... Bir sürü zaman kaybı. En iyisi hiç kalkmadan atıştırıp, yemek seremonisini "aradan çıkartmak..."

Gelin, bilgisayar başında "yenebilirler" ile "yenemezler"e bir göz atalım...

FAST-FOOD MENÜ

Fast-food'un bilgisayar-mania mağdurları için en cazip tarafı, hızlı iş bitiriciler olması. Ama bu, görece bir hız tabii... Pipetinizin, soslarınızın, burgerinizin paketlerini parçalarcasına açarsanız, hız dinamiğine ayak uydurmuşsunuz demektir. Gelelim yeme aşamasındaki konfora... Eğer mausunuzu ya da klavyenizi yağlı ve ketçaplı parmaklarınızla tutmaktan çekinmiyorsanız problem yok. Ama titiz kullanıcılar için asla tavsiye etmeyeceğimiz bir yemek seçimi. Çünkü onları ıslak mendiller de kesmeyecektir. Böyle durumlarda, fast-food yerine kuzu çevirme bile yiyip, yıkanıp paklanmak bile daha "fast" bir hal alabilir...

SPAGETTİ

Piştikten sonra bölmeye bile vakit ayırmak istemediğiniz için bütün paketi kocaman bir tabağa boca ettiğiniz spagettiniz, klavyenizin

Haziran 1981'de Hacettepe'den mezun olan Türkiye'nin ilk altı bilgisayar mühendisi, bölümün öğretim üyeleri, yardımcıları ve konuklarla, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Yerleşkesi'nde, kutlama partisinde. TBD'nin onuncu yılında, kurucu üyelerinden üçü: Dr. Ersay Gürsoy (ayakta, soldan 1.), Dr. Aydın Köksal (soldan 7.), Dr. Ünal Yarımağan (soldan 14.) ve ilk bilgisayar mühendisleri, ayakta: Nilüfer Batmaz, Nedret Tokman (Bölüm Başkanı Aydın Köksal'ın iki yanında), oturanlar, soldan: Abdülkadir Yener, Hürriyet Aydın Ok, Vasfi Orbay ve sınıf birincisi Fahir Ergincan.

"Bilişim Toplumu" konusunda yeryüzündeki ilk kapsamlı çalışma olan Y. Masuda'nın Japon Hükümeti'ne sunduğu Bilişim Toplumu (Jōhōka Shakai) için Plan 1971'de hazırlanmıştır. Türkiye Bilişim Derneği'nin de 1971 yılının Nisan ayında (hangi ay sunulduğunu bilmediğimiz Masuda raporundan bile belki daha önce), ülke kalkınmasını birincil amaç olarak benimseyen kapsamlı bir Tüzük ve Çalışma Planı ile, bu adla kurulmuş olması, Türkiye'nin bilişim alanındaki atılımlarını ne denli erken başlatmış olduğunun bir göstergesidir.

İlk elektronik bilgisayar araştırma-geliştirme projesi başlatılırken, benim gibi Nisan 1940'ta doğmuş, ilk bilgisayar sistemi ENIAC'ın kullanıma sunuluşuyla birlikte, Eylül 1946'da okula başlamış biri için, üstelik gençliğinden beri yaşamının bugüne değin tam kırk yılını, bu yeni buluşla toplumuna yarar sağlayabilme çabası içinde geçirmiş biri için, üst üste binen bu iki yıldönümü, geçmişten bugüne, bugünden geleceğe uzanan kişisel bir değerlendirme yapmak için uygun bir zaman.

BİLGİSAYARLA TANIŞMAM

Elektronik Mühendisliği öğrenimi gördüğüm için kuramsal olarak bilgisayarla altmışların ilk yıllarında Fransa'da tanışmıştım: Çekirdek belleği, ikidurumluları, transistorlu sayısal çevrimleri biliyordum. Ama uygulamada ilk tanıştığım bilgisayar UNIVAC 1004 oldu. UNIVAC, doğrudan ENIAC projesinin sonucunda, piyasaya sunulan ürünleri kapsayan ticari marka idi.

Yedek subaylık hizmetimi bitirir bitirmez, 30 Eylül 1966'da İzmir Caddesi Aydın Apartmanı'nın sekizinci katında, Remington-Rand UNIVAC Şirketi'nin Ankara bürosunda işe başladım.

KULLANDIĞIM İLK BİLGİSAYARLARIN ÖZELLİKLERİ

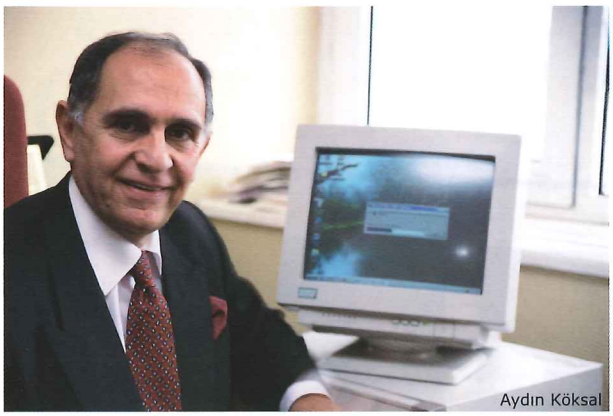
UNIVAC 1004'ün programlama dili yoktu. Tıpkı 1946'daki ilk atası ENIAC'ta olduğu gibi, yapılacak işi makineye, tüm yüzeyinde delikler bulunan yaklaşık bir metre karelik bir panel üzerine, iki ucunda fiş bulunan kablolar bağlayarak anlatıyorduk.

Panel üzerinde yalnızca 62 komut için yer vardı.

Kullanıcı bellek sığası, altışar ikillik 967 konumla sınırlıydı; toplam 1 KB bile değil.

Veri saklama ortamı olarak delikli kartları kullanıyorduk.

Kurşun gibi ağır kocaman panellerin her biri, üzerlerine bağlanmış binlerce takılır-çıkarılır kablo ile birlikte, bir uygulama programını oluşturuyordu. Makinenin arkasına hangi paneli

Aydın Köksal

takarsak, "başla" düğmesine bastığımızda bilgisayar o işi yapıyordu. Gerektiğinde sistemi durdurarak bellekteki ikilleri, bilgisayarın ön yüzündeki denetim panosunda yanıp sönen ışıklı göstergelerden okuyabiliyorduk: Bu pano üzerindeki düğmeleri kullanarak ikili sayılarla belirlediğimiz bellek yerindeki ikilin değeri ışık yanıyorsa 1, sönükse 0 idi.

Programlama yanlışını düzeltmek demek, panel üzerine bağlanmış karmakarışık kablolardan çoğunu söküp örneğin yanlış bağlanmış en alttaki kablonun bir ucundaki fişi, doğru deliğe taktıktan sonra, bütün öteki kabloları yeniden bağlamak demekti.

1966'da bir arkadaşımızın, kart okuyucuya okuttuğu delikli kartlar üzerindeki sayıların kare köklerini, 62 komut sınırlamasına karşın hesaplayabilen bir panel bağlaması önemli bir başarı sayılıyor ve işte şimdi anımsadığım gibi, kırk yıl unutulmuyordu.

Ne gösterici uç vardı, ne de mıknatıslı ortama veri girişi.

Donanımı oluşturan elektronik çevrimlerin lehimli olmasından dolayı İngilizce'de yakıştırılan "hardware" sözcüğünün karşıtı olarak programları oluşturan çevrimlerin lehimlenmeden, takılıp çıkarılan fişlerle yapılması, "software" sözcüğünün bir "jargon" ya da "meslek argosu" gibi kullanılmasına yol açmıştı. Başka bir deyişle "software" henüz "yazılım" değildi.

Kaynak kod deldiğimiz programlarımızı kart okuyucu'dan iki kez okutarak bilgisayara verdiğimizde amaç, kod'un kart delici dediğimiz çıkış birimi'nden iki aşamada kartlara delindiği derleyici (assembler) dili'ni ilk kez, 1966 sonunda tanıştığım ikinci bilgisayar olan müşterilerimizden Emlak Bankası'ndaki UNIVAC 1005 ile İş Bankası'ndaki UNIVAC 1050 sistemlerinde kullandık. Panel bağlamaktan kurtulduğumuz için işimiz artık çok kolaylaşmıştı. Benim için "software" yazılım oldu.

Panel bağlamada çok kısa sürede yeni yaklaşımlar geliştirip ustalaşmış, yöntemimi çalışma arkadaşlarıma ve müşterilerimize de öğretmiştim. 1967 başında duyurulan U-9200/9300 sistemleri üzerinde çalışıp şirketteki iş arkadaşlarıma öğretmek üzere, Şubat 1967'de bir ay Londra'da kaldım; bu dizinin geliştirilmesine katkı verenlerden ABD yurttaşı, ama Vietnam kökenli olduğu için İngilizceyi bilmece gibi konuşan bir meslektaşımla işbirliği yaptım. Sistem yazılımında karşılaştığım yanlışlarla ilgili sorunların giderilmesinde, çok sonra ancak 1971'de Ljubliana'daki IFIP

1966'DA BİR ARKADAŞIMIZIN, KART OKUYUCUYA OKUTTUĞU DELİKLİ KARTLAR ÜZERİNDEKİ SAYILARIN KARE KÖKLERİNİ, 62 KOMUT SINIRLAMASINA KARŞIN HESAPLAYABİLEN BİR PANEL BAĞLAMASI ÖNEMLİ BİR BAŞARI SAYILIYOR VE İŞTE ŞİMDİ ANIMSADIĞIM GİBİ, KIRK YIL UNUTULMUYORDU.

Kogresi'nde yüzyüze geldiğim, UNIVAC İsviçre'den, bilgisayar dışında tek eğlencesi kayak olan, Zürihli bir meslektaşımla da sık sık mektupla, telefonla iletişim kurdum. Sonuç olarak bütün sorunları çözdüm.

Bilgisayarla tanışmam deyince, 1967'de Ankara'da, ENIAC gibi 1946 modeli lambalı bilgisayarlardan sonra, ilk kez transistorların kullanıldığı için adı "Katı Hal" anlamında "UNIVAC Solid State Computer System" olan ve ikişer metre yükseklikte birçok dolaptan oluşan dev gibi bir bilgisayar sistemini de anmak isterim. ABD'nin Ankara Üniversitesi'ne tarihsel değeri olan bir armağan olarak bağışladığı bu sistem hiçbir zaman kurulup çalıştırılmadı; bugüne değin hiçbir zaman bir "bilişim müzesi" de kuramadık.

Bilişim mesleğinin verimini toplumumuza yansıttığımız daha gelişkin sistemlerle tanışmam ise, 30 Eylül 1967'de, kuruluş yasasının üzerinden birkaç ay geçmeden işbaşı yaptığım Hacettepe Üniversitesi adına 1968-69'da bir süre ikinci ve üçüncü vardiyalarını kullandığımız DSİ'nin IBM 360/30 sistemi ile Eylül 1969'da Hacettepe'de kurduğumuz ve 12 yıl süreyle geceli gündüzlü üç vardiya kullandığımız Burroughs 3500 sistemiyle oldu. Üzerinde çevrimiçi uygulamalar da başlattığımız bu sistem, 1969 Türkiye'sinde, gösterici uçbirimlerle donatılmış, gerçek zamanlı tek büyük sistem idi. ÖSYM uygulamasını da başlattığımız 1974 sonrasında, HÜ Bilgi İşlem Merkezi'nde bu sistem çevresinde, benim denetimim altında, 78'i uzmanlar, arta kalanı bilgisayar işletmenleri ve veri giriş işletmenleri olmak üzere toplam 268 kişi çalışıyordu. Bu sistemin gece vardiyalarından, ayrıca, Hacettepe Vakıfları'na bağlı SİSAG Şirketi'nin çalışanları da yararlanıyorlardı ki onlar bu sayının dışındadır.

BİLGİSAYARIN YAŞAMIMDAKI YERİ

Elektronik Mühendisi olarak, çekirdek bellekte işlenen bilginin mıknatıslı ortamlarda, örneğin mıknatıslı şeritlerde, doğrudan erişim olanağı veren mıknatıslı davullarda ya da kocaman disklerde o zaman bize çok büyük sığalar gibi gelen 100 MB'ler düzeyinde saklanabildiğini, veri iletişim için gerekli düzenekler sağladığında bu bilgilere, uluslararası telefon ağı üzerinden, yeryüzünün her yanından erişilebileceğini, bu tür uygulamaların gerçek zamanlı çevrimiçi bilişim sistemleriyle bütün kesimlerde üretim ve hizmetlerde olağanüstü verim artışlarını tetikleyebi-

ORTAK AÇIKLAMA

İstanbul'da 24.02.2006 günü bir araya gelen bilişim sektöründeki sivil toplum örgütleri ve meslek birlikleri TBD, TÜBİSAD, TBV, TÜBİDER, YASAD, YESAM ve BİYEM'in temsilcileri ile "BSA Türkiye" temsilcisinin de bulunduğu toplantıda Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun uygulaması ve yazılım telif haklarının korunması, izinsiz kopyalama, çoğaltma ve yayma ile ilgili olarak yasal süreçler değerlendirilmiş ve sektör temsilcileri tarafından;

1) Ülkemizde yazılım telif haklarına ulusal standartlarda koruma sağlandığı halde, lisanssız yazılım kullanım oranının halen yüksek olduğu, bu sorunun giderilebilmesi ve ulusal yazılım sektörünün gelişebilmesi için telif haklarına saygı gösterilmesi konusunda gerekli bilincin oluşturulması gerektiği,

2) Ülkemizde çok ciddi işgücü ve maddi kayıplara neden olan telif hakları ihlallerinin önlenmesinin sadece bilgisayara karşı kişilerin korku ve endişe ile yaklaşmasına neden olacak tarzda, reklam kampanyaları ile sağlanamayacağı, bu ve benzeri girişimlerin bilişim sektörünün gelişimine olumsuz etki yapacağı, bu konuda yapılacak kampanyalarda, bilişim sektörünün önünün tıkanmaması için ortak politikalar oluşturulması, kampanya oluşturma sürecinde kamuoyuna verilecek mesajların belirlenen ortak politikalar doğrultusunda belirlenmesi, politikaların uygulanmasının izlenmesi ve etkilerinin değerlendirilmesi gerektiği,

3) Yazılım sektörünü temsil eden meslek örgütleri ve bilişim sektöründeki sivil toplum kuruluşları, yazılım üreticilerinin mağduriyetine ve haksız rekabete neden olan ihlallerde etkin yasal yaptırımın uygulanmasının önemine inanmakta ve yasal hakların korunmasına ilişkin bu faaliyetlerin yasal zeminler üzerinde, yasalara göre hak sahibi olan kişilerce (eser sahibi, bağlantılı hak sahipleri ve meslek birlikleri) gerçekleştirilmesinin bir zorunluluk olduğu,

4) Yazılım telif hakları konusundaki bilinçlendirme çalışmaları kapsamında yürütülecek uyarı faaliyetlerinde, kullanıcılara hak arama olanağı yaratılabilmesi açısından, bu faaliyetleri gerçekleştiren kişi ve kuruluşların kullanıcıların karşılarında bir muhatap bulunması zorunluluğu nedeniyle, faaliyeti yürütenlerin kimliklerinin açık ve net olmasının gerekli olduğu,

5) Bedelli veya bedelsiz olsun yazılım kurulması ve kullanılmasının lisanslı olması etik ve yasal bir zorunluluk olduğundan, bu konudaki bilinçlendirme ve eğitim çalışmalarının sektördeki sivil toplum örgütlerince Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın da katkıları ile eşgüdümlü şekilde yürütülmesi için bir platform oluşturulması, sektördeki sivil toplum örgütlerinin bu platforma destek vermeleri, oluşturulacak platform tarafından izinsiz yazılım kullanım oranının ölçülmesi ve izinsiz yazılımın sektöre etkilerinin değerlendirilmesi konularında çalışmalar yapılması,

6) Yasal hak takibi ve FSEK'te Meslek Birliklerine tanınan tekelci hakların etkin şekilde kullanılması gerektiği, bu nedenle yazılım alanında kurulmuş olan iki meslek birliğinin birleşmesine yönelik çalışmaların hız kazandırılması amacıyla desteklenmesi ve oluşturulacak platformun bu konuda gerekli katkıyı sağlaması,

7) Bilişim alanında yasal takip yapan meslek birliklerinin fiili çalışmalara başlamamış olmasının da etkisi ile bu fiili boşluktan kendilerine vazife çıkartan oluşumların gerçekleştirdiği faaliyetlerin sakıncalarının tüm bilişim sektörünü olumsuz etkilemesi nedeniyle Meslek Birliğinin hızla yasal hak takibi konusundaki tekelci hakkını kullanmaya başlamak için gerekli organizasyonu kurması gerektiği,

8) Sektördeki sorunlara çözüm üretilmesi için sektör sivil toplum örgütlerinin daha sık bir araya gelmesine, gereken konularda platform şeklinde çalışmalarda bulunulması,

9) Eşgüdüm çalışmalarının yine bu birliktelik tarafından yürütülmesi,

hususlarının kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

AKILDA KALAN BİR ANI:

Bilişimi ülke çapında yayma ve yararlanma çabasına ilişkin kıymetli Dostum Bilişim Duayeni Aydın Köksal'ın ağzından bir anı aktarımı: Bilişim Dergisi sayı 65,1996 . " Kaya TBD Başkanı olduğu 1977 Yılında Derneğin Yönetim Kurulu dönemin bakanlarından birini ziyaret eder. Bakan, (içinde Köksal'ın da bulunduğu) ziyaretçilere çok büyük ve içten bir ilgi gösterir. Görüşlerini çok değerli bulduğunu, TBD'nin ülkeye büyük katkıları olduğunu söyler. Önerilerin mutlaka göz önüne alınacağını, isteklerinin yerine getirileceğine söz verir. O ana kadar bakan karşısında olmanın heyecanını taşıyan ve ölçülü davranmaya çalışan grup, bakanın yüreklendirici sözlerinde iyice coşar ve ziyaretin sonuna doğru Başkan Kaya Kılan fırlar yerinden, bakana doğru birkaç adım atıp işaret parmağını uzatarak şöyle der: "Ben, bilişim kesiminin temsilcisi, TBD'nin Başkanı olarak, sizi üye kaydediyor ve istenen düzenlemenin yaptırılmasını size emrediyorum sayın bakanım!", Gruptakiler şaşkına dönmüş, sesleri solukları kesilmiş, bakanın tepkisini beklemekteler. Bakan ise heyecan verici konuşmanın etkisi ile fırlar yerinden : "Emriniz olur hocam, başüstüne!..." Üç ay sonra hükümet değişir...

ÇOK YÖNLÜ GÖREVLER

Kurumsal çalışmaların yasal içeriklerinden bir yanı Devlet Planlama Teşkilatından geçiyordu. Kalkınmada bilgisayarı olumlu kullanmada alınacak önlemler buradan yönlendirilebilirdi. Aynı görüşteki bilişimcilerle birlikte bu konuya da el atmak gerekti. Ülkemiz Avrupa Topluluğu içinde kalkınmada bilgisayar kullanımı desteklerinden yararlanmalı idi. Bu fırsatları da yaratacak girişimler gerekli oldu. Bilgisayar Bilimcisi, Mühendisi, Uygulamacı, Akademisyeni ve Araştırmacısına da gereksinme vardı. Diğer taraftan, henüz eğitim programları yerleşmemiş akademik meslek eğitimini sürdürülmeğe çalışılırken, ülkede sayıları artmaya başlayan bilgisayarları uygulamada başarılı kılacak elemanlara gereksinme hızla büyüyordu. Bu gereksinme beni eğiticiliğe yönlendirdi. TC Karayollarındaki 5 yılık mühendislik projesi geliştirmede uygulamacılık, askerlik sırasında orduda ilk bilgisayar Merkezini kurma çalışması ile geçen 1.5 yıl ve bir o kadar kuramsal ders ve çalışma, çalışma..

Orta Doğu Teknik Üniversitesinde Bilgisayar Merkezi Kurma ve akademik çalışmalara katılma ve yurt dışında eğitim programlarında ter dökme ile geçen 10 yıldan sonra, çalışma ağırlığını ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde ve İçinde 5 Mühendislik Bölümü olan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi, Harita Mühendisliği Y. Okulu, Amme İdaresi Y. Okulu, Gazi Üniversitesinde Öğretim Görevliliğine veriyorum kendimi.... Ve On yıllardan sonra kamu kurallarına yaklaşımla emekli olma. Ve devamı Özel Çankaya Üniversitesi ve bugün de beşinci yılını tamamladığım Başkent Üniversitesinde Bilgisayar Mühendisliği dersleri veriyorum her gün 2x16 km yolculukla....

1972'de ek-görevle başlayan uzun Öğretim Görevliliği hayatımda öğrencilerimin başarısını görmek ve onlardan "iyi ki vardınız hocam" cümlesini işitmek ödüllerin en büyüğü oluyor...

2000 Yılında Meslek Örgütü-Türkiye Bilişim Derneği ve Türkiye Bilgisayar Sanayicileri Örgütü TUBİSAT'ın 1997 yılından bu yana sektöre emek ve katkı veren bir kişiye verdiği "Ömür Boyu Hizmet Ödülü"nü almam yorgunluklarımın hepsini alıp götürdü...

Meslek hayatımdaki süregelirliği ve enerjiyi hiç arkamda görünmeden beni destekleyen eşimin katkısına borçlu olduğumu söylemem gerekli. 40 Yıl benden yalnızca bilgisayar dinlemek ve hep onun yanında izlemek, birlikteliğimizi soyutla paylaşmak!. Kolay sürüklenecek yaşam döngüsü kuralı olmasa gerek?..

Birinci kuşak ilk bilgisayarla başlayıp teknolojinin tüm değişimini izleyerek bu günlere kadar süregelen bilişim yolculuğunun neresinde olduğuma henüz karar veremedim. Genç teknoloji ile genç olma gizemini yakalamak var ya!.

Şu gezgin paylaşımlı küresel bilişimsel yaşama yeni başladık, biraz daha tadını almak gerekmez mi?

Bir özet vermek gerekirse, ***" Yaşayan hiçbir şey kendi başına ve yalnızca kendisi için yaşanamaz"*** biz de öyle yaptık galiba!. ..

(*) N.KAYA KILAN : *TBD'nin 66 Numaralı üyesi (1971), Denetim Kurulu Üyesi (1972), Yönetim Kurulu Üyesi (1973), Denetim Kurulu Üyesi (1975), Yönetim Kurulu Başkanı (1976-1980), TBD Terim Kolu Başkanı (1995- ?)*

leceğini, daha 1966'da U-1004'le tanışır tanışmaz kavramam güç olmadı.

Bilgisayarla tanıştığımda, hemen, bunun ülkemin geleceği için, ne denli önemli bir kalkınma aracı olabileceğini düşündüm. Endüstri devrimini kaçırmıştık. Gelişen iletişim olanaklarıyla, bilgisayarın ortaya çıkışıyla birlikte, yaklaşmakta olan yeni bir devrim söz konusuydu: Bilişim Devrimi. Bu olanağı iyi kullanırsak, öteki ülkelerle aramızdaki açıklığı kapatmada Türkiye'nin bir sıçrama yaparak, önemli bir kazanım elde edebileceğini düşündüm. Bu nedenle bilişim mesleğine, hiç zaman yitirmeden, dört elle sarıldım.

Tek başıma, yetenekleri pek sınırlı bir bilgisayarla karşı karşıya idim: İşte makine, işte ben! Öğrenim gördüğüm elektronik mühendisliği mesleğine duyduğum büyük ilgiye karşın, bir düş uğruna bu mesleği bir yana bırakarak, "bilişim" adını verdiğim ve başlangıçta hiçbir şey bilmediğim bu yeni mesleğe kendimi en baştan bütünüyle verdim.

KİŞİSEL BİR DEĞERLENDİRME

Bilgisayarla tanışmam, 1966'da bana, 9500 yıl öncesinin tarım devrimi, 200 yıl öncesinin endüstri devrimi ölçeğinde büyük bir teknikbilimsel devrimin, çok kısa sürede insanoğlunun yaşam biçimini değiştireceğini düşündürmüştü.

1968'de "Bilişim" adını verdiğim bu yeni teknikbilimi "Türkiye'nin kalkınması için bir araç olarak kullanacağız" diye çevreme açıklamalarda bulunarak toplum önünde kendi kendime söz verdim.

Bu bana, ulusumuzu, koşullarını bizim belirleyeceğimiz ileri bir bilişim toplumuna dönüştürebileceğimizi düşündürüp bu düşün gerçekleşmesi için gerekenleri yapma olanağı, bir işe yarama duygusu verdi; adım adım gelişen, hiç bitmeyen bir serüven gibi, soluk soluğa bir yaşam sağladı. Gelecek için umutlu, kazandığımız başarılarla yaşam sevinciyle dolu bir yaşam; insan olarak onurlu bir duruş! Bugün, son yirmi yıldır, yüksek nitelikli "Kurumsal Kaynak Planlama Yazılım Ürünleri" ürettiğimiz Bilişim Ltd'de de, art arda gerçekleştirdiğimiz uygulama projelerimiz ortamında süregiden, hep tedirgin, hep yorgun, ama bireysel öz kimliğimle, ulusal kimliğimle barışık, kıvançlı, mutlu, doygun bir yaşam...

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) bir dönüm noktası: Önce ve sonra Türkçe Bilişim Terimleri, sonra Türkiye Bilişim Dergisi, TBD Ulusal Bilişim Kurultayları, kendi mühendislik gücümüze ve anadilimiz Türkçeye yaslanarak ilk Bilgisayar Mühendisliği Doktora Programı, ilk Bilgisayar Mühendisliği Bölümü (şimdi 45 bölüm, her yıl yaklaşık 3.000 yeni bilgisayar mühendisi), uygulama yazılımı üretiminde endüstriyel başlangıç, veri iletişiminde altyapıların kurulması, donanım üretiminde bir dizi başlangıç, e-devlet, e-toplum, e-dönüşüm projeleri, başarılı çevrimiçi bilişim sistemleriyle desteklenen birçok kesimde yeryüzü ölçeğinde büyük ulusal bilişim sistemleri projeleri ve birbirini tamamlayan başarılı uygulamalar, bankacılık, dokumacılık, hazır giyim, turizm, demir-döküm, otomotiv, iletişim, basın-yayın, hızla gelişen dev metropoller... Bir zamanlar hiçbir şey üretemeyen, üretme umudu da pek bulunmayan Türkiye'nin, şimdi küresel gözlemcileri şaşırtan, gökte parlayan yıldızları.

Birkaç onyıl içinde Türkiye'nin teknikbilimsel bakımdan en ileri bilişim sistemleriyle kendi ürünümüz "Kurumsal Kaynak Planlama Sistemleri"yle, olağanüstü verim artışları sağlayacağını, yeryüzünün en ileri yazılım ve bilişim ülkelerinden biri olarak, bugünün ileri ülkelerini bir bir sollayacağını, iyi eğitimli, genç, devingen nüfusuyla giderek en öne geçeceğini şimdiden görür gibiyim.

Bunun için çok çalışmalı, küreselleşmenin koşullarını kendi bağımsız ulusal varlığımızı güçlendirecek biçimde, kendimiz için kullanmayı başarmalıyız. Bunu başarmak için gerekli birikimi ve altyapıyı, arkamızda kalan 40 yılda kazanmış durumdayız. Bugün sahip olduğumuz ulusal yazılım gücümüze, yapabilme bilgimize yaslanıp, sorunlar karşısındaki bu 40 yıllık sağlam duruşumuzdan vazgeçmezsek, önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ten öğrendiğimiz barışçı ulusal kimliğimiz ve bilime dayalı ilkelerimiz, bizi, yakın gelecekte bilişim çağının parlayan yıldız ülkesi yapacaktır.

Bunun için Türkiye Bilişim Derneği'nin kuruluşundan beri tüzüğü ile benimsediği ilkelerden sapmadan, bilişimi, bağımsız Türkiye'nin bir merkez ülke olarak gelişmesi için kullanmayı amaçlaması, Türk bilişim insangücünün bu doğrultudaki birikimine yaslanması gerektiğine inanıyorum. Küreselleşmeyi, yabancı dostlarımızın istediği doğrultuda, yanlış yorumlarsak, henüz gelişmekte olan ulusal yazılım endüstrimizin tökezleyebileceğini, belki de çökebileceğini bir an gözden uzak tutmadan, Türkiye Bilişim Derneği'nin, ulusal katma değeri en yüksek ürünleri ve hizmetleri desteklemeyi en önemli görev sayması gerektiğine inanıyorum. Bu uğraşı, yorulmaksızın, yaratıcı biçimde uygulayarak bilişim devrimimizi sürdürüp geliştirecek, Türkiye'mizi 40 yıldır düşlediğim parlak geleceğe taşıyacak olan gençliğimize güveniyorum.

Bilgisayarın, benim yaşamım üzerindeki etkisi mi? Bu da sorulur mu? Bu benim bütün yaşamımın akışını belirleyen bir etki: Sonsuz gençlik aşısı gibi bir şey.

** Pano sözcüğü İng. panel sözcüğünün Fransızca okunuşudur. Biz Türkçede, aynı bilgisayar üzerinde, biri makinenin ön yüzünde yerleşik, biri arka yüzünde takılır-çıkarılır iki birim için, her iki sözcüğü birlikte kullanıyorduk.*

Güngör Günalçın

BİLGİSAYARLA YARIM ASIRLIK SERÜVEN: GÜNGÖR GÜNALÇIN

Bilişim dünyasının önde gelen isimlerinden TBD Bursa Şubesi Başkanı Güngör Günalçın, bilgisayarlarla ilk tanışmamızın nasıl olduğunu, bir milletin "elektronik beyin" ile geçirdiği ilk dönemleri "Bilişim sektörü, kendi göbeğini kendi kesmiştir" diyerek özetliyor.

Meslek hayatım 4 Kasım 1954 günü Ankara'da Karayolları Genel Müdürlüğü'nde başladı. Kendimi bir yığın delikli kart, fişler, paneller ve makineler arasında buldum. Programlanabilir elektronik bilgisayarlardan önceki dönem. Yahut bilgisayarlara ulaşan yolun son kilometretaşları. "UNIT RECORD" denilen bilgi işleme sistemleri. Bu sistemde bilgiler, kartlar üzerinde delikler şeklinde tanımlanırdı. Kartlar, her birinin ayrı işlevi olan elektromekanik makinelerden geçirilmek suretiyle sonuçlara ulaşılırdı. Makinelere ne iş yapacakları, takılıp çıkarılabilen "PANEL"ler ile bildirilirdi. Panellerin üzerinde yüzlerce fiş yuvası bulunur ve fişler takılmak suretiyle makinelere yapacakları işlemler tanımlanırdı. İlk programlama işlevi diyebiliriz. Gerek zihinsel, gerekse bedensel olarak ağır işlerdi bunlar. Doğru dürüst eğitim yoktu. Kitap (Teknik Manual) bile bulunmazdı.

1960 yılında, I.C.A CENTO paktından sağlanan karşılıksız yardım fonundan ($200,000) IBM 650 bilgisayar sistemini getirdik. Bu, Türkiye ve Orta Doğu'da ilk bilgisayar sistemiydi. Birinci nesil, elektronik programlanabilir bir bilgisayar sistemi. O zamanlar terminolojide (İngilizce) "ELECTRONIC COMPUTER" veya çoğunlukla "ELECTRONIC DATA PROCESSING SYSTEM" diye geçiyordu. Ülkemizde henüz Bilgi Teknolojileri terimleri oluşmadığı için, meslek içinde "KOMPUTER" halk arasında "ELEKTRONİK

kastederek; Burası Beyin Merkezi değil "Hollywood Merkezi" dediğini eskilerden hoş bir kalıntı olarak anımsıyorum...

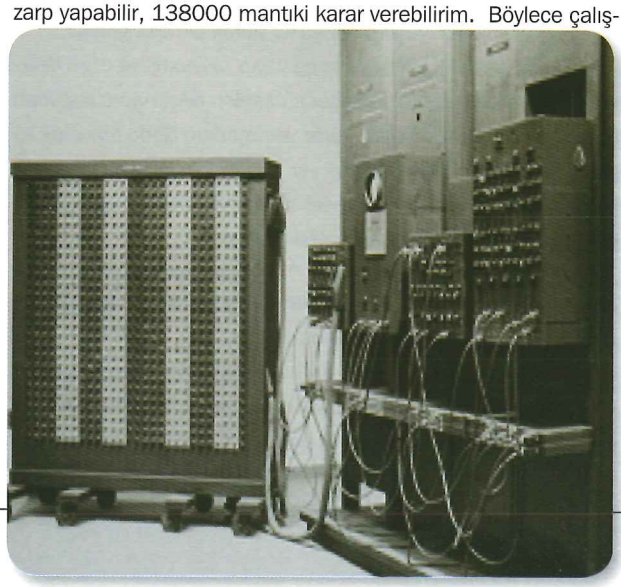
İLK BİLGİSAYARIN KURULDUĞU MERKEZİN ADI IBM MÜDÜRLÜĞÜ İDİ

1960'lı yıllarda ülkede bilgisayar ve bilgisayar teknolojisi ile "IBM "(International Business Machines) sözcüğü o kadar eşdeğer görülüyordu ki, TC-Karayollarında kurulan ilk bilgisayarın içinde yer aldığı birimin kurumsal adının "IBM Müdürlüğü" olarak konmasında sakınca görülmemişti. Biz bu ismi önce; "Elektronik Makineler Müdürlüğü " ve sonra "Elektronik Bilgi İşlem Müdürlüğü" olarak değiştirebilmek için iki yıldan çok bir çaba harcamıştık. Bu gerçeği; 12 Nisan 1960'da başlayan TC Karayollarına kurulacak IBM 650 Bilgisayar Sistemi üzerinde işletim ve programlama temel kavramlarını tanıtmak amacı ile IBM Şirketi tarafından düzenlenen ilk kursun sonunda, Karayolları İç Yayın Bülteninde çıkan haberden birkaç cümle içinde görebilirsiniz: ".....IBM Müdürlüğümüzün teknik personeli ve bu müdürlüğe alınan matematikçi elemanlar iştirak etmiştir. Muvaffakiyetle sona eren kurstan sonra, IBM Müdürlüğü ile teşriki mesai eden ....elemanları Computer'de yapılacak işler için verilecek malumatların hazırlanmasına başlamışlar ve IBM Müdürlüğünde mekanize diyagramları ve programlar hazırlanmaya başlamıştır..."

BİLGİSAYARIN AÇILIŞ TÖRENİNDE BİLGİSAYARIN BELLEĞİNDEN ÇIKAN BİLDİRİ

TC Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ilk bilgisayar gelmiş ve kurulmuştu. Kasım 1960 içinde ufak bir açılış töreni düzenlenmişti. Törende misafirlere bilgisayar bir çıktı ile kendini tanıtması için , ilk bilgisayar kursu öğretmeni IBM uzmanı (sonra IBM Türk Genel Müdürü) Gündüz Pamuk bir bildiri hazırlamıştı. İşte o yazıdan, "Elektronik Beyin- Computer"in bildirisi:

"Sizleri hürmetle selamlarım. Evvela kendimi tanıtayım: Ben IBM Modeli Hesap ve Malumatı Değerlendirme Sisteminden (Data Processing System) biriyim. Türkiye'ye ilk gelişim. Bana halk dilinde Elektronik Beyin diyorlar. Ben düşünüp keşfedemezsem bile bana öğretilenleri çabuk ve yanlışsız olarak yapabilirim. Hem çok çabuk ve emin. Dakikada 78.000 toplama, 5000 zarp yapabilir, 138000 mantıki karar verebilirim. Böylece çalıştığım müesseseye beyin enerjisinden, zamandan ve masraftan büyük tasarruflar sağlarım. Bana güvenebilirsiniz.... Yakın bir istikbalde (gelecekte) insanlara çok daha fazla yardımcı olacağız. Her sahada sizlerle beraber yaşayacak, sizlerin günlük hayatınızda vazgeçilmez bir parça olacağız. Artık o zaman kardeş kardeş yaşama çarelerini birlikte araştıracağız elbette. Sizleri tekrar hürmetle selamlar, tanışmak fırsatını bulduğum zaman, bana öğretilen hesapları ne kadar çabuk ve emin yaptığıma dikkat etmenizi bilhassa rica ederim. İmza: Elektronik Beyin!" (Resim: İlk Bilgisayarın işletime açılış toplantısı-Kasım 1960-Ankara-Soldan üçüncü N.Kaya Kılan, Sistem konsolu sağ yanındaki Uzman- Mr. Yeager)

BİLGİSAYARIN HAYATIMDAKİ ROLÜ

Bilgisayar bana her gün yeni bir şeyler öğrenme ve yapma gibi dünyadan az bulunur bir tad alma zevki ve Bilişimle dopdolu, bir yaşam sağladı. Hem de öyle ki ilklere imza atarak bilişimsel bir yaşam. Bu nedenle doğum tarihimi "computer"-bilgisayarla ilk tanıştığım gün 12 Nisan 1960 olarak sayıyorum. Ondan önceki günler tutkunu olduğum Türk Edebiyatına duyduğum aşkı bir tarafa bırakırsam, yaşama sevincim ve mutluluğum hep birincil sevgilim yerine geçen bilgisayar ve onun yaratıcı gücünü kullanmamı sağlayan uygulama geliştirme ve ona bir yol açma çabası oldu. Zira bu konu dört mevsim gibiydi. Öyle ki, her Nisan yeni bir ilk bahar, her Ağustos yeni bir yaz, her Eylül yeni bir sonbahar ve her Kasım yeni bir kış başlangıcı idi Başka bir deyişle, her mevsim yeni bir filiz, yeni bir yaprak, yeni bir çiçek ve yeni bir meyve... Nadaslamadan ekmek, biçmek... Hangi alanda bu yeniliklerle dolup boşalma, başarma, başarıları görme ve katkı verme olanağını bulabilirsiniz ki?

İlk bilgisayarda ne yapamıyordunuz diye sorduklarında yanıtım: " Aruz vezni ile ebcet hesabında dörtlükler yazabiliyorduk. Yapamadıklarımızı siz bulun " diye yanıtlıyorum...

Biz bilgisayar teknolojisini bir kalkınma ve çağdaşlaşma yöntemi olarak algıladık. Üzerimize ülke çapında görevler düşüyordu. Bu nedenle ilgi alanımız çok yönlü olma zorundaydı. Elimizdeki donanımı en verimli biçimde kullanmak, çevre ve ülke boyutunda teknolojiyi toplumun her kesimi için yararlı kılacak gerekleri sağlamaya yön vermek, teknolojinin birincil itici gücü meslek adamı yetiştirmek, diğer taraftan da bugün her düzeydeki kullanıcıyı niteleyen "son kullanıcıyı" bilinçlendirmek, ama bizimkiler hep "ilk kullanıcıydı! ".

Lise yıllarındaki yazın merakını bilişim yazımına dönüştürmek kendiliğinden doğdu. Yeni teknik bilimi Türkçe konuşup yazarak, kendinin kılarak, bilimde ve uygulamada sıçrama yapmanın sağlanacağı gerçekçilerine katılmak da bir görevdi. Gerek mesleki eğitim gerekse bir arada yaratılacak amaçlara daha hızlı ulaşmayı sağlayacak örgütlü toplumun bir parçası "Meslek Derneği" kurma ve geliştirme çabalarına katılmak yine zorunlu bir görev oldu. İki yıllık Dernek Başkanlığımın ilk görevi 1976 Yılında 1. Ulusal Bilişim Kurultayı"nı toplamak oldu. Kurultayları gelenek haline getiren dernek bu yıl 22. sini toplayacak.

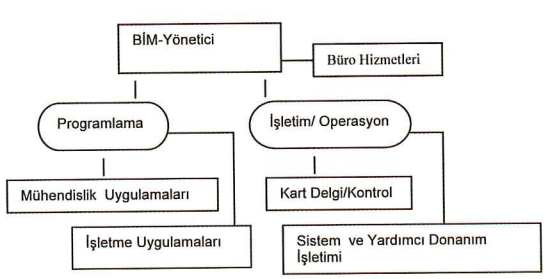
ile 0 sıfır sayısının yarattığı hatayı bulduğumu saptarken, sabahın ilk ışıklarının gözlerime çarpmasıyla yataktan fırladığımı hiç unutamam...

PARLAYAN ROZETLİ ADAMLAR

1950'li yıllarda ABD'de bilgisayarla yakından uğraşan araştırmacılar birer bilgisayar programcısı idi aynı zamanda. O günlerde yayımlanan gazetelerde şu haberler vardı: " Bilgisayar programcılarının yakalarına parlayan bir rozet takmalarına ve böylece bu rozeti gören sürücülerin yol vermeleri sayesinde bilim adamlarını araba kazalarından koruma önlemi alınmasına karar verildi." ... Acaba bizler için de gerekli miydi?...

İLK BİLGİSAYARIN YER ALDIĞI BİM ÖRGÜTÜ:
TC KARAYOLLARI BİLGİ İŞLEM MERKEZİ (1960)

Karayollarına kurulan Bilgisayar Merkezi: iki bölüm ve onlar da kendi içinde iki birimden oluşuyordu. Programlama bölümünün Mühendislik alt birimi Karayollarının yol ve köprü tasarımı ve yapımı ile ilişkili işler, İşletme Uygulamaları birimi ise, stok denetimi, malzeme, bütçe, muhasebe gibi işlerin bilgisayara aktarılmasından sorumlu idi. İşletim bölümü ise, Veri Hazırlama ve Uygulama İşletiminden sorumlu bulunuyordu. O günlerde ilginç uygulamalardan biri yurda dağılmış beş bölgeler için işçi ücret ödeme listelerinin verilerinin işlenip, uçak ya da karayolu ile götürülmesi idi.

ELEKTRONİK BEYİN VE HOLLYWOOD

Bilgi İşlem Merkezlerinin el becerisine dayalı ve en kalabalık birimi "Delikli kartlarla veri hazırlama bölümü" idi. Kart delgi makinelerinde çalışanlar genellikle, 18-22 yaş arasındaki meslek okullu kızlardan seçiliyordu. Bunun bir nedeni, makinede veri kartı hazırlama işlemi; parmaklarla makinenin yazım klavyesi üzerinden gerekli tuşlara dokunarak yürütüldüğü için, göz ve el işlevinin yoğun kullanıldığı ve günde 5,6 saat kimi zaman vardiyalı, makine başında çalışma isteyen bir uğraş olması idi. Bu uygulamada en başarılı olanlar el becerisi yeteneği olan genç kızlar oluyordu. Böylece, Bilgisayar Merkezlerinin "Kart Delgi/ Denetim" bölümü hemen her merkezde, genç ve güzel kızların yoğun olduğu bir bölüm oluşturuyordu...

Karayolları Bilgi İşlem Merkezinde çalıştığım ilk yıllarda "Elektronik Beyin"i görmeye gelen çeşitli kesimlerden vatandaşlar, çıkışlarında merkez ve makineler hakkında değişik yorumlarda bulunurlardı. Bunlardan birinin de: "Kart Delgi Bölümünü"

BEYİN" sözcükleri kullanılıyordu. İlk bilgisayarın gelişi, basında büyük yankılara neden oldu. Gazeteler manşetten haber yaptı. Köşe yazarlarıyla karikatüristlere konu oldu. Çetin ALTAN, Akşam gazetesinde, ilk sayfadaki "Bir Dakika" köşesinde şunu yazıyordu:"Biz Allah'ın verdiği beyni kullanamazken, Amerika'nın verdiği beyni nasıl kullanacağız?" Ali ULVİ Cumhuriyet gazetesinde yayınladığı bir karikatüre bilgisayarı konu almıştı. Bir sürü lambaları olan dev bir makine, önünde bir kişi soru sormuş, cevap bekliyor. Kağıt üzerinde gelen cevap "Bugün git, yarın gel."

Halk arasında, düğmesine basmakla her işi kendiliğinden yapabilen sihirli makine olarak görülüyordu. Birinci nesil, radyo lambalı bir Bilgisayar Sistemiydi. Merkezi işlem ünitesinde 8000 radyo lambası vardı. Çok ısı yaydığı için çok hassas klima sistemleri gerekiyordu. Hacim olarak bugünkülerle kıyaslanamayacak kadar büyüktü. 20K'lık tambur tipi bir ana belleği vardı. Bütün programlar, datalar burada bulunuyordu. Dakikada 12500 devirle dönüyordu. Bilgiler delikli kartlarla veriliyordu. Sonuçlar delikli kartlarla veya yazıcıdan kağıt üzerine yazılı bir şekilde alınabiliyordu. Başka bir ortam söz konusu değildi. Dakikada 78000 toplama, 5000 çarpma işlemi yapabiliyor, 138000 mantıki karar verebiliyordu.

Programlama dili SOAP (Sembolic Optimum Assembly Programming), sembolik yazılan fakat birebir makine diline karşı gelen ağır bir dildi. Her "instruction"da (satırda) operasyon kodu, data adresi ve "next instruction" adresin belirtilmesi gerekiyordu. Assembler'dan da daha ağır bir dildi. Bugün bir günde hazırlanan bir program, o zamanlar haftalarca sürerdi. Şimdiki gibi gelişmiş işletim sistemleri, hizmet yazılımları (utility) yoktu. Sıralama gerektiğinde, sıralama (sort) programı yazmanız gerekirdi.

Bu bilgisayar sisteminin gelişi, Türkiye Bilişim sürecinde bir dönüm noktası oldu. Bu nedenle Karayolları Gn. Md.lüğünün bilişim alanında ayrı bir yeri vardır. Karayollarını DSİ ve diğer kamu kuruluşları izledi. Üniversiteler 1965/66'larda bilgisayarlaşmaya başladı. İTÜ, başı ilk çekenlerdendir. 1970'li yıllarda sanayileşmenin hızlanması ile birlikte özel sektörde bilgisayar kullanımı yoğunlaştı. 1980'lerde kamu sektörüne geçti.

Bilgi Teknolojilerindeki dört nesli (jenerasyon) yaşayarak bu günlere geldik. 1960-2006, 45 yıl gibi kısa bir sürede çok şey, çok hızlı bir biçimde değişti ve değişiyor. Bilgi Teknolojilerinin gelişim ivmesi geometrik artıyor. Gelişim, çalışmalara büyük kolaylıklar getirirken, öğrenilecek bilgi alanı ise o hızla büyüyor, genişliyor. İlk zamanlar bir ayda hazırladığımız bir bilgisayar programı bugün birkaç günlük bir iş. Ancak bilinmesi gereken teknik bilgi çok daha fazla. O zamanlar bilgisayarlarla içiçeydik. Bilgisayarın her birimi avucumuzun içindeydi. Donanım ağırlıklı dönemlerdi ilk nesiller. Giderek hızla gelişen bir yazılım süreci başladı. Programcının yapmak durumunda olduğu birçok iş; işletim sistemleri, hizmet rutinleri ve veri tabanları tarafından üstlenildi. Bunların yanı sıra geliştirilen üst seviyeli diller, proramlama işlevine büyük kolaylıklar, yeni ufuklar ve hız getirdi. Programcı, donanımdan uzaklaştı. Program sözcüğünün yerini "yazılım" aldı ve bir endüstri haline geldi.

Bir birimdeki ancak bir işin sorumluluğunu taşıyabiliyorduk. Bugün, kuruluşun ana politika ve stratejileri doğrultusunda gerekli altyapıları sağlama görev ve yetkisini üstlenir bir duruma, kuruluşun vazgeçilmez bir birimi konumuna geldik. Bir işin bilgisayar ile yapılmasına razı edebilmek için nice diller dökerdik. Bilgisayar işimi alır, işimden olurum kuşkusu ile uzun süre dirençle karşılaştık. Bilgisayar kullanımının kabul edilmesi ve yaygınlaşması kolay olmadı. Bazı çevrelerde ise makinelerin işleri yapabileceğinden kuşku duyuluyordu. Örneğin ücret bordroları. Maliye Bakanlığı'ndan üç–dört ayda ancak onay (mütalaa) ala-

bildik.O zaman devlet memurlarının ücret bordroları ödenmeden önce Sayıştay onayından geçerdi. Bilgisayardan çıkan ücret bordrolarının doğruluğunu kanıtlamak için Sayıştay'da yoğun uğraşlar verdik. Sonunda Sayıştay, bilgisayarların çok daha doğru yaptığına, kanıtları görerek, yaşayarak kanaat getirdi. Bir zaman geldi, Sayıştay, bilgisayar sonuçlarını tereddütsüz onaylar oldu. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün.

1970 yılları başında mikro işlemcinin bulunması ile yer yerinden oynadı. Pc'er hayata girdi. Bilgisayar ve bilgisayar denetimli cihazlar insanın yirmi dört saatine yayıldı. Herkes bilgisayar kullanır oldu. İnsan–makina ortak yaşamı başladı. Ben Bilgi Teknolojilerindeki bu devrimi şöyle ifade ediyorum: Silah icat oldu, mertlik bozuldu...

Mikro işlemci diğer alanlarda olduğu gibi iletişim teknolojilerine de büyük bir gelişim getirdi. Uzaktan erişim (on-line processing) alanındaki yenilikler, Bilgi Teknolojileri alanında mikro işlemciden sonra ikinci büyük dönüm noktası oldu. İletişim Teknolojileri, Bilgi Teknolojileri ile birleşerek insanlığı yeni bir çağa taşıdı. BİLGİ ÇAĞINA.

İlk zamanlar, belli bir süre sonra çalışmalarımızı tamamlayacağımızı düşünürdük. 1961 yılında bir gün, müdürümüz merhum Orhan Kanpulat'la birlikte oturmuş, karayollarındaki işlerin bilgisayara aktarılması sürecinin ne kadar süreceğini tahmin etmeye çalışmıştık. 1965 – 66 gibi işlerin tamamlanacağını ve artık yapacak bir şey kalmayacağını saptamıştık. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde öyle bir gelişim meydana geldi ki, giderek daha fazla ve daha yoğun çalışmalar söz konusu oldu. Bugün artık bilgisayarlaşmanın hudutlarını çizmek imkansız bir hale geldi. Düşünebildiğince, tasarlayabildiğince, hayal edebildiğince yapabiliyorsun. Bu yıl 52.çalışma yılımı sürdürüyorum. Hala bitiremedim.

Biz bilgisayarcılar, başlardaki yoğun çalışmalarımızın teknolojik gelişmeleri idrak ettikçe azalacağını düşünürdük. Ancak çalışmaların yoğunluğu değişmedi, içeriği değişti. Kapsamı, derinliği ve yaygınlığı değişti. Artık bilgisayarcı, kuruluşa makro seviyede bakabilmeli, süreçleri entegre bir yapı içinde ele alabilmeli ve sistemleri, aynı zamanda kuruluşun stratejik plan ve hedeflerini destekleyebilecek bir biçimde tasarlayabilmelidir. Görev ve sorumluluklarda önemli değişiklikler gözlenmektedir. Bunların paralelinde terminolojide yeni terimler gündeme gelmiştir: Bilgi Teknolojileri, Bilgi Sistemleri, Sistem Mühendisliği, Yazılım Mühendisliği gibi.

Bilişim sektörüne gelince... Bilişim sektörü, ülkemizde teknolojik gelişmeleri en yakından izleyen sektördür. İlk ticari amaçlı bilgisayarlar, Amerika'da 1955 yıllarında piyasaya çıkmış, Türkiye 4-5 yıl gibi kısa süre içinde kullanmaya başlamıştır. Bu süre giderek kısalmış, bugün aylar mertebesinde teknolojiyi yakalamaktadır.

Bilişim sektörü kendi göbeğini kendi kesmiştir. Seminer, konferans ve kurslar ile sektör içi ve sektörle toplum arasında iletişimi sağlamış, eğitim işlevini gerçekleştirerek kendi elemanını kendi yetiştirmiştir. Bilişim terimlerinin Türkçeleştirilmesi has-

rı için yetiştirdiği Paris Bürosundan (sonradan Türkiye Müdürü olan) Gündüz Pamuk tarafından verildi...

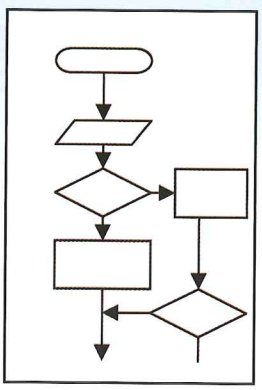
Haziran 1960'ta tamamlanan ilk kursun Karayolları Haber Bültenindeki duyurusu şöyleydi. "... Meskûr kursa, ilgili her reis muavinliğinden ve şube müdürlüklerinden işlerine en iyi derecede vakıf ikişer eleman ile (Kuruluşumuzun) IBM Müdürlüğünün teknik personeli ve bu müdürlüğe bu gaye ile alınan yüksek matematikçi elemanlar iştirak etmişlerdir. Muvaffakiyetle sona eren kurstan sonra IBM Müdürlüğü ile teşriki mesai eden ilgili reis muavinlikleri elemanları Computer' de yapacakları işler için verilecek malumatların hazırlanmasına başlamışlar ve IBM Müdürlüğünde mekanize diyagramları (akış çizimleri) ve programları hazırlanmaya başlanmıştır..." (Bakınız IBM Müdürlüğü adı)

Yüzme bilmeden denizin ortasına atılmış acemiler misali kara tahtada yapısını ve işleyişini tanımaya çalıştığımız bilgisayar 30 Eylül 1960 günü öğleye doğru Ankara-Esenboğa hava alanına indi ve o hafta Bayındırlık Bakanlığı arkasında yer alan IBM Müdürlüğündeki alana kuruldu... Üç ana parçadan oluşan sistemin Güç Kaynağı-(655) 1.4 Ton, Ana İşlem Birimi (650) 0.9 Ton ve Kart Girdi/Çıktı Birimi 0.6 Ton ağırlığında ve toplam oturma alanı 4.5 Metrekare, Konsolunda yer aldığı işlem biriminin boyu ise 1.83 Metre idi.

IBM 650 kart işletim sistemi ile ard arda iş düzeninde, SOAP (Symbolic Assembly Language) dili ile programlanır. 1964 Yılında, IBM tarafından geliştirilen FORTRAN dilinin alt denemesi olan Fortransit ilk üst düzey programlama dilini kullanmaya başladık. SOAP dili aritmetik ve mantıksal işlemler için "distributor" ve alt üst "accumulator" adı verilen işlem sayaçlarına yükleme işlemlerini yerine getirebiliyordu. Sistem On tabanlı sayı sistemine dayalı ve sayaçlarda işaret ve 10 basamak tanımlanabiliyordu...

Kuşkusuz programlama deneyimimiz hiç yoktu. Ancak bilgili danışmanımız, hocamız Mr. Yeager ile günde 10 saate varan birlikte çalışıp çözümlememiz kısa zamanda bir şeyler öğrenmemizi sağladı. Bilindiği gibi programlama tekniği yaklaşımında temel yöntem; doğru bir "işlem akış çizimi" kurmaktır. Yol projesi hesaplamalarında ABD'de hazırlanmış programları inceleme olanağı olmasına karşın, özellikle oluşturulacak çeşitli veri kart kütüklerinin hesaplamalara girişi oldukça karmaşık bir akış veriyordu...

(Resim –İlk Bilgisayar IBM-650 İşletim Konsolu)

AKIŞ ÇİZİMİ İÇİN AKIŞ ÇİZİMİ

Çeşitli kart girdilerinin işlem ve veri geçerliliğini denetlemek akış çizimlerimizin en karmaşık yapısını oluşturuyordu. Acaba her benzer problem için geçerli bir algoritma yapısı kuramaz mıydık? Önerim çalışma grubu tarafından uygun bulundu ve ayrı hazırlanan üç öneriyi birleştirerek Şubat 1962'de "Problemim temel veri denetimi için akış çizimi yöntemini" hazırladık...

Bir yıl sonunda ilgili Daire Başkanlıklarındaki Mühendislerle birlikte ABD Karayollarında uygulanan programlar düzeyinde bir uygulama sistemi geliştirmiştik. Bu deneyim bize okulda (ki o yıllarda bilgisayar eğitimi henüz başlamamış, usta çırak ilişkisi ve kişisel beceri öne çıkıyordu) bir iki yılda öğrenilebilecek hem de yöntem geliştirerek kuramsal altyapı kazandırmıştı. ..,

Her biri bin satırdan çok program paketlerinin hazırlanması günlük çalışma süresini on saate çıkarmakla kalmayıp, uyuyabildiğimiz üç beş saatin rüyaları içine de giriyordu. Bir O harfi

itmişti. Ne yazık ki Ankara'da Mühendislik Fakültesi yoktu.

Cuma gününü "computer" ve " programcılık" nedir konusunu araştırmak için Ankara'da Amerikan Kültür Derneği kütüphanesi, Makine Mühendisliği Odası ve fakültem de geçirdiğim başvurmadığım yer kalmadı fakat açıklayıcı bir yanıt alamadım. İngilizce sözlüklerde dizin "compulsion", "compunction", "compute" ile bitiyor, bir diğeri "calculat"e, "calculation", "calender" ile bitiyordu...

Sonunda karar verdim. Gidip sınava gireyim, bir sınama deneyimi... bakalım ne olacak?

Karayollarının sonradan "IBM Müdürlüğü " ismini alan servisinde tanışıp beni sınava davet eden kişin isminin Mr. Paul Yeager olduğunu öğrendim. Mr. Yeager bana iki sınav olacağımı birincisinin analitik ve matematiksek düşünme gücü ile ikincisinin ise İngilizce bilgisi ile ilgili olduğunu anlattı.

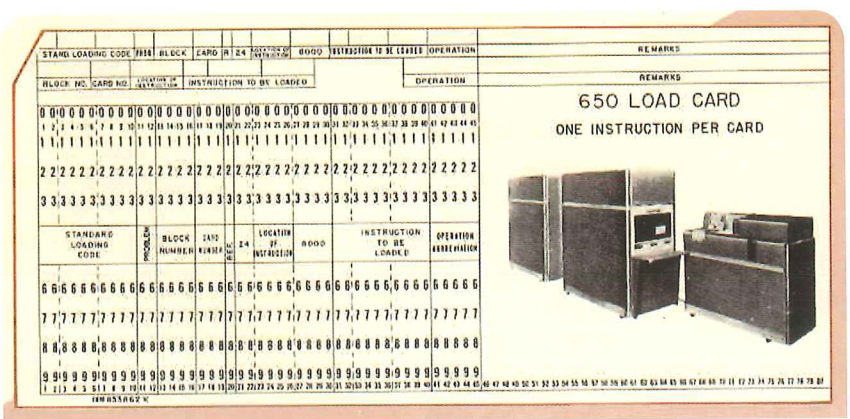
Birlikte bir odaya girdik. Elinde soru kağıtları ve bir de "metronom" vardı hani müzikte doğal tik tak sesi veren ritim sayacı. İlk sınavın birinci bölümü, çeşitli şekillerin sağa sola bir ya da daha çok döndürüldüğünde aşağıdakilerden hangisine dönüştüğünü bulma ikinci bölüm ise, ortaokulda başımızı ağrıtan havuz ve paylaşım hesapları türündendi. Her yanıt için iki dakika zaman vardı ve toplam süre 30 dakika olacaktı. Mr. Yeager metronomu kurdu ve "Metronom durduğunda kalemini bırakacaksın." diyerek camlı olan yandaki odaya geçti. Bir iki soruyu yanıtladıktan sonra saatime baktım. Metronomun aralık hızı benim saatime göre iki dakikadan biraz fazla idi. Bana göre yarım saatten daha çok yanıt zamanım olma olasılığı vardı bu beni o kadar sevindirdi ki yanıtlamayı, yapabileceğimden daha doğru ve sağlıklı yapabilmemi sağladı dersem yalan olmaz. Mr. Yeager yanıma geldiğinde henüz metronom durmamıştı ve son yanıtlarım üzerindeydim...

Biraz sonra Mr. Yeager Teknik Broşüre benzer bir sayfa ve İngilizce Türkçe sözlükle yanıma geldi ve etrafı kalemle çizilen metni Türkçe'ye çevirmem istendi...

ÜLKEDE İLK BİLGİSAYAR PROGRAMCILARDAN BİRİ

12 Nisan 1960 Pazartesi günü sonucu öğrenmeğe geldiğimde, Mr. Yeager beni Bilgisayar Projesi Yürütücüsü Makine Mühendisi Orhan Kanpulat'a götürdü. Buradaki kısa bir görüşmeden sonra, " Bugün saat 14!te Genel Müdürlük'te başlayacak olan Bilgisayar Kursuna katılacaksın. İşe giriş ve askerlik tecil işlemlerini daha sonra yaparız" dediler. Böylece bilgisayar dünyasına programcı adayı olarak ilk adımımı atmış oldum. Atış o atış...

KARA TAHTADA İLK BİLGİSAYAR

TC Karayolları Genel Müdürlüğü Ağustos 1959'da sipariş sözleşmesi imzaladığı IBM 650 Model-I Bilgi İşlem Sistemi; iki parçalı bir ana-işlem birimi ona bağlı işletim konsolu ile bir kart okuyucu delici ve bağlı olmayan bir yazıcı ve çevresinde veri giriş kartı hazırlama/denetleme, sıralama, birleştirme, çoğaltma gibi yardımcı birimler ile destekleniş yapılanmada idi. İlk bilgisayar donanımı tanıtımı ve programlama kursu IBM Türk Limited Şirketinin Türkiye, hatta Orta Doğu ve Doğu Avrupa'daki ilk bilgisaya-

sasiyetle ve örnek bir biçimde yürütülmüştür. Kamu yönetimi ve toplumda bilişim bilincinin oluşturulması, ülke bilişim politika ve stratejilerinin geliştirilmesinde birinci derecede etken olmuştur. Sektörel yayınlarla gerek mesleki gelişim, gerekse kamuoyu oluşturulması desteklenmiştir. Bilişim Dergisi ile Bilgisayar Dergisi sektörün ilkleridir. Bütün bunlar, aynı zamanda bir sektörün derneği ile, şirketleri ile, kullanıcıları ile ve üniversiteleri ile bütünleşerek neler yapabileceğinin en güzel örnekleridir.

Bu süreçte TBD'nin oynadığı üstün rolü ve özverili çalışmalarını takdir etmek hepimizin vefa borcudur. Bilişim sektörüne, elemanına ve mesleğe sahip çıkmış, sorunların çözümlenmesinde büyük bir gayret göstermiş, sektörümüzü başarı ile temsil etmiştir. Bugün bilişim sektörü, TBD, TÜBİSAD, TBV, diğer organizasyonları ile ülke çapında ağırlığı olan, ses getiren ve örnek bir sektör durumuna gelmiştir. Ancak, kırkbeş yılda nerelerden nerelere gelindiğini, nasıl gelindiğini unutmamalıyız.

Yeni bir binyılın başlarında, sınırsız sayılan ufukların ulaşılabilirliğini tartışıyor Bilişim Sektörü. Akıllı evleri görüşüyor. E-ticarette yarış başlamış. Hemen her semtte bir "İnternet Cafe". Bilgi Toplumu Bakanlığı gündeme gelmiş. E-devletten bahsediliyor. Yurtdışına yazılım ihraç ediliyor. Evlere oyuncaktan önce bilgisayar giriyor. İnternet abonesi milyonları aşmış. Sayısal imza gündemde. Para neredeyse tedavülden kalkıyor. En ufak satış noktasında bile kredi kartı geçerli. Kamu ve özel sektörde, hemen hemen her ofiste işler bilgisayarla yürütülüyor. Muhtarlar bile "İkametgah İlmuhaberini" bilgisayardan alıyor. Bilişim kongre, etkinlik ve fuarları uluslararası boyutlara ulaşmış. Yüzbinlerce kişi Bilişim etkinliklerine katılmakta. E-posta, e-iş, e-belediye ve diğerleri. Her gün yeni bir "e". E-TÜRKİYE başladı beyler.

Ben başlangıçtan bugüne, 52 yıldan beri bütün bu gelişmelerin içinde bulunmanın, onları yaşamanın büyük mutluluğu içindeyim. İnanıyorum ki bir insan için böyle bir süreci yakalamak ve yaşamak en büyük mesleki bahtiyarlıktır. Mesleğimde hep ilkleri yaşadım. İlklerin verdiği zorlukları ve terimi, getirdiği başarılar aldı götürdü. Yeninin bir bedeli olduğunu, riske girmeden başarının elde edilemeyeceğini öğrendim.

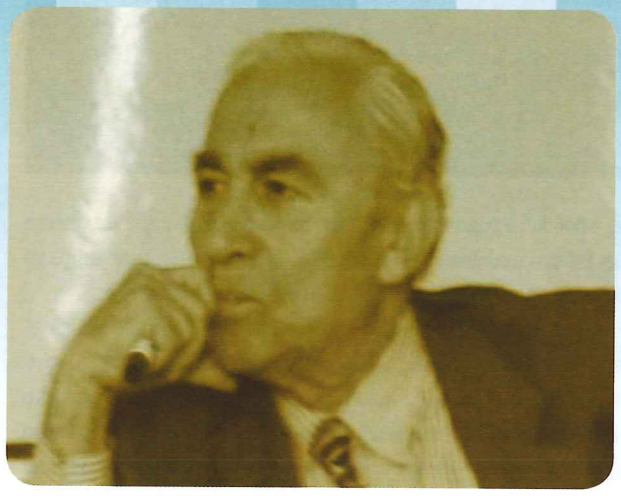
Burada, bilişim sektörünün genç kuşaklarına seslenmek istiyorum. Unutmayınız ki sizden öncekiler, ağabeyleriniz, babalarınız, ülkemizin en zor ve en dar koşullarında, ileri bir teknolojiyi ülkemize getirmenin, kullanabilmenin, hatta en iyi bir şekilde kullanabilmenin uğraşını vermişlerdir. Almakta olduğunuz bu emaneti aynı heyecan, aynı özveri ve aynı amatör ruhla devam ettiriniz.

Unutmayınız ki, en hızlı değişim Bilgi Teknolojilerindedir. Kendi mesleğinizin değişimlerini zamanında yakalayarak, ülkemizin çağdaşlık yolunda ilerlemesine gereken katkıları veriniz.

Unutmayınız ki, bu sektörü bugünlere, bu başarılı konumlara taşıyan etkenlerin başında; harcının dostluk, sevgi, birliktelik ve paylaşım ile yoğrulması gelir. Aynı yolu izleyiniz. İşinize yüreğinizi katınız.

N.Kaya Klan

Yeni Bir Uygarlığın Mimarı : BİLGİSAYAR

Bilim ve teknolojilerin geliştirilmesi insanlık tarihinin en önemli olaylarıdır. Bilgi işlemeyi ve iletip paylaşmayı, daha öncesi veri işlemeyi, ondan daha öncesi hesaplamayı temel alan araçların gelişmesinde ve bugüne ulaşmasında kat edilen yol, emek ve en önemlisi yaratıcı düşünce ve yaratıcı mantık sistemi yüzyıllara sığmayan bir çabanın sonucudur. Bilgisayarlar için de bu süreç gerçektir. Bu uzun yolda öyle dönemeçler vardır ki bir sonraki yön ancak, bu dönemeci dönmeyi sağlayanlar tarafından başarılmıştır.

Bilgisayarı diğer hesaplayıcılardan ayıran temel olgu kuşkusuz "programlanabilme"dir. Bu yöntem bilgisayara özdevimli işleme olanağı veren, sonradan eklenen teknik ve yöntemlerle genel amaçlı elektronik sayısal bilgisayara ulaşan teknoloji tüm yaşam ve toplumları etkileyen yeni bir uygarlığa yol açmıştır.

Değinmeye çalıştığımız dönemeçlerden karşımıza çıkan yön vericilerden çok önemsediğim bir ikisini anmadan geçemeyeceğim. Programlama algoritmasını yaratan 9. Yüzyıl Türk kökenli matematikçi Harzemli (Al-Khowarismi-Harezmi) Musa Oğlu Muhammed, Programlanabilir yapısal hesaplayıcıyı tasarlayan 19. yüzyıl matematikçisi Charles Babbage ve George Boole ile matematik-fizikçi John Von Neumann...

Bilgisayarın tarihçesine çok başarılı katkı veren bilim adamları ve araştırmacılar vardır. Zira, bilgisayar ayrı işlevli parçaların bir arada işleyen bir alt sistemler bütünüdür. Ancak bu günden geriye baktığımızda, çağa damgasını vuran araç elektronik sayısal bilgisayarın üstünlüğünü ve gücünü kanıtlayan ilk bilgisayar, İkinci Dünya savaşının kazanılmasına katkısı olan ve yıllardan beri ayağa kaldırılması için parasal ve teknolojik katkı bekleyen, 1946 da Pennsylvania Üniversitesinde ABD Silahlı Kuvvetleri Ordonat Dairesi Balistik Araştırma Laboratuvarının desteği ile işletimi sağlanan ve kısaca ENİAC olarak anılan "Numeric Integrator and Calculator" adı verilen devasa makinedir. İkinci Dünya Savaşında 1000 feet uzaklıktaki hedefi %20 hata payı ile vurabilecek bomba atış çizelgelerinin hesaplanıp hazırlanmasındaki başarısı onu birdenbire üstün araç, baş döndürücü bir hesaplayıcı yapmıştır. 1500 feet kare alan kaplayan 30 tonluk makine dakikada 5000 toplama ve 500 çarpma yapabiliyordu.

Birinci Kuşak Bilgisayarların başlangıcı, savaş sonunda ENIAC Projesinin başındaki J.P.Eckert ve J.Mauchly girişimciliğe ticari anlamda üretim yapacak bilgisayar şirketi kurmaya karar verir. "Electronic Control Company" adını verdikleri şirketin ilk müşterisi ABD İstatistik Dairesi olur. Universal Automatic Computer (UNIVAC) adını verdikleri makine 1946 Yılı Ekim ayında hizmete girer. 1950'lerde'ABD nin ticari hesap kasa makineleri üreticisi Remigton Rand Şirketinin bir şubesi haline gelir ve

dünyanın sayılı anabilgisayar yapımcıları arasında ilk sıralarda yer alır. ENIAC'in istatistiksel hesaplamalara ağırlık veren geliştirilmiş yapısı ile ticari alana girince Birinci Kuşak Bilgisayarların babası sıfatını alarak Genel Amaçlı Programlanabilir Elektronik Hesaplayıcı olma nitelikleri nedeni ile daha sonrakilerin ilki olarak nitelenir. Bu nedenle ilk kullanıma girdiği 1946 yılından bu güne geçen 60 yıl bilgisayarın 60. yaşı olarak anılabilir. ENIAC Müzesi bu yıl 60. Anma Gününü kutlamıştır.

"COMPUTER" İSMİNİ TAŞIYAN İLK BİLGİSAYAR

1951 Yılında UNIVAC, in ticari alanda kullanılmaya başlanması ile Nüfus Sayımı İdaresinde katkısı olan IBM Şirketi de bu alana Askeri alanda katkı ile başlamak ister ve 701 kodlu "Defence Calculator" adını verdiği hesaplama amaçlı bilgisayarı 1952'de geliştirir. IBM kısa zamanda çok büyük bilgisayarlar yanında orta boy bilgisayarların ticari alanda daha çok iş yapacağına inanarak, 1953 yılı Temmuzunda IBM 650 Birinci Kuşak bilgisayarını geliştirir. IBM tarafından ilk genel amaçlı bilgisayar adı ile anılan ve bu yıl Türkiye'ye gelişinin 46. yılını kutlayacağımız 650 ilk kez Columbia Üniversitesinde bilimsel araştırma çalışmaları için kullanılır.

1900'lü yıllarda İngilizce'de "Computer-Hesaplayan" sözcüğü hesap yapan kimse anlamında kullanılmıştır. Hesaplamanın makineleşmesinde belirgin sıfat "Calcolator- Hesaplayıcı" olarak kullanılmıştır. 1956'larda IBM 650 Sisteminin California State College'de "Numerical Analysis- Sayısal Çözümleme" derslerinde hesaplama ağırlıklı uygulanma başarısı ona "Electronic Computer" sıfatının verilmesine neden olmuş olabilir.

ÜLKENİN İLK GENEL AMAÇLI SAYISAL BİLGİSAYARI

1956-1957 yılında 10 tane üretilen IBM 650 bilgisayar sisteminin biri de ABD Karayolları Örgütü Washington D.C.'de gerek yol ve köprü hesapları gerekse işletme ve stok denetimi ile trafik analizlerinde başarı ile kullanılmaktadır. Bilgisayar uygulamalarının getirdiği etkinlikler, ekonomi ve yol standartlarını yükseltme, projelendirmeyi hızlandırma gibi yararları kısa zamanda ortaya çıkmıştır...

İkinci Dünya savaşı sonunda Türkiye ile ABD arasındaki askeri, ekonomik ve teknik işbirliği ve yardım programları çerçevesinde temel kamu hizmetlerinden şehirlerarası karayolu ağının geliştirilmesi amacı ile, 1950 yılı sonunda ABD Karayolları örgütü de örnek alınarak TC Karayolları Umum (Genel) Müdürlüğü kurulur...

Diğer taraftan bilgisayarlardan önceki dönemde veri işlemi yoğun işletmelerde kullanılan, çeşitli delikli kart istatistik/muhasebe makinelerini Karayolları Genel Müdürlüğünde 1956 yılından beri makine ikmal-yedek parça, kimi trafik sayımları gibi yoğun veri hacimli işlemlerde kullanan "Makine Şefliği" adında ufak bir birim yer almaktadır....

ABD Karayolları örgütünde staj gören mühendisler yurda döndüklerinde, IBM 650 Bilgisayarının yol ve köprü projelendirme ve yapımı ile araç parkı ve yedek parça dağıtımı konularındaki başarılarını görmüşler ve Washington DC Karayolları Örgütünden bir uzmanı davet ederek, 1957 Yılında TC Karayolları Teşkilatı için bilgisayar kullanımı olurluk araştırması yapması istenmiştir...

DOĞU AVRUPA VE ORTA DOĞUDA İLK BİLGİSAYAR

1957 yılında sipariş edilip 1960 Yılında Türkiye'ye getirilen ilk bilgisayarın kuruluşu ABD'de ve dünyada bilgisayarın araştırma merkezleri dışında kullanılmaya başlandığı yıllardan üç beş yıl sonrasına rastlar. Bu rastlantı Cumhuriyet Türkiyesinin yetiştirdiği çağdaş bilim ve teknolojiyi izleyebilen genç mühendis ve fen bilimcilerinin bilinçli girişiminin bir sonucudur. Karayollarına getirilen bilgisayar çok kısa zamanda kendisinden beklenmeyecek olumlu sonuçları da vermiştir demek hiç de yanlış olmaz. Bu ilk girişim ülkenin gerek kamu gerek özel kuruluşlarında ve gerekse üniversitelerinde, bu çağdaş kalkınma ve uygarlaşma aracından yararlanmaya başlanmasına da öncülük etme hatta bir okul olma özelliğini taşımıştır...

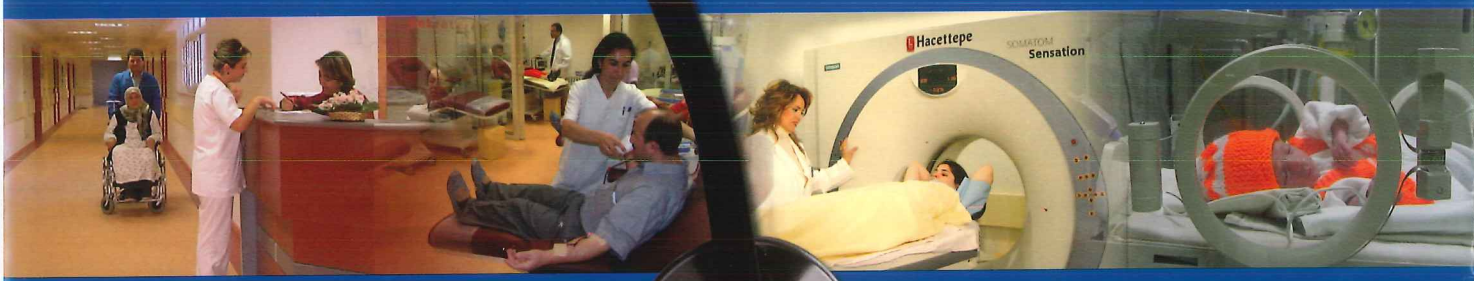
BİLGİSAYARLA İLK TANIŞMA

1960 yılı Nisan ayında askere gitmek üzere karar almıştım. Askerlik görevini yapmamış olmam hem uygun bir işe girmeye hem de yurt dışında daha ileri eğitim almaya engel oluyordu. Geçici olarak çalışmakta olduğum iş yerimden Nisan başında ayrıldığım günlerden bir gün, Ankara Kızılay meydanından Kavaklıdere'ye gitmek üzere bindiğim otobüste karşılaştığım bir okul arkadaşım, Bakanlıklarda Karayollarının bir bürosuna uğrayıp, iş başvurusu için girdiği sınavın sonucunu öğreneceğini daha sonra beraberce gezebileceğimizi söyledi. Birlikte Bayındırlık Bakanlığı'nın arka tarafında tek katlı bir binasından içeri girdik. Bana "Sen bu giriş holünde beni bekle " Dedi ve daha içeri yürüdü. Ben sağa sola bakarken solda açık duran oda kapısından içeri bakarken, kapı girişinde uzun boylu orta yaşın üstünde bir adam belirdi ve bana İngilizce "kimi aradığımı" sordu yanıtladım ve arkasından eğitim durumum, okuduğum dersler ve İngilizce'yi nerede öğrendiğime ilişkin sorular sordu ve konuşmamızın sonunda: "Biz bilgisayar programcısı yetiştirmek üzere matematikçi arıyoruz. Bu meslek Amerika Birleşik Devletlerinde matematikçiler için en önemli ve gelecek vadeden bir meslektir. Eğer istersen yarın saat 10.00'da gel ve eleme sınavına gir. Başarırsan önemli bir meslek edinebilirsin bu konuda yurtdışında ve yurtiçinde eğitim programları da uygulanacak!"

METRONOMLU SINAV

Sınava çağrıldığım gün 1960 yılının Nisan ayının 10'u, cumartesi sabahıydı. Ancak söz konusu iş ve meslek hakkında hiçbir fikrim yoktu. Diğer taraftan, mezunu olduğum Ankara Fen Fakültesi Matematik Bölümü öğrencileri için en yakın meslek matematik öğretmenliği idi. Benim, öğretmenlik mesleğine karşı bir arzum yoktu. Daha çok mühendislik alanında çalışma arzusundaydım. Seçtiğim Matematik ve Mekanik yan dalı beni, mühendisliğe geçiş için kullanabileceğim düşüncesi ile bu yola

Hacettepe

www.hacettepe.com.tr 444 4 444

bu isim hep güven verdi...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HASTANELERİ